

บทแปลเรื่อง *ชวนหนุ่มสาวคุยเรื่องไบเบิล*
(หน้า 91-136) ของฌ็อง-หลุยส์ ชเลเกิล
พร้อมบทวิเคราะห์

โดย

จิรวรรณ ขวากักดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการแปลภาษาฝรั่งเศส-ไทย

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทแปลเรื่อง *ชวนหนุ่มสาวคุยเรื่องไบเบิล*
(หน้า 91-136) ของฌ็อง-หลุยส์ ชเลเกิล
พร้อมบทวิเคราะห์

โดย

จิรวรรณ ขวากักติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการแปลภาษาฝรั่งเศส-ไทย
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

TRANSLATION OF *LA BIBLE EXPLIQUÉE AUX JEUNES*
(PAGES 91-136) BY JEAN-LOUIS SCHLEGEL
WITH AN ANALYSIS

BY

JIRAWAN KHWAPAKDEE

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS IN FRENCH-THAI TRANSLATION
FACULTY OF LIBERAL ARTS
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2021
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์

วิทยานิพนธ์

ของ

จิรวรรณ ขวากักดี

เรื่อง

บทแปลเรื่อง *ชวนหนุ่มสาวคุยเรื่องไบเบิล*

(หน้า 91-136) ของฌ็อง-หลุยส์ ชเลเกิล

พร้อมบทวิเคราะห์

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2565

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

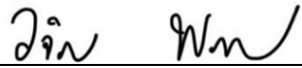
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทิษา โรจนอนันต์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชนิษฐา กองทิพย์ จารุพินทุโสภณ)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วจิราภา พุทธพงษ์)

คณบดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาสพงศ์ ศรีพิจารณ์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	บทแปลเรื่อง <i>ชวนหนุ่มสาวคุยเรื่องไบเบิล</i> (หน้า 91-136) ของฌ็อง-หลุยส์ ชเลเกิล พร้อมบทวิเคราะห์
ชื่อผู้เขียน	จิรวรรณ ขวามักดี
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	การแปลภาษาฝรั่งเศส-ไทย ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา กองทิพย์ จารุพินทุโสภณ
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอบทแปลและบทวิเคราะห์หนังสือในหมวดสังคมวิทยาประเภทศาสนาและจิตวิญญาณเรื่อง *ชวนหนุ่มสาวคุยเรื่องไบเบิล (La Bible expliquée aux jeunes)* (หน้า 91-136) ของฌ็อง-หลุยส์ ชเลเกิล (Jean-Louis Schlegel) นอกจากนี้ ผู้แปลได้จัดทำบัญชีศัพท์เฉพาะทางศาสนาคริสต์ โดยยึดถ้อยคำของนิกายโรมันคาทอลิกเป็นหลัก

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็นสองภาค ภาคแรกเป็นการนำเนื้อความในส่วนที่ 2 ของหนังสือ บทที่ 2. พระเจ้าในพระคัมภีร์ไบเบิลคือใคร (2. Qui est le Dieu de la Bible ?) และบทที่ 3. กฎหมายของโมเสสคืออะไร (3. Qu'est-ce que la Loi de Moïse ?) มาแปลเป็นภาษาไทย โดยใช้ทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายของสถาบันชั้นสูงด้านการล่ามและการแปล (L'École Supérieure d'Interprètes et de Traducteurs หรือ E.S.I.T.) แห่งมหาวิทยาลัยปารีส 3 ส่วนภาคที่สองเป็นการวิเคราะห์บทแปล ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการทำความเข้าใจต้นฉบับและการถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับสู่บทแปล ทั้งนี้ ผู้แปลได้สืบค้นข้อมูลและศึกษาเกี่ยวกับพระคัมภีร์ไบเบิล คติความเชื่อ และพิธีกรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏในต้นฉบับ ประกอบกับทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง จุดมุ่งหมายของผู้แต่ง และลีลาการเขียนอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ได้บทแปลที่ถูกต้องสมบูรณ์และเท่าเทียมกับต้นฉบับ

คำสำคัญ: การแปล, ฌ็อง-หลุยส์ ชเลเกิล, พระเจ้า, คัมภีร์ไบเบิล, โมเสส

Thesis Title	TRANSLATION OF <i>LA BIBLE EXPLIQUÉE AUX JEUNES</i> (PAGES 91-136) BY JEAN-LOUIS SCHLEGEL WITH AN ANALYSIS
Author	Jirawan Khwapakdee
Degree	Master of Arts
Major Field/Faculty/University	French-Thai Translation Faculty of Liberal Arts Thammasat University
Thesis Advisor	Associate Professor Kanittha Kongtip Jarupintusophon, Ph. D.
Academic Year	2021

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to present a Thai translation and analysis of the French social science book *La Bible expliquée aux jeunes* (*The Bible explained to young people*) (pages 91-136) by Jean-Louis Schlegel. A glossary of Christian, mainly Catholic, terms is appended.

This thesis is divided into two sections. The first contains a Thai translation of the French text for Sector 2, chapter 2. *Qui est le Dieu de la Bible ?* and 3. *Qu'est-ce que la Loi de Moïse ?*, based on the interpretative theory of translation by the *École Supérieure d'Interprètes et de Traducteurs* (ESIT) of New Sorbonne University Paris 3. The second section is the analysis of the translation process with includes the comprehension of the original text and the re-expression in the target language. To express meaning equivalent to original text as much as possible, biblical beliefs and rituals as presented in the original text were researched and studied for the better understanding of the content, authorial purpose and style.

Keywords: Translation, Jean-Louis Schlegel, God, Bible, Moses

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือจากอาจารย์หลายท่าน ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.ชนิษฐา กองทิพย์ จารุพินทุโสภณ กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ธรณินทร์ มีเพียร อาจารย์ประจำสาขาวิชาการแปลภาษาฝรั่งเศส-ไทย เป็นอย่างสูง ที่สละเวลาอันมีค่าตรวจทานบทแปลและบทวิเคราะห์ พร้อมทั้งให้คำชี้แนะแนวทางแก้ไข ปัญหาอันเป็นประโยชน์ยิ่ง ตลอดจนดูแลความก้าวหน้าและเอาใจใส่เสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.สุทิษา โรจนอนันต์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.วจิราภา พุทธพงษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาตรวจสอบและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณบาทหลวง ดร.บรรจง สันติสุขนรินทร์ ที่สละเวลาอันมีค่าให้ข้อมูลความรู้ทางศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกด้วยความเมตตาและใจเย็น

ขอขอบคุณนายมุกตารี มุเส็มสะเดา รุ่นน้องร่วมสาขา ที่ให้ข้อมูลความรู้ทางศาสนาอิสลามด้วยไมตรีจิต และนายนิธิพงศ์ อภัย รุ่นพี่ร่วมสาขา ที่คอยให้ความช่วยเหลือและอธิบายความรู้เกี่ยวกับภาษาฝรั่งเศสอย่างเต็มใจเสมอมา

ขอกราบแทบเท้าขอบพระคุณคุณพ่อสินธุ์ ขวากักดี และ คุณแม่สมร เพ็งบุบผา บิดามารดาผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทุกอย่างก้าว คือพระผู้ให้ที่ยิ่งใหญ่ของลูก ชีวิตและโอกาสทางการศึกษาของข้าพเจ้าแลงมาด้วยหยาดเหงื่อ แรงกาย และสองมือที่ตรากตรำทำงานหนักของท่าน ข้าพเจ้าซาบซึ้งใจและโชคดียิ่งที่ได้เกิดเป็นบุตรของท่าน สุดท้ายนี้ ขอน้อมถวายกุศลผลบุญที่ข้าพเจ้ากระทำในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต เป็นกตเวทิตาคุณแต่บิดามารดา ครูบาอาจารย์ผู้มีพระคุณ และญาติสนิทมิตรสหายทุกท่านเทอญ

จิรวรรณ ขวากักดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญตาราง	(7)
สารบัญภาพ	(8)
บทนำ	1
ประวัตินักเขียน	3
ภาค 1 บทแปล	
บทแปล	5
ภาค 2 วิเคราะห์บทแปล	
วิเคราะห์บทแปล	50
บทที่ 1 การทำความเข้าใจต้นฉบับ	52
1.1 ความรู้เกี่ยวกับบริบทที่ปรากฏในต้นฉบับ	52
1.1.1 ความรู้เกี่ยวกับพระคัมภีร์ไบเบิล	52
1.1.1.1 ลำดับหนังสือ ภาคพันธสัญญาเดิม	52
1.1.1.2 การอ่านบทและข้อพระคัมภีร์	54
1.1.1.3 พันธสัญญาระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์	55

(1) พันธสัญญาต่อโนอาห์	56
(2) พันธสัญญาต่ออับราฮัม	56
(3) พันธสัญญาต่อโมเสส	57
1.1.1.4 หนังสือปัญจบรรพ	58
(1) หนังสือปฐมกาล	58
(2) หนังสืออพยพ	58
(3) หนังสือเลวีนิติ	58
(4) หนังสือกันดารวิถี	59
(5) หนังสือเฉลยธรรมบัญญัติ	59
1.1.1.5 ศิลากาธิกาทบัญญัติ	59
1.1.2 คติความเชื่อและพิธีกรรม	60
1.1.2.1 แนวคิดเอกเทวนิยม	60
(1) แนวคิดเอกเทวนิยมในพระคัมภีร์ไบเบิล	60
(2) ศาสนาพระอาทิตย์	60
1.1.2.2 แนวคิดพหุเทวนิยม	61
(1) แนวคิดพหุเทวนิยมในพระคัมภีร์ไบเบิล	61
1.1.2.3 การเข้าสู่หน้ด	61
1.1.2.4 ความรอดพ้น	62
บทที่ 2 การถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับสู่บทแปล	64
2.1 การถ่ายทอดชื่อเรื่อง	64
2.2 การถ่ายทอดชื่อเฉพาะ	64
2.2.1 การถ่ายทอดชื่อเฉพาะตามความนิยมในศาสนาคริสต์	65
2.2.1.1 ชื่อบุคคลในพระคัมภีร์ไบเบิล	65
2.2.1.2 ชื่อสถานที่ในพระคัมภีร์ไบเบิล	68
2.2.1.3 ชื่อเทพเจ้าของคนต่างชาติในพระคัมภีร์ไบเบิล	69
2.2.1.4 คำศัพท์ในพระคัมภีร์ไบเบิล	70
2.2.1.5 คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับบริบททางศาสนาคริสต์	73
2.2.2 การถ่ายทอดชื่อเฉพาะในภาษาฝรั่งเศสตามความนิยมของคนไทย	83

2.3 การถ่ายทอดคำสรรพนาม	92
2.4 การถ่ายทอดราชาศัพท์	96
2.5 การถ่ายทอดชื่อพระคัมภีร์	102
2.5.1 ต้นฉบับระบุเลขชื่อพระคัมภีร์คลาดเคลื่อน	102
2.5.2 เลขชื่อพระคัมภีร์ในคัมภีร์ไบเบิลฉบับภาษาฝรั่งเศส กับฉบับภาษาไทยไม่ตรงกัน	111
2.5.3 ชื่อพระคัมภีร์ในต้นฉบับไม่สอดคล้องกับคัมภีร์ไบเบิล นิกายโรมันคาทอลิกฉบับภาษาไทย	118
บทสรุป	121
รายการอ้างอิง	122
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	129
ประวัติผู้เขียน	130

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 รายชื่อบุคคลในพระคัมภีร์ไบเบิล	65
2.2 รายชื่อบุคคลในพระคัมภีร์ไบเบิลที่ใช้ในบทแปล	67
2.3 รายชื่อสถานที่ในพระคัมภีร์ไบเบิล	68
2.4 รายชื่อสถานที่ในพระคัมภีร์ไบเบิลที่ใช้ในบทแปล	69
2.5 รายชื่อเทพเจ้าของคนต่างชาติในพระคัมภีร์ไบเบิล	69
2.6 รายชื่อเทพเจ้าของคนต่างชาติในพระคัมภีร์ไบเบิลที่ใช้ในบทแปล	70
2.7 รายชื่อคำศัพท์ในพระคัมภีร์ไบเบิล	70
2.8 รายชื่อคำศัพท์ในพระคัมภีร์ไบเบิลที่ใช้ในบทแปล	72
2.9 ภาษาต้นฉบับของพระคัมภีร์ไบเบิลฉบับต่าง ๆ	102
2.10 ผลการเปรียบเทียบจำนวนข้อพระคัมภีร์ของเพลงสดุดี บทที่มีข้อความนำหน้า	112
2.11 ผลการเปรียบเทียบจำนวนข้อพระคัมภีร์ของเพลงสดุดี บทที่ไม่มีข้อความนำหน้า	112
2.12 ผลการเปรียบเทียบเลขข้อพระคัมภีร์จากเพลงสดุดีในต้นฉบับ บทที่มีข้อความนำหน้าและจำนวนเลขข้อทั้งหมด	118

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนภาพแสดงกระบวนการแปล	51
2 จดหมายอิเล็กทรอนิกส์จากสำนักพิมพ์ Seuil	129

บทนำ

หนังสือสำหรับเยาวชนเรื่อง *ชวนหนุ่มสาวคุยเรื่องไบเบิล (La bible expliquée aux jeunes)* ของฌ็อง-หลุยส์ ชเลเกิล (Jean-Louis Schlegel) จัดอยู่ในหมวดสังคมวิทยาประเภท ศาสนาและจิตวิญญาณ ตีพิมพ์ในเดือนพฤษภาคม ปี ค.ศ. 2017 โดยสำนักพิมพ์เซย (Seuil)

เนื้อหาภายในมีลักษณะเป็นบทสนทนาระหว่างผู้เขียนกับคนหนุ่มสาว ซึ่งอยู่ในช่วง ชั้นมัธยมต้นและมัธยมปลาย ร้อยละ 80 ของเด็กวัยนี้ไม่เคยเปิดคัมภีร์ไบเบิลเลย เพราะเป็นเรื่อง เข้าใจยาก พวกเขาจะตั้งคำถามเสมอว่าไบเบิลมีไว้ทำไม และสิ่งที่ไบเบิลกล่าวเป็นความจริงหรือไม่ ด้วยเหตุนี้เอง Schlegel จึงเขียนหนังสือเล่มนี้ขึ้นมาเพื่ออธิบายคัมภีร์ไบเบิลให้คนวัยหนุ่มสาว เข้าใจได้ง่ายขึ้น

ผู้เขียนอ้างอิงถึงพระคัมภีร์ไบเบิลด้วยกันทั้งหมดสามฉบับ อันได้แก่ 1) *La Bible de Jérusalem* 2) *La Bible Osty* และ 3) *Traduction œcuménique de la Bible (TOB)* ซึ่งเป็นพระคัมภีร์ที่ชาวคริสตังศึกษากัน มาช่วยตอบและอธิบายคำถามในหัวข้อต่าง ๆ ในการแปล งานชิ้นนี้ ผู้แปลใช้พระคัมภีร์หกเล่มทั้งฉบับภาษาฝรั่งเศสและฉบับภาษาไทย อันได้แก่ คัมภีร์ของ นิกายโรมันคาทอลิก 1) *La Bible de Jérusalem* 2) *La Bible Osty* 3) *Traduction œcuménique de la Bible (TOB)* 4) *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์* และคัมภีร์ของนิกายโปรเตสแตนต์ 5) *La Sainte Bible* 6) *พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน* มาเป็นอุปกรณ์สำหรับทำความเข้าใจ ต้นฉบับ พร้อมทั้งตรวจสอบเทียบเคียงข้อพระคัมภีร์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลหาแนวทางแก้ไขปัญหา ที่พบในระหว่างแปลและถ่ายทอดความหมายสู่บทแปล

ผู้แปลเลือกหนังสือเล่มนี้มาเป็นหัวข้อวิทยานิพนธ์ ด้วยเหตุผลสี่ประการ ประการแรก คือมีคำถามน่าสนใจ โดยเฉพาะ *Qui est Dieu ?* ซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้แปลสงสัยพอสมควร แม้ว่าในช่วงชีวิตที่ผ่านมา ผู้แปลได้มีโอกาสพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนชาวคริสต์ แต่ก็ไม่เคยเข้าใจบริบทและได้รับคำตอบกระจ่างใจเลย ดังนั้น คำถามมากมายเกี่ยวกับพระเจ้า จึงผุดขึ้นมาในหัวไม่รู้จักจบสิ้น ผู้แปลได้ยินแต่คนเรียก “พระเจ้า” แต่ไม่รู้ว่าพระองค์เป็นใคร และมีความเป็นมาอย่างไร ผิดกับเรื่องราวที่กล่าวขานในวงกว้างอย่างประวัติของพระเยซู ซึ่งมีสื่อ เผยแพร่อยู่ทั่วไป ผู้แปลคิดว่าหนังสือเล่มนี้ไม่ได้มีไว้สำหรับกลุ่มเป้าหมายอย่างคนวัยหนุ่มสาวเท่านั้น แต่ยังเหมาะสำหรับทุกคนที่เริ่มต้นศึกษาคัมภีร์ไบเบิล เรื่องราวทางศาสนาคริสต์ และผู้ที่ประสงค์ จะรู้จักพระเจ้าให้มากขึ้น

ประการที่สอง พระวาจาของพระเจ้าบางข้อจับใจผู้แปลนัก โดยเฉพาะข้อที่เพื่อน ชาวคริสต์เคยเอ่ยอ้างในช่วงเวลาที่ผู้แปลตกอยู่ในสถานการณ์ยากลำบาก อันได้แก่ ปฐมกาล 9:15

“เราจะระลึกถึงพันธสัญญาระหว่างเรากับท่านและสรรพสิ่งที่มีชีวิต และน้ำวินาศจะไม่ท่วมทำลายสิ่งมีชีวิตทั้งหมดอีก”¹ ผู้แปลอยากเข้าถึงพระวาจาหนุนใจเหล่านั้น และหนังสือเล่มนี้ก็เป็นบทสนทนาที่ดีสำหรับทำความเข้าใจถ้อยคำของพระองค์

ประการที่สาม มีคำศัพท์ทางศาสนาคริสต์ที่น่าศึกษาหลายคำ อาทิ “circoncision” “païen” “voisin” “idole” “sauver” “parole” “Esprit” “prophète” “son image” และ “mon Seigneur” ในภาษาไทย บางคำใช้ถ้อยคำแตกต่างกันตามนิกาย ยกตัวอย่างเช่น “son image” นิกายโรมันคาทอลิกใช้คำว่า “ภาพลักษณ์ของพระเจ้า” แต่นิกายโปรเตสแตนต์ใช้ว่า “พระฉายา” ขณะที่ภาษาฝรั่งเศสใช้ถ้อยคำเดียวกันทั้งสองนิกาย ผู้แปลเห็นว่าหากรวบรวมคำแปลอันผิดแผกแตกต่างนี้ไว้ในที่เดียวกัน และศึกษาเปรียบเทียบคงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ไม่น้อย

ประการที่สี่ ผู้แปลสังเกตเห็นความท้าทายในการแปลงานนี้ รวมถึงต้องการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการแปลในกรณีที่ต้นฉบับระบุเลขข้อพระคัมภีร์คลาดเคลื่อน และศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อพระคัมภีร์ที่เป็นประเด็นปัญหาในต้นฉบับกับคัมภีร์ไบเบิลฉบับภาษาฝรั่งเศสและภาษาไทย ตลอดจนศึกษาและวิเคราะห์ความหมายของข้อพระคัมภีร์จากคัมภีร์ไบเบิลนิกายโรมันคาทอลิกและนิกายโปรเตสแตนต์ เพื่อนำมาใช้ในงานแปล

หนังสือเล่มนี้ควรค่าแก่การนำมาเป็นหัวข้อวิทยานิพนธ์

¹ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์* (กรุงเทพฯ: คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2557), 28.

ประวัตินักเขียน

ฌ็อง-หลุยส์ ชเลเกิล (Jean-Louis Schlegel) เป็นนักปรัชญา บรรณาธิการ นักสังคมวิทยา (ศาสนา) และนักแปลที่มีชื่อเสียงชาวฝรั่งเศส เกิดในครอบครัวชาวนาเมื่อปี ค.ศ. 1946 ณ จังหวัดมอแซล (Moselle) ทางตะวันออกของฝรั่งเศส ครั้นอายุ 18 ปี ก็อุทิศตนเป็นหนึ่งในคณะเยสุอิต ต่อมาในระหว่างทศวรรษ 1960 เขาได้เล่าเรียนวรรณคดีคลาสสิก แล้วเข้าศึกษาต่อสาขาภาษาศาสตร์เบื้องต้นที่มหาวิทยาลัยแอ็กซ็องพรอว็องส์ (Aix-en-Provence) ขณะที่อยู่ในคณะเยสุอิต เขาสั่งสมความรู้มากมาย โดยเฉพาะด้านปรัชญาและเทววิทยา และตัดสินใจออกจากคณะในปี 1985

Schlegel สนใจในพระศาสนจักรคาทอลิกเป็นพิเศษ และเป็นผู้คร่ำหวอดในวงการสื่อสิ่งพิมพ์ เขาเป็นหนึ่งในคณะผู้บริหารวารสาร *Esprit* ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1988 ต่อมาได้ดำรงตำแหน่งเป็นบรรณาธิการอำนวยการเมื่อปี ค.ศ. 2012 ในระหว่างนั้น เขาก็ได้ร่วมงานกับสำนักพิมพ์เซย ในฐานะผู้ให้คำปรึกษาด้านวรรณกรรม โดยเฉพาะสาขาสังคมศาสตร์ นอกจากนี้ เขายังรับเป็นอาจารย์สอนสังคมวิทยา (ศาสนา) และปรัชญาอีกด้วย

Schlegel มีผลงานตีพิมพ์หลายประเภท ทั้งบทความ หนังสือ และหนังสือแปลส่วนใหญ่จัดอยู่ในหมวดปรัชญา เทววิทยา และสังคมวิทยา ผลงานด้านเทววิทยาเช่น 1) *La Loi de Dieu contre la liberté des hommes* (Éditions du Seuil, 2003) 2) *Moïse et le Dieu unique* (Éditions Hatier, 2013) และ 3) *À la gauche du Christ* (Éditions du Seuil, 2012) เป็นต้น

ภาค 1 บทแปล

2. พระเจ้าในพระคัมภีร์ไบเบิลคือใคร

พระเจ้าทรงทำพันธสัญญากับมนุษย์เรื่อยมา

ในหนังสือปฐมกาลบทที่ 1 ข้อที่ 1 ได้เปิดฉากเล่าเรื่องจุดกำเนิด อันได้แก่ การสร้างโลก “เมื่อแรกเริ่มนั้น พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างฟ้าและแผ่นดิน”² เราเพิ่งจะพูดเรื่องนี้จบกันไปยี่ดียว แต่หนูคงอยากจะทำข้อสรุปก่อนจะสร้างโลกนั้น ก็ต้องมีใครคนหนึ่งอยู่ก่อนแล้วสิ เห็นชัดเลยนะ ว่าตัวบทไม่พยายามจะอธิบายด้วยซ้ำว่าตัวละครตัวนี้มาได้อย่างไร ตัวละครที่ว่ำนั่นก็คือ *พระเจ้า* พระองค์ทรงปรากฏอยู่ในพระคัมภีร์ไบเบิลตั้งแต่ต้นจนจบ ในตอนต้นของไบเบิล หนังสือปฐมกาล พูดถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ระหว่างพระเจ้ายกมนุษย์จนถึงน้ำท่วมโลก ซึ่งเป็นตอนที่โนอาห์ปรากฏตัว ต่อมาเป็นเรื่องของพระเจ้ายกกับอับราฮัม (ตั้งแต่ปฐมกาล 12 จนจบ) ตามด้วยเรื่องราวระหว่างพระเจ้ายกกับชนกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ นั่นก็คือชนชาติอิสราเอล (อยู่ในหนังสืออีกสี่เล่มที่เหลือของปัญญาบรรพ อันได้แก่ หนังสืออพยพ หนังสือเลวีนิติ หนังสือกันดารวิถี และหนังสือเฉลยธรรมบัญญัติ) พระคัมภีร์ซึ่งพยายามนำเสนอทุกอย่างเป็นรูปธรรมเสมอได้ถ่ายทอดเรื่องราวความสืบเนื่องนี้ ในรูปของพันธสัญญาระหว่างพระเจ้ายกกับมนุษย์ที่ติดต่อกันมา กล่าวคือแรกเริ่มพระองค์ทรงทำพันธสัญญากับโนอาห์ (ปฐมกาล 9) ต่อมาจึงประทานพระสัญญาให้แก่อับราฮัม (ปฐมกาล 12 15 และ 17) และสุดท้ายก็ประทานให้แก่โมเสส (อพยพ 19-24)

ทำไมพระเจ้าถึงเลือกสามคนนี้และไม่ต้องอธิบายมาก่อนว่าพันธสัญญาคืออะไร

เมื่อพิจารณาจากประวัติศาสตร์ยุโรปแล้ว ความหมายแรกที่เรานึกถึงของคำว่า “พันธสัญญา” จะเป็นไปในเชิงการเมืองการทหาร พันธสัญญาคือสนธิสัญญาที่รัฐสองรัฐ รัฐสามรัฐ หรือมากกว่านั้นลงนามร่วมกันเพื่อป้องกันการรุกรานจากรัฐอื่นที่อาจเกิดขึ้น หรือเพื่อยืนยันว่าจะช่วยสนับสนุนภารกิจขยายดินแดน (ในกรณีบุกไปยึดครองดินแดนใหม่) หรือเพียงแค่สัญญาไว้ก่อนล่วงหน้าว่าจะรักษาความเป็นกลางหากเกิดสงคราม

² ยกคำแปลปฐมก.1:1 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ น. 16

ในพระคัมภีร์ไบเบิลคำว่าพันธสัญญา มีความหมายต่างออกไป และเป็นคำสำคัญมากด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์เป็นที่รับรู้กันว่าเหมือนเป็นสนธิสัญญากันอย่างหนึ่ง และพระเจ้ายกทรงเป็นผู้ยื่นข้อเสนอก่อนเสมอด้วยสิ แต่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายคือมนุษย์กับพระเจ้า ต่างก็ให้คำมั่นสัญญาว่าจะซื่อสัตย์ต่อกันและกันนะ

ปู่ช่วยเล่าเรื่องราวพันธสัญญาทั้งสามครั้งที่พูดถึงเมื่อทำให้ฟังสั้น ๆ ได้ไหม

หลังจากที่น้ำท่วมโลกพระเจ้ายกทรงประทานพันธสัญญาแรกให้แก่โนอาห์ พระสัญญาที่ประทานให้นี้หมายถึงข้อผูกพันระหว่างพระองค์กับมนุษยชาติ และถ้าจะเจาะจงลงไปอีกระหว่างพระเจ้ากับแผ่นดินโลก หลังจากน้ำท่วมโลก พระองค์เสียพระทัยที่ทรงทำลายมนุษย์ เพราะ “แม้เรารู้ว่าใจของมนุษย์มักปรารถนาแต่สิ่งชั่วร้ายตั้งแต่เป็นเด็ก เราก็จะไม่ทำลายสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย อย่างที่เราได้กระทำมาแล้วอีก”³ (ปฐมกาล 8:21) ด้วยเหตุนี้ พระองค์จึงทรงทำพันธสัญญากับโนอาห์ นับแต่นั้นมา โนอาห์ก็กลายเป็นตัวแทนของมนุษยชาติ และสัญลักษณ์แห่งความซื่อสัตย์ของพระเจ้ายกทรงก็คือสายรุ้งที่ปรากฏให้เห็นหลังฝนตกยามเมื่อดวงอาทิตย์สดใสผ่านหมู่เมฆ น่าแปลกที่สัญลักษณ์นี้ก็กลับมีขึ้นเพื่อเตือนความทรงจำของพระองค์เป็นปฐมดังจะเห็นได้จากพระวาจาของพระเจ้า เมื่อทอดพระเนตรเห็นรุ้ง “เราจะระลึกถึงพันธสัญญาระหว่างเรากับท่านและสรรพสิ่งที่มีชีวิต”⁴ (ปฐมกาล 9:15) ต่อมา พระเจ้าประทานพันธสัญญาที่สองแก่อับราฮัม หนังสือปฐมกาลก็ไม่ได้เล่าเรื่องราวไว้ชัดเจนนักหรอก แต่อับราฮัมผู้อพยพออกจากดินแดนของตนในเมโสโปเตเมียเพื่อไปยังดินแดนคานาอันตามพระบัญชาของพระเจ้า ถือเป็นแบบอย่างของผู้ที่มีความเชื่อในพระเจ้าที่เดียวเดียว และกล่าวได้ว่าเป็น “บิดาแห่งศาสนิกชน” ผู้นับถือพระองค์เดียว ซึ่งหมายถึงผู้ที่เชื่อว่าพระเจ้ายกทรงมีเพียงพระองค์เดียว อันได้แก่ ชาวฮิว ชาวคริสต์ และชาวมุสลิม (เมื่อพูดถึงศาสนายูดาห์ ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม เราจึงเรียกทั้งสามศาสนานี้ว่า “ศาสนาอับราฮัม”) คัมภีร์ไบเบิลเขียนไว้ว่า พระเจ้าประทานสัญญาต่ออับราฮัมว่าด้วยศรัทธาที่ท่านมี ท่านจะมีลูกหลานมหาศาล “มากเท่ากับดวงดาวบนท้องฟ้าและเม็ดทรายตามชายทะเล”⁵ และเมื่อครั้งประทานพันธสัญญาซึ่งขยายเวลาต่อมาอีก 2-3 ครั้ง อับราฮัมยังได้รับคำมั่นอีกด้วยว่าท่านจะได้ดินแดนตั้งแต่เมโสโปเตเมียจนถึงอียิปต์เป็นกรรมสิทธิ์ (ปฐมกาล 15:18) พระสัญญาของพระเจ้าที่มีต่ออับราฮัม

³ ยกคำแปลปฐมก.8:21 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ น. 27

⁴ ยกคำแปลปฐมก.9:15 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ น. 28

⁵ ยกคำแปลปฐมก.22:17 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ น. 47

ถือเป็นพันธสัญญาปริวรรต เครื่องหมายแห่งพันธสัญญาจะปรากฏบนร่างของอับราฮัมและชายทุกคนที่สืบเชื้อสายจากท่าน นั่นหมายความว่าผู้ชายทุกคนต้องเข้าสุหนัต (ปฐมกาล 17) แต่พระเจ้าก็ยังทดสอบความจงรักภักดีของอับราฮัมด้วยคำสั่งให้ยอมโหด พระองค์ทรงบัญชาให้ท่านเผาบูชาอิสอัค บุตรชาย “เพียงคนเดียวของท่าน” ที่กำลังแตกเนื้อหนุ่ม อับราฮัมยอมทำตามพระประสงค์ของพระเจ้า ท่านพาอิสอัคไปบนภูเขาสูงหนึ่งเพื่อใช้เป็นเครื่องบูชา แต่ในวินาทีสุดท้ายนั่นเอง ทูตสวรรค์ของพระเจ้าก็ยุติมิตสังเวไน แล้วเอาแกะเพศผู้ตัวหนึ่งมาฆ่าเผาบูชาแทนอิสอัค (ปฐมกาล 22) นับตั้งแต่นั้นมา พระสัญญาที่พระองค์ทรงทำไว้กับอับราฮัมจะไม่มีวันถูกถอดถอน “เพราะท่านไม่ได้หวงบุตรชายเพียงคนเดียวของตน” การที่อับราฮัมเชื่อฟังพระเจ้าอย่างสุดจิตสุดใจเยี่ยงนี้แหละ ที่ทำให้ท่านได้รับยกย่องว่าเป็น “บิดาแห่งศาสนิกชน”

ขอโทษทีนะปู่ การเข้าสุหนัตคืออะไร ปู่ช่วยอธิบายหน่อยสิ

ปู่่าจะนึกได้ล่ะว่าเด็กผู้ชายที่ไม่เข้าสุหนัตและเด็กผู้หญิงมักจะสงสัยเรื่องนี้กัน คำว่า “เข้าสุหนัต” หมายถึงการขริบหนังชั้นเล็ก ๆ ที่ยื่นเกินออกมาจากบริเวณปลายอวัยวะเพศของเด็กผู้ชายหรือหัวลิงค์ยั้งง่ละ แล้วทำไมเราต้องขริบตรงนั้นด้วย ก็เป็นไปได้ว่าธรรมเนียมนี้อาจมีอยู่แล้วในหมู่ชนเผ่าเร่ร่อนแถบตะวันออกกลางยุคโบราณเหมือนกันกับที่อียิปต์ และยังคงถือปฏิบัติกันอยู่ในบางพื้นที่ของแอฟริกาด้วย นอกจากนี้ คำอธิบายที่ไม่เกี่ยวกับศาสนาเรื่องการเข้าสุหนัต ซึ่งชาวมุสลิมก็ถือปฏิบัติเช่นเดียวกันยังคลุมเครืออยู่ เรามักยกเหตุผลด้านสุขอนามัยมาอธิบาย แต่ก็ไม่น่าเชื่อถือเท่าเหตุผลด้านศรัทธา เพราะว่าคนโบราณไม่มีความรู้เรื่องสุขอนามัยหรือความสะอาดสมัยใหม่ จะอย่างไรก็ตาม เราอาจพูดได้ว่าพระสัญญาของพระเจ้าที่มีต่ออับราฮัมได้ถูกจารึกไว้ในเนื้อหนังของผู้ชายทุกคนโดยผ่านการเข้าสุหนัต ในที่ลับตาคนซึ่งช่วยให้เขาเหล่านั้นสามารถรักษาความเป็นไทเอาไว้ได้... แต่ก็มีอยู่อย่างน้อยครั้งหนึ่งที่สัญลักษณ์นี้กลายมาเป็นเครื่องหมายอันนำไปสู่ โศกนาฏกรรม ตอนที่พวกนาซีไล่ล่าชาวยิวเพื่อเนรเทศไปยังค่ายมรณะในเยอรมนียังง่ละ

แล้วพันธสัญญาที่สามที่ทรงทำกับโมเสสละ คืออะไร

พันธสัญญาที่สามเกิดขึ้นเมื่อพระเจ้าทรงปรากฏพระองค์ให้เห็นขณะที่ชนชาติอิสราเอลมารวมตัวกันอยู่ที่เชิงเขาซีนายในอียิปต์เพื่อรับโทราห์ (torah) หรือกฎหมาย พันธสัญญานี้จะกลายมาเป็นพระสัญญาที่มีความสำคัญที่สุดในเวลาต่อมา อย่างน้อย ๆ เราควรต้องทบทวนความจำคร่าว ๆ เกี่ยวกับการรับบัญญัติสิบประการกันหน่อยนะ (อพยพ 19-24)⁶ เรื่องมีอยู่ว่า

ณภูเขาซีนายอันเป็นฉากหลังที่ตระการตา เมฆหมอกปกคลุมอยู่โดยรอบ ฟ้าแลบแปลบปลาบ สลับเสียงฟ้าร้องดังกระหึ่มต่อเนื่อง และขณะที่เสียงเป่าเขาสัตว์ก็ก้องขึ้น พระเจ้าเสด็จลงมาบนภูเขาซีนาย “ในเพลิงไฟ” ทำให้ภูเขาภูเขานั้น “มีควันไฟพุ่งออกมา” โมเสสซึ่งขึ้นไปรับคำสั่งสอนของพระเจ้าบนยอดเขากลับลงมาอยู่ต่อหน้าประชาชนที่รวมตัวตรงตีน “เขาของพระเจ้า” แล้วประกาศบัญญัติสิบประการ (ภาษากรีกเรียกว่า “คำสิบคำ”) ตามด้วยกฎข้อกำหนดอีกหลายข้อ เช่น หน้าที่อันพึงปฏิบัติต่อผู้อื่น (เช่น ต่อทาส) หรือกฎแห่งความบริสุทธิ์ที่สมณะและชาวเลวี (ชนเผ่าเลวีซึ่งต่อมาจะทำหน้าที่คอยรับใช้อยู่ในพระวิหารที่กรุงเยรูซาเล็ม) ต้องปฏิบัติตาม

หลังจากนั้น พันธสัญญาก็เป็นที่รับรู้กันทั้งสองฝ่าย ชนชาติอิสราเอลรับปากว่าจะเชื่อฟังบัญญัติของพระยาห์เวห์ทุกประการ โดยพระเจ้าสัญญาว่าจะมอบดินแดนคานาอันให้พวกเขาไว้เป็นมรดก เพื่อระลึกถึงเหตุการณ์และพันธสัญญาดังกล่าว พวกเขาสร้างศิลาจารึกขึ้นมาและถวายเป็นเครื่องบูชา แต่เพียงลมปากเท่านั้นไม่พอ บทบัญญัติสิบประการต้องจารึกไว้บนแผ่นศิลาด้วย โมเสสจึงกลับขึ้นไปบนภูเขาซีนายอีกครั้งเพื่อรับเอาแผ่นศิลาจารึกกฎหมายที่ “จารด้วยนิ้วพระหัตถ์ของพระเจ้า” พระองค์ตรัสกับโมเสสลงมาจากเมฆ ขณะที่พระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์เป็นเหมือนกับ “ไฟลุกกลาม”

⁶ เมื่อตรวจสอบกับพระคัมภีร์ พบว่าบัญญัติสิบประการอยู่ในอพยพ 20 แต่ข้อความที่ระบุเป็นเหตุการณ์ตั้งแต่โมเสสขึ้นภูเขาซีนายจนถึงเหตุการณ์รับแผ่นศิลาอยู่ในอพยพ 19-24, ต้นฉบับ: Exode 20 [sic]

ปู่ใช้คำไม่เหมือนกันนะ มีทั้งบทบัญญัติ ข้อบังคับหรือข้อกำหนด กฎหมาย และแผ่นศิลาจารึกบัญญัติ

คำว่า *mitsva* ในภาษาฮีบรู (เป็นรูปพหูพจน์ของ *mitsvot*) แปลเป็นฝรั่งเศสได้ทั้ง “précepte (ข้อบังคับ)” “prescription (ข้อกำหนด)” หรือ “commandement (บทบัญญัติ)” แต่บัญญัติสิบประการที่จารึกอยู่บน “แผ่นศิลา” สองแผ่นซึ่งพระเจ้าประทานให้เป็นแก่นหรือกฎบัตรกลาง สำหรับคำนี้ เราจึงเก็บคำว่า “บทบัญญัติ” ไว้ใช้ ที่เหลืออีก 613 ข้อ เราจะใช้คำว่า ข้อบังคับหรือข้อกำหนด คำว่า “กฎหมาย” นั้นหมายรวมถึงทั้งสามคำข้างต้น

ทำไมต้องมีพันธสัญญาพวกนี้ด้วยล่ะ เห็นแวบแรกก็รู้สึกว่ามันไม่เท่าเทียมกัน

ถูกต้องแล้ว คนมักคิดว่าพระเจ้าทรงถือไฟเหนือกว่า... ปู่จะอธิบายเรื่องนี้ให้ฟัง โดยยกเรื่องมาจากไบเบิลนั่นแหละ ในการทำพันธสัญญาโดยเฉพาะอย่างยิ่งฉบับสุดท้าย ฉบับที่ทำกับโมเสสและชาวฮีบรู พระสัญญานี้จะต่อย้ำเรื่อง “ความซื่อสัตย์ต่อคำพูด” ของพระเจ้า อยู่ตลอดเวลา ขณะเดียวกัน ก็ต่อย้ำเรื่องความไม่จงรักภักดีของประชาชนด้วยและพระองค์เอง ไม่จำเป็นต้องแสดงหลักฐานว่าทำตามพันธสัญญา แต่มนุษย์ต้องแสดง...

พระเจ้าคือใคร ?

หนุอยากรู้ว่า “พระเจ้า” คือใคร หรือ “พระเจ้า” ที่พระคัมภีร์พูดถึงคืออะไรกันแน่

ถ้าหนุเคยเห็นตามหนังสือหรือในอินเทอร์เน็ต ภาพจิตรกรรมอันโด่งดังที่มีชื่อว่า *พระเจ้าสร้างอาดัม* ที่ไมเคิลแองเจโล (Michelangelo) วาดไว้บนเพดานของโบสถ์น้อยซิสทีน ในกรุงโรมเมื่อปี ค.ศ. 1511 แล้วละก็ คงจะสังเกตเห็นว่าพระเจ้าคือชายแก่หนวดเครารุงรังที่กำลังยื่นแขนเอานิ้วชี้จะไปสัมผัสนิ้วชี้ของอาดัมเพื่อหยิบยื่นชีวิตให้แก่เขา จิตรกรเขียนภาพนี้จากข้อความในหนังสือปฐมกาล (1:27)⁷ ซึ่งมีใจความว่า “พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามภาพลักษณ์ของพระองค์ พระองค์ทรงสร้างเขาตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า”⁸ ช่างงดงามเสียจริง ทว่า รูปวาดของชายแก่หนวดเคราเพิ่มมาจากภาพเขียนอันเป็นที่นิยมที่ศิลปินชาวคริสต์ในยุคกลางรังสรรค์ขึ้น และรู้จักกันแพร่หลาย ถ้า “พระเจ้า” มีอยู่จริง หน้าตาต้องไม่เหมือนคุณปู่ตลกๆ อย่างนั้นแน่นอน

แต่มันก็ออกจะเข้าเค้าอยู่นะปู่ที่เราจะถ่ายถอดรูปลักษณ์ของพระองค์ออกมาเป็นแบบนี้ ก็ปู่บอกเองไม่ใช่หรือ ว่าพระเจ้าทรงเนรมิตสร้างมนุษย์ตาม “ภาพลักษณ์ของพระองค์” (ในทางกลับกัน พระองค์ก็ต้องมีรูปโฉมเหมือนมนุษย์ และผู้คนที่ชอบจินตนาการภาพของพระองค์เป็นชายแก่...) ว่าพระคัมภีร์เป็นเรื่องราวระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์

ใช่แล้ว เป็นเรื่องราวระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์ พระองค์ไม่เพียงแต่มีปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์เท่านั้น แต่ยังตรัสเหมือนมนุษย์ด้วย พระองค์ทรงเนรมิตสร้างฟ้า แผ่นดิน พืชพรรณ ผึ้งสัตว์ มนุษย์ผู้ชายคนแรก มนุษย์ผู้หญิงคนแรก ฯลฯ พระเจ้าทรงมีดำรัสกับสรรพสิ่งเหล่านี้โดยตรง นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงเดินเล่นในสวนบนสวรรค์ท่ามกลางสายลมยามเย็นราวกับว่าออกมารับอากาศสดชื่น... พระเจ้าในพระคัมภีร์ทรงเป็นทั้ง “ชีวิต” “ลมหายใจ” “จิตวิญญาณ” และ “พลัง” อีกนัยหนึ่ง ก็คือแก่นแท้และความลับแห่งชีวิต คือสายลมซึ่งพัดเอาลมหายใจแห่งชีวิตเข้าไป คือพระจิตที่คอยกระตุ้นจิตวิญญาณของเรา คำว่า *Ruah* ในภาษาฮีบรูหมายถึง “จิตวิญญาณ” “ลมหายใจ” “ลม” ฯลฯ เพราะฉะนั้น พระเจ้าคือ “พระจิต” ที่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน พระองค์ไม่ทรงนิ่งดูตายและใส่ใจต่อชีวิตของมนุษย์ มนุษย์จำเป็นต้องมีพระเจ้า ในขณะที่เดียวกัน ดูเหมือนว่า

⁷ เลขข้อพระคัมภีร์คลาดเคลื่อน, ต้นฉบับ: Genèse (1,26 [sic])

⁸ ยกคำแปลปฐมก.1:27 มาจากพระคัมภีร์คำทอโลก ฉบับสมบูรณ์ น. 17

พระเจ้าก็ต้องการมนุษย์เช่นกัน แม้ว่าเราจะถ่ายทอดรูปลักษณะของพระองค์ออกมาเป็นมนุษย์ ที่กระทำการและตรัสอย่างคนมีอำนาจลงมาจากบนสวรรค์ก็ตาม

ทำไมต้องมาจากบนสวรรค์ด้วยล่ะ

หากพระเจ้ามีอยู่จริง พระองค์จะต้องอยู่ “เหนือทุกสิ่ง” บนสวรรค์ชั้นฟ้าเหมือนกับ พระจิตที่มองไม่เห็นด้วยตา แต่ทรงรู้และสามารถกระทำได้ทุกอย่างทุกอย่าง ถ้าจะใช้ “คำสวยหรู” ที่มักพบเจอบ่อย ๆ เวลาหนูสนใจเรื่องแบบนี้... ก็ต้องใช้คำว่า พระองค์ทรง “ล้ำเลิศ”

แต่ถ้าจะถามว่าทำไมต้องบนท้องฟ้า ก็จะมีอีกเหตุผลหนึ่ง เช่นเดียวกับโลกยุคโบราณ ทั้งหลาย (แต่ว่าจะแตกต่างกันไปเล็กน้อยตามอารยธรรม ไม่ว่าจะเป็นของพวกกรีก อียิปต์ หรือเมโสโปเตเมีย) คนที่อยู่ในยุคไบเบิลเห็นภาพว่าจักรวาลแบ่งเป็น 3 ระดับ ตรงกลางเป็นโลกมนุษย์ ตามคำของไบเบิลบอกว่าเป็น “แผ่นดินของผู้เป็น” ใต้ฟ้าจะมีโลกบาดาล โดยทั่วไปแล้วเป็นที่อยู่ ของคนตาย แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นสถานที่แห่งการลงทัณฑ์ (นรกที่มีดวงวิญญาณถูกเผาไหม้อยู่ ชั่วนิรันดร์เป็นความเชื่อแบบชาวคริสต์) ไบเบิลเรียกสถานที่แห่งนี้ว่า “แดนมรณะ” (Shéol) เบื้องบนมี “สวรรค์” เป็นสถานที่ประทับของเจ้าแห่งแดนสวรรค์ พร้อมด้วยเหล่าทูตสวรรค์ เทวทูต กองทัพสวรรค์ และบัลลังก์สำหรับพิพากษาโลกมนุษย์ ฯลฯ เห็นชัดเลยว่าที่พูดมาทั้งหมดนี้ มีลักษณะ “มานุษยนิยม” (ขอใช้ศัพท์วิชาการอีกสักคำแต่เข้าใจไม่ยากหรอก) คำนี้หมายความว่า มนุษย์จินตนาการภาพของพระเจ้าออกมาในรูปแบบของมนุษย์ ดังภาพที่ไม่เคลือบเงาโลวาทไว้ เวลาที่เราพูดถึงสวรรค์หรือโลกอื่นก็เหมือนกัน ภาพและคำที่เราใช้ก็ย่อมต้องมาจากรูปลักษณะ ของมนุษย์นั่นเอง

เมื่อก็ปุ้เน้นย้ำตลอดเลยว่าไบเบิ้ล “เป็นรูปธรรมเสมอ” ทำไม่ถึงเป็นอย่างนั้นล่ะ

คำที่ตรงข้ามกับ “รูปธรรม” ก็คือ “นามธรรม” นักปราชญ์หรือนักปรัชญาชาวกรีก ที่มีชีวิตอยู่ในช่วงศตวรรษที่ 5 ถึง 4 ก่อนคริสตกาลแทบจะอยู่ยุคเดียวกับสมัยที่เขียนไบเบิ้ล ฉบับสมบรูณ์ คงไม่พูดถึงพระเจ้าแบบที่ไบเบิ้ลเขียนเอาไว้หรอก สำหรับเพลโตพระเจ้าทรงเป็น “องค์ความดีสูงสุด” (*summum bonum*) ส่วนอริสโตเติล ลูกศิษย์ของเขาก็เรียกพระองค์ว่า “องค์ปฐมกร” (*primum movens*) อย่างไรก็ตาม เราพูดคุยกับองค์ความดีสูงสุดและองค์ปฐมกร โดยตรงไม่ได้ แล้วทั้งคู่ก็ไม่พูดกับใครเลย เหล่านี้เป็นเพียงนิยามหรือความคิด เพื่อช่วยให้เข้าใจว่าพระเจ้าเป็นใครเท่านั้นเอง ให้เราสามารถนึกถึงได้อย่างเป็นเหตุเป็นผลเวลาพูดถึงพระเจ้า แต่ในไบเบิ้ลพระเจ้าเป็นบุคคลจริงแท้แน่นอน พระองค์สามารถสื่อสารถึงเรา และเราก็ได้ตอบกลับไปได้

คำว่า “รูปธรรม” ยังหมายถึง “เนื้อหนัง” และ “วัตถุ” ได้อีกด้วย ในแต่ละครั้ง ที่มีการทำพันธสัญญา เราจะได้เห็นพระเจ้า ตัวอย่างเช่น พระสัญญาต่อโนอาห์มีสายรุ้ง เป็นเครื่องหมาย พระสัญญาต่ออับราฮัมก็มีการให้กำเนิดบุตรของนางซาราห์วัย 90 ปี และการเข้าสู่หนตเป็นประจักษ์พยาน และสุดท้ายเป็นพันธสัญญาระหว่างพระเจ้ากับโมเสส ที่มีแผ่นศิลาจารึกเป็นหลักฐาน

แล้วปุ้ล่ะ คิดอย่างไรกับเรื่องนี้

ปุ้นะหรือ ปุ้ก็โอเคอยู่ นะกับการที่พระเจามี “ตัวตน” ผู้ซึ่งตรัสกับมนุษย์ได้ และเรายังเรียกพระเจ้าว่า “พระองค์” ได้ด้วย ยิ่งไปกว่านั้น เราสามารถตำหนิพระองค์ได้ แต่ปุ้ก็เข้าใจนะว่าพระเจ้าที่เรากำลังพูดถึงอยู่นี้ดูจะน่าชื่นสำหรับคนอื่น ๆ เป็นไปไม่ได้เลยนะ ที่คนพวกนั้นจะศรัทธาในพระองค์ พวกเขายอมรับพระเจ้าที่มีลักษณะเหมือนมนุษย์ไม่ได้... ซึ่งแนวคิดนี้ก็มีข้อจำกัดอยู่เหมือนกัน เพราะเอาเข้าจริงแล้วพระเจ้าก็เป็นคนที่เราไม่รู้จักอยู่ดี และยังเป็นอื่น... ดังนั้น เราจึงต้องบอกให้ชัดเจนไปเลยว่าพระเจ้าที่อยู่ในไบเบิ้ลเป็นพระเจ้าที่มี “ตัวตน” ซึ่งสามารถตรัสหรือสื่อสารได้ ก็อย่างที่พูดกันในปัจจุบันนั่นแหละ ว่าเราไม่สามารถเอาภาพลักษณ์ของพระองค์ออกมาแสดงให้เห็นได้ (เราจะพูดถึงภาพลักษณ์ของพระเจ้าที่หลัง)

ประกาศกอิสยาห์ประกาศว่า “ข้าแต่พระเจ้าแห่งอิสราเอล พระองค์ทรงเป็นพระเจ้าผู้ทรงซ่อนเร้น โดยแท้จริง”⁹ (อิสยาห์ 45:15)

พวกเราจะพบพระเจ้าหรือเทพเจ้านอกคัมภีร์ไบเบิลได้หรือไม่

ได้สิ มีคนมากมายเลยที่รู้สึกได้อย่างแรงกล้าถึงพระเจ้าหรือเทพเจ้า*ที่ไม่มีตัวตน* ในธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น ความสวยงามของภูมิประเทศ พลังอำนาจของพายุใหญ่ที่ทำให้ผู้คนรับรู้ถึงความรู้สึกบางอย่างที่ไร้ขีดจำกัด ความรู้สึกที่อยู่นอกเหนือความเข้าใจ พิเศษหรือศักดิ์สิทธิ์... อีกอย่างหนึ่งไบเบิลได้กล่าวไว้ว่า “ท้องฟ้าประกาศพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้า แผ่นฟ้าบอกเล่าผลงานจากพระหัตถ์ของพระองค์”¹⁰ (ตอนต้นของสดุดี 19) ดังนั้น เราจึงสรุปโดยใช้เหตุผลได้ว่า พระเจ้านั้นมีตัวตน แต่ก็ต้องไม่ลืมว่าในยุโรปนั้นมีพวกอเทวนิยม (คนที่ไม่เชื่อว่าพระเจ้ามี่จริง) หรือคนที่สงสัยในพระเจ้าจำนวนมาก ที่อื่น ๆ ในโลกนี้ก็ยังคงมีผู้ศรัทธาอยู่เป็นจำนวนมากและมักจะเป็นคนส่วนใหญ่ด้วยซ้ำ

⁹ ยกคำแปลอสย.45:15 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ น. 1506

¹⁰ ยกคำแปลสดด.19:1 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ น. 998

“ท่านต้องไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่เสมอเรา...”¹¹

หนุอยากจะย้อนเรื่องราวกลับไปตอนต้น ปู่เป็นคนบอกเองว่าไบเบิลพูดถึงพระเจ้าตั้งแต่แรกเลย ราวกับว่ามีพระเจ้าอยู่ก่อนแล้วองค์หนึ่ง ที่กล่าวว่า “เมื่อแรกเริ่มนั้น พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างฟ้า และแผ่นดิน”¹² เพราะฉะนั้นจึงไม่เคยมีวิวัฒนาการที่จะนำไปสู่แนวคิดพระเจ้าองค์เดียวอีกใช้ไหม

มีสิ ตอนนี้พวกเรารู้แล้วว่าศาสนาที่นับถือพระเจ้าองค์เดียวซึ่งสมัยใหม่เรียกกันว่า “เอกเทวนิยม” (คำว่า *monos* ในภาษากรีกหมายถึง “เอก” “หนึ่งเดียว”) กว่าจะเป็นที่ยอมรับ ก็ใช้เวลานานและฝ่าฟันอุปสรรคมากมาย ก่อนจะไปไกลกว่านี้ ปู่จะรื้อฟื้นความทรงจำให้ว่าแนวคิด ที่เป็นปรปักษ์กับ “เอกเทวนิยม” คือ “พหุเทวนิยม” ใช้เรียกศาสนาที่นับถือพระเจ้าหลายองค์ หรืออาจเป็นเทพเจ้าหลายองค์ก็ได้ ซึ่งเมื่อมาอยู่รวมกันแล้วเรียกว่า “เหล่าเทพ”

เพื่อจะให้เข้าใจแนวคิดเอกเทวนิยมในไบเบิล ลองนึกถึงเรื่องที่เราพูดกันไปเกี่ยวกับ ระยะห่างระหว่างเหตุการณ์ ไม่ว่าจะเป็นที่แดนขึ้นหรือที่เลื่อนหายไปในอดีตอันไกลโพ้นและเวลาที่จดบันทึกเหตุการณ์เหล่านั้นเป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจนดูสิ เรื่องมีอยู่ว่าในช่วงศตวรรษที่ 5 หรือ 4 ก่อนคริสตกาล หลังจากที่ชาวยิวกลับจากการถูกกวาดต้อนไปกรุงบาบิโลน พวกสมณะ-ธรรมาจารย์ผู้ศรัทธาในพระเจ้าองค์เดียวเป็นคนเขียนเรื่องนี้ขึ้นมา ในความคิดของพวกเขา พระเจ้าทรงดำรงอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้ เมื่อพูดถึงพระเจ้าองค์ที่เนรมิตสร้างฟ้าและแผ่นดิน องค์ที่ประทานพระสัญญาแกโนอาห์หลังน้ำท่วมโลก และองค์ที่ชักนำอับราฮัมไปยังดินแดนคานาอัน พวกเขาเข้าใจทันทีเลยว่า เป็นพระเจ้าองค์เดียวกัน แต่ในข้อพระคัมภีร์สำคัญสองบทจากหนังสือ อพยพอาจกล่าวได้ว่า ความเชื่อเรื่องพระเจ้าองค์เดียวเกิดขึ้นมาจากโมเสส ดังจะเห็นได้จากฉาก อันเลื่องชื่อที่พระเจ้าตรัสออกมาจากพุ่มไม้ที่มีเปลวไฟ พระองค์ทรงเปิดเผยพระนามต่อโมเสส ท่ามกลางพุ่มไม้ไฟลุกโชนแต่มีได้ไหม (อพยพ 3) และตอนที่พระเจ้าประทานบัญญัติ 10 ประการ ซึ่งข้อแรก ๆ มีความดังต่อไปนี้

¹¹ ผู้แปล

¹² ยกคำแปลปฐมก.1:1 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ น. 16

เราคือพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่าน เป็นผู้นำท่านออกจากแผ่นดินอียิปต์
ให้พ้นจากการเป็นทาส
ท่านต้องไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากเรา
ท่านต้องไม่ทำรูปเคารพสำหรับตน ไม่ว่าจะเป็กรูปสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอยู่ในท้องฟ้า
เบื้องบน หรืออยู่ในแผ่นดินเบื้องล่าง หรืออยู่ในน้ำใต้แผ่นดิน
ท่านต้องไม่กราบไหว้หรือรับใช้เทพเจ้าเหล่านั้น เพราะเราคือพระยาห์เวห์
พระเจ้าของท่าน เป็นพระเจ้าที่ไม่ยอมให้มีคู่แข่ง... [...]
ท่านต้องไม่กล่าวพระนามพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านอย่างไม่เหมาะสม
เพราะพระยาห์เวห์จะไม่ทรงลงโทษผู้ที่กล่าวพระนามพระองค์อย่างไม่เหมาะสม [...]
จงระลึกถึงวันสัปดาห์โต เป็นวันศักดิ์สิทธิ์¹³ [...]

ก็อย่างที่หนูได้ฟังนั่นแหละ ถ้อยคำที่พูดมาข้างต้นออกกระจ่างแจ้งและชัดเจนปานนั้น
ตอนที่พระองค์ตรัสว่า “ท่านต้องไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากเรา”¹⁴ หรือ “เสมอเรา” แล้วแต่ว่าจะยึด
บทแปลบทไหน

แต่ในความเป็นจริง การต่อสู้ให้แนวคิดเอกเทวนิยมแบบของพวกสมณะ-ธรรมาจารย์
เป็นเรื่องยากลำบากมาก และการต่อสู้ดังกล่าวก็ปรากฏอยู่ทั่วไปในพระคัมภีร์ เหตุผลง่าย ๆ ก็คือ
ชาวยิวที่ออกจากอียิปต์และเดินทางไปถึงดินแดนคานาอันน่าจะเป็นพวกที่เลื่อมใสพระเจ้าหลายองค์
แรงกล้าเหมือนกับชนเผ่าที่ตั้งถิ่นฐานอยู่รายล้อม คำถามสำคัญคือทำไมชนชาติอิสราเอลจึงได้
เกิดความเชื่อเป็นสาวกเอกเทวนิยมขึ้นมา ศรัทธาที่เกิดขึ้นได้อย่างไร

อีกคำถามหนึ่งคือความเชื่อที่ว่าพระเจ้ามีเพียงองค์เดียวดำรงอยู่และส่งผลให้เกิด
ความเปลี่ยนแปลงได้อย่างไร ในขณะที่เรื่องราวในไบเบิลเอาแต่เล่าถึงความไม่ซื่อสัตย์ของมนุษย์
โดยเฉพาะอย่างยิ่งของลูกหลานชาวอิสราเอลที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อพันธสัญญาของพระเจ้า แม้ว่าผู้คนที่
อพยพออกจากอียิปต์และมาตั้งรกรากในคานาอันหลังเดินทางอย่างยากลำบากมายาวนาน
(สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเหตุการณ์เป็นเช่นนี้) จะไม่ได้นับถือพระเจ้าหลายองค์ แต่พวกเขาก็มีแนวโน้ม
อย่างมากที่จะหันมารับนับถือเทพเจ้าหลายองค์หรืออาจจะซึมซับความเชื่อนี้มหาศาลด้วยซ้ำ

¹³ ยกคำแปลอพย. 20:2-8 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ น. 122-123

¹⁴ ยกคำแปลอพย. 20:3 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ น. 123

ทุกวันนี้ยังมีร่องรอยการต่อสู้แย่งชิงอยู่อีกหรือเปล่า

มีสิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อดูจากหลักฐานทางโบราณคดีที่ค้นพบไม่นานมานี้ พบว่าแม้กระทั่งในศตวรรษที่ 10 ก่อนคริสตกาลอันตรงกับสมัยกษัตริย์ดาวิดและซาโลมอนหรือในยุคหลัง ๆ ก็ตาม พระยาร์เวห์มิได้ทรงดำรงอยู่เพียงองค์เดียว กล่าวคือมีเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ด้วย มีหน้าซ้ำพระองค์ยังมีภรรยาคู่กายเช่นเดียวกับเทพเจ้าส่วนใหญ่ เทพองค์นั้นนามว่าอาเซราห์ ซึ่งเราพบหลักฐานจากรูปปั้นขนาดเล็กและจารึก

นอกจากนี้ เรายังรู้เรื่องราวการแข่งขันกันระหว่างแนวคิดสองอย่างนี้จากไบเบิลอีกด้วย พระคัมภีร์ประณามลูกหลานชาวอิสราเอลเรื่องความไม่ซื่อสัตย์ต่อพระเจ้าอยู่ตลอดเวลา พวกเขาเอาใจออกหากจากพระเจ้าองค์เดียวด้วยการสร้างรูปเคารพ นมัสการรูปปั้นเล็ก ๆ หรือเทวรูปตัวแทนเทพเจ้าของชนชาติอื่นที่สร้างขึ้นเอง และไปขอคำปรึกษาจากแม่หมอ โหระ และหมอผี... ตรงนี้แหละที่ต้อง “อ่านให้แตก” ถ้าคนที่จดบันทึกเน้นย้ำประเด็นนี้เสียเหลือเกิน นั่นก็เป็นเพราะการแย่งชิงความเป็นใหญ่ระหว่างพระเจ้าองค์เดียวกับเทพเจ้าหลายองค์นั้นดุเดือดมาก ยกตัวอย่างเรื่องเล่าจากไบเบิล กษัตริย์ซาโลมอนประพาศิตนผิดไปจากกษัตริย์ดาวิดพระบิดา พระองค์ทรงกระทำชั่ว ไม่ทรงเคารพบัญญัติข้อแรกที่ห้ามไม่ให้มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากพระยาร์เวห์ ทรงชักนำให้ประชาชนนับถือเทพของคนต่างชาติ เช่น เทพีอัสทาโรท เทพของเพื่อนบ้านชาวอิสราเอล บางครั้งอาจจะด้วยเหตุผลที่แสนจะธรรมดาและไม่ค่อยจะเหมาะสมนัก นั่นคือพระองค์ “ทรงรักหญิงต่างชาติหลายคน” ซึ่งกฎหมายห้ามไว้ หนังสือพงศกษัตริย์ฉบับที่ 1 ระบุว่า พระองค์ทรงมีเจ้าหญิงเป็นมเหสี 700 องค์ และยังมีพระสนมอีก 300 คน (แน่นอนว่าเป็นเรื่องกล่าวเกินจริง ผู้เขียนพระคัมภีร์ไบเบิลหรือคณะผู้เขียนต้องการแสดงให้เห็น “พระสิริรุ่งโรจน์” ของพระองค์) นอกจากนี้ยังทรงสร้างสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ให้หญิงต่างชาติเหล่านั้นได้เฝ้ากำยานและถวายบูชาแด่เทพเจ้าเทพีของพวกเขา... จากบันทึกในหนังสือพงศกษัตริย์และพงศาวดาร ช่วง 200 ปีหลังสมัยซาโลมอน กษัตริย์ที่ครองราชย์ต่อมาหลายพระองค์ “ทรงกระทำสิ่งชั่วร้าย” อันได้แก่ ชักนำผู้คนให้นับถือเทพเจ้าองค์อื่นร่วมกับพระยาร์เวห์

ประกาศกทั้งหลายที่ติเตียนพฤติกรรมชั่วร้ายของกษัตริย์ล้วนเป็นปรปักษ์กับเทพของคนต่างชาติ ตัวอย่างเช่น เทพที่คนบูชาเพื่อขอลูก อย่างที่เราเรียกว่า “การบูชาเพื่อความอุดมสมบูรณ์” (การเป็นหมันคือสิ่งที่ลำบากยากเข็ญเรื่องหนึ่งที่ผู้หญิงต้องประสบในชีวิต ในสมัยนั้นยังเป็นเรื่องเลวร้ายกว่าปัจจุบันอีก) นอกจากนี้ เหล่าประกาศกยังได้อธิบายว่าสาเหตุสำคัญเหนือสิ่งอื่นใดที่ทำให้กรุงเยรูซาเล็มล่มสลายและชาวเยรูซาเล็มถูกกวาดต้อน คือความไม่จงรักภักดีต่อพระเจ้าองค์เดียว

ก่อนหน้าที่จะมีการเริ่มแนวคิดพระเจ้าองค์เดียว มีอะไรคล้าย ๆ กันก่อนหน้านี้ไหม

20 หรือ 30 ปีที่แล้ว มีข้อสันนิษฐานหนึ่งเป็นไปได้ในทิศทางนี้และได้รับความนิยอย่างสูง บอกว่าแนวคิดเอกเทวนิยมในหมู่ยิวเป็นการสืบเนื่องจากการปฏิรูปศาสนาหันมานับถือพระเจ้าองค์เดียว ในอียิปต์ ซึ่งริเริ่มโดยฟาโรห์เคนาเคน (เมื่อศตวรรษที่ 14 ก่อนคริสตกาล) นั่นก็ราว ๆ 100 ปีก่อนยุคโมเสสและการอพยพออกจากอียิปต์ ดูเหมือนว่าฟาโรห์องค์นี้ (แม้ว่าเหตุการณ์นี้จะเป็นที่เล่าขานกันอย่างมาก แต่หลักฐานมีอยู่ค่อนข้างกระจัดกระจาย) เป็นผู้ริเริ่มโดยดำริของพระองค์เองบังคับให้ชาวอียิปต์นับถือพระเจ้าองค์เดียวด้วยการยกให้สุริยเทพ (ราหรือเร) เป็นเทพหนึ่งเดียวที่ปรากฏเป็นตัวบุคคล นักวิชาการยังถกเถียงกันอยู่ยากให้สุริยเทพเป็นเทพสูงสุดเหนือองค์อื่น ๆ หรือเป็นเทพองค์เดียวโดด ๆ ไม่นับถือเทพเจ้าอื่นใดอีกเลยกันแน่ ลองฟังนี้ดูสิ บทสวดสรรเสริญเทพเจ้าอาเตอนอันแสนไพเราะ เป็นเพลงสวดที่เชิดชูพลังแห่งชีวิตของสุริยมณฑล เนื้อเพลงมีอยู่ว่า

พระองค์ตื่นพระบรรทม พ้นขอบฟ้าอย่างงดงาม คือองค์สุริยะผู้มีชีวิต ทรงมีพระชนม์มาแต่กำเนิดโลก พระองค์ทรงสอดแสงอยู่ตรงขอบฟ้าเบื้องบูรพา พระองค์แผ่ความงามไปทั่วสารทิศ ทรงงดงาม ยิ่งใหญ่ และเจิดจรัส พระองค์ทรงเห็นอยู่เหนือทุกอาณาจักร รังสีของพระองค์โอบกอดทุกแคว้นแคว้นจนสุดเขตแดนที่ทรงสร้าง พระองค์คือเทพเร ทรงทำให้ทั่วทั้งโลกยอมสยบ ผูกโยงทุกหย่อมย่านไว้ให้บุตรที่รักของพระองค์ พระองค์ทรงอยู่ไกลจากข้าพระองค์ กระนั้นพระรัศมีก็ยังแผ่ไพศาลมาบนพื้นโลก พระองค์ทรงซ่อนทับอยู่บนใบหน้าของมนุษย์ แต่ข้าพระองค์ไม่รู้ถึงการมาเยือนของพระองค์ เมื่อพระองค์กลับมาไปได้เส้นขอบฟ้าทางทิศประจิม โลกก็ตกอยู่ในความมืดมิด รวากับอยู่ในห้วงมรณะ... รุ่งอรุณ ทรงเปล่งประกายจากขอบฟ้า ช่วงโชติ พระองค์คือ ดวงอาทิตย์...

กลับมาที่คำถามของหนูดีกว่า ปัจจุบันข้อสันนิษฐานที่ว่าเทพเจ้าอาเตนถือกำเนิดขึ้นก่อนพระยาห์เวห์นั้นแทบไม่มีใครสนใจกันแล้ว เนื่องจากศาสนาอาเตนและศาสนาของพระยาห์เวห์ที่ระยะเวลาห่างกันเกือบ 800 ปีเลย จึงแทบเป็นไปได้ที่จะสืบทอดต่อกันมา ไม่ว่าจะอย่างไร ทั้งสองศาสนาก็มีความแตกต่างระหว่างกันนับไม่ถ้วน ถ้าจะตอบคำถามของหนู ที่ปู่พูดมาทั้งหมดนี้ หมายความว่าแนวคิดเอกเทวนิยมที่พบในอิสราเอล แท้จริงแล้วไม่มีผู้กรุยทางมาก่อน

แนวคิดที่เข้มข้นขึ้นเรื่อย ๆ เรื่องพระเจ้าองค์เดียวเกิดขึ้นในหมู่ชนชาติอิสราเอลได้อย่างไร

ไม่มีใครรู้แน่ชัดหรอก แต่ดูเหมือนว่าการกวาดต้อนชาวอิสราเอลไปกรุงบาบิโลน เมื่อศตวรรษที่ 6 ก่อนคริสตกาลมีบทบาทสำคัญมากทีเดียว เป็นไปได้ว่าคนที่ถูกกวาดต้อนไปดินแดนที่มีพระเจ้ามากมายอาจรู้สึกอยากต่อต้าน เพราะว่าเทพเจ้าของคนชาติอื่นและรูปเคารพนั้น โดยธรรมชาติแล้วจะดึงดูดและล่อลวงให้คนหลงใหล เทพเหล่านี้มักยินยอมให้มนุษย์ครอบครองของต้องห้ามที่เฝ้าหวงหรือยั่วให้น้ำลายไหล คล้ายกับตอนที่เราต้องอดอาหาร ทั้งซ็อกโกแลตเอเยขนมขบเคี้ยวนานาประเภทเอเย ล้วนแต่เป็นสิ่งยั่วยวนเกินต้านทาน... ในสถานะเช่นนี้แหละ ที่ความจงรักภักดีต่อพระเจ้าของลูกหลานอิสราเอลถูกทดสอบอย่างหนักหน่วง อาจเป็นเพราะเหตุนี้ กระมัง ประภาศกเยเรมีย์จึงบอกว่าตนถูกพระยาห์เวห์ล่อลวง “ข้าแต่พระยาห์เวห์ พระองค์ทรงล่อลวงข้าพเจ้า และข้าพเจ้าก็ยอมให้ถูกล่อลวง พระองค์ทรงปล้ำเหนือข้าพเจ้าและทรงมีชัยชนะ”¹⁵ (เยเรมีย์ 20:7)

หนังสือเฉลยธรรมบัญญัติหรือหนังสือ “กฎหมายข้อที่สอง” ที่เขียนขึ้นเมื่อกลับจากการเป็นเชลยที่บาบิโลน เป็นตัวอย่างอันดีเยี่ยมของแนวคิดเอกเทวนิยม หนังสือนี้ทั้งพูดและพร่ำสอนซ้ำแล้วซ้ำอีกตลอดเวลา “ห้ามนับถือเทพเจ้าองค์อื่นตามประชาชาติที่อยู่รายล้อมพวกท่าน”¹⁶ “ท่านต้องไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่เสมอเรา” นอกจากนี้ หนังสือเฉลยธรรมบัญญัติยังให้คำมั่นด้วยว่า หากลูกหลานชาวอิสราเอลกลับใจมาหาพระยาห์เวห์และเชื่อฟังทุกถ้อยคำที่พระองค์สั่งสอน พวกเขาจะมีความสุขแน่นอน

¹⁵ ยกคำแปลธรรม.20:7 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ น. 1584

¹⁶ ผู้แปล

แล้วพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านจะทรงให้ท่านกลับจากการเป็นเชลย¹⁷ แม้พระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านจะทรงบันดาลให้ท่านระจัดกระจายไปอยู่สุดขอบฟ้า [...] แต่ท่านจะต้องเชื่อฟังพระสุรเสียงของพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่าน ปฏิบัติตามบทบัญญัติและข้อกำหนด [...] พระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านจะทรงบันดาลให้ท่านประสบความสำเร็จในกิจการงานทุกอย่างที่ท่านทำ ให้ท่านมีลูกหลาน และฝูงสัตว์จำนวนมาก ให้แผ่นดินผลิตพืชผลสมบูรณ์¹⁸ (30:3-9)¹⁹

แล้วก็ในหนังสือเฉลยธรรมบัญญัติอีกเช่นกันที่เราพบข้อพระคัมภีร์ซึ่งกลายมาเป็นคำสวดสำคัญของชนชาติอิสราเอล เรียกกันว่า “อิสราเอลจงฟัง (*Shema Israel*)” ที่สวดกันเข้าเย็น

อิสราเอลเอ๋ย จงฟังเถิด พระยาห์เวห์ทรงเป็นพระเจ้าของเรา พระยาห์เวห์มีเพียงพระองค์เดียว ท่านจะต้องรักพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านสุดจิตใจ สุดวิญญาณ และสุดกำลังของท่าน ถ้อยคำเหล่านี้ที่ข้าพเจ้ามอบให้ท่านในวันนี้ จะต้องอยู่ในใจของท่าน²⁰ (6:4-6)²¹

¹⁷ ยกคำแปลฉบับ. 30:3 มาจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน น. 244

¹⁸ ยกคำแปลฉบับ. 30:4-9 มาจากพระคัมภีร์คาลาตเคลื่อน, ต้นฉบับ: 305

¹⁹ เลขข้อพระคัมภีร์คาลาตเคลื่อน, ต้นฉบับ: (30,4-9 [sic])

²⁰ ยกคำแปลฉบับ. 6:4-6 มาจากพระคัมภีร์คาลาตเคลื่อน, ต้นฉบับ: 271

²¹ เลขข้อพระคัมภีร์คาลาตเคลื่อน, ต้นฉบับ: (6,4-5 [sic])

การเปลี่ยนไปปรับแนวคิดเอกเทวนิยมเป็นเรื่องทางศาสนาล้วน ๆ ใช่มั้ย?

นอกจากประกาศเอเธนส์แล้ว ดูเหมือนว่ายังมีบุคคลทางการเมืองอีกสามคนที่ มีบทบาทสำคัญ ทำให้ชาวอิสราเอลหันมารับพระเจ้าองค์เดียว คนแรกคือโยสิยาห์ กษัตริย์ในยุคท้าย ๆ แห่งอาณาจักรยูดาห์ก่อนการกวาดต้อนและการล่มสลายของกรุงเยรูซาเล็ม พระองค์สิ้นพระชนม์ในสงครามกับฟาโรห์เนโคเมื่อปี 609 ก่อนคริสตกาล ทรงปฏิรูปศาสนาครั้งใหญ่เพื่อชำระล้างแผ่นดินและเมืองให้ปลอดพิธีกรรม แท่นบูชา สมณะ และงานเฉลิมฉลองของคนต่างศาสนา (เรื่องนี้อยู่ในพงศกษัตริย์ ฉบับที่ 2 บทที่ 22-23) หลังกลับจากการเป็นเชลย มีอีกสองคนที่ มีบทบาทสำคัญในทำนองเดียวกัน ได้แก่ เนหะมีย์ พนักงานเชลยด้วยเสวย (จัดเป็นเจ้าหน้าที่ระดับสูง) ของไซรัส พระราชาแห่งเปอร์เซียผู้ปลดปล่อยชาว “ยูดาห์” หรือ “ยิว” อันเป็นชื่อที่คนเรียกขานพวกเขา นับจากนั้นมา และสมณะอีกท่านหนึ่งนามว่าเอสรา (ชื่อของทั้งสองคนได้กลายเป็นชื่อหนังสืออยู่ในพระคัมภีร์ไบเบิล) เราคุยกันไปแล้วว่าชาวเปอร์เซียที่เข้ายึดครองกรุงบาบิโลนและปลดปล่อยเชลย มีจิตใจกว้างขวาง อีกทั้งยังสนับสนุนความเชื่อทางศาสนาของคนที่พวกเขาปราบปรามเพื่อเรียกความนิยมจากผู้แพ้ เวลานั้นคนยิวกำลังฟื้นตัวโดยอาศัยกฎหมายและความเชื่อในพระเจ้าองค์เดียว เสรีภาพที่ไซรัสมอบให้แก่พวกเขาจึงเอื้อต่อการสถาปนาแนวคิดเอกเทวนิยมของเขา

พระเจ้าองค์เดียวที่พูดกันอยู่นี้ หมายถึงพระเจ้าองค์เดียวของชาวอิสราเอลเท่านั้นหรือเปล่า หรือเป็นเทพองค์เดียวแห่งสากลโลกให้มนุษย์ทุกคนนับถือ

เป็นคำถามที่ดีและยากทีเดียว พระเจ้าองค์เดียวจริง ๆ แล้วเป็นพระเจ้าองค์เดียวของชาวอิสราเอล จึงถือเป็น “พระเจ้าประจำชาติ” ด้วย จนถึงเมื่อไหร่ก็ไม่รู้นะ ในแง่นี้ ทัศนคติของคนอิสราเอลไม่ได้ผิดไปจากคนอื่นในตะวันออกกลาง แต่ความแตกต่างก็เกิดขึ้นช่วงหนึ่งในอิสราเอล พระเจ้าของคนกลุ่มอื่นหรือพระเจ้าอื่นไม่ได้รับการนับถือหรือไม่ได้รับการยอมรับอีกต่อไป ขณะที่ในประเทศอื่น เทพองค์อื่นหรือต่างชาติสามารถอยู่เคียงข้างกับเทพหลักได้ พระเจ้าของอิสราเอลเป็นพระ “ผู้หวงแหน” พระคัมภีร์ค่อนข้างตอกย้ำเรื่องนี้ เพราะฉะนั้นถึงเวลาหนึ่งพระเจ้าประจำชาติจะกลายเป็นพระเจ้าของสากลโลก หรือจะเรียกว่าพระเจ้าเฉย ๆ เลยก็ได้ ซึ่งชาวอิสราเอลเป็นชนชาติที่พระองค์โปรดปราน หรืออีกนัยหนึ่ง “ชนชาติที่พระเจ้าทรงเลือกสรร”

“ชนชาติที่พระเจ้าทรงเลือกสรร” อย่างนั้นหรือ ไม่ฟังดูพิลึกไปหน่อยหรือ

สำหรับยุคปัจจุบันก็ฟังดูพิลึกอยู่หรอกและยิ่งเข้าใจยากขึ้นไปอีกเมื่อคำนึงถึงบริบททางการเมืองปัจจุบันของความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลและปาเลสไตน์ ในที่สุดแล้วเราจะเข้าใจคำว่า “การเลือกสรรชนชาติอิสราเอล” ก็จากมุมมองทางศาสนาเท่านั้น ชนชาติเล็ก ๆ ที่น่าจะอันตรายไปแล้วเหมือนกับชาติอื่น ๆ อีกหลายชาติหรือทุกชาติเลยแหละ ในแถบตะวันออกกลางยุคโบราณกลับยังคงดำรงชีวิตอยู่เป็นประชาคมแห่งพันธสัญญาที่มีพระเจ้าซึ่งเข้าใจว่าเป็นหนึ่งเดียว และมีกฎหมายที่พระเจ้าให้ไว้ แต่คนที่ “ริเริ่ม” แนวคิดเอกเทวนิยมอย่างที่เรชอบเรียกกันปัจจุบันก็ไม่ได้ปิดบังเลยว่าความไม่จงรักภักดีของพวกเขาและการถูกลงทัณฑ์สาหัสสากรรจ์แค่ไหน

“ท่านต้องไม่ทำรูปเคารพสำหรับตน...”²²

บัญญัติข้อที่ 3 ที่ปู่อ่านให้เราฟังนั้นย้ำห้ามเรื่องภาพเหมือนของพระเจ้าเป็นพิเศษ

ถูกต้องแล้ว พระเจ้าทรงห้ามมิให้สร้างรูปเคารพสำหรับพระองค์และรูปแกะสลักว่ากันว่าพระเจ้าสร้างมนุษย์ “ตามภาพลักษณ์ของพระองค์” แต่ไม่มีใครเคยเห็นภาพลักษณะนั้นเลยก็เลยเปิดช่องให้คนได้... จินตนาการ อย่างไรก็ตาม เขาก็พูดกันว่าพระคัมภีร์เห็นว่าพระยาห์เวห์เป็นเหมือนกับพระเจ้าผู้อยู่ใกล้ตัวที่ตรัสและทรงสื่อสารกับมนุษย์ มีบางด้านที่แสดงความเป็นแม่ ถูกสั่นคลอนด้วยความลำเอียง ด้วยความรู้สึก อย่างความโกรธ ความเมตตากรุณา ความอดทน อดกลั้น และความเสียใจ... พระองค์ทรงเปลี่ยนพระทัย เพราะพระองค์ไม่ทรงเพิกเฉยต่อชะตากรรมของมนุษย์ พระองค์ทรง “มีความรักเต็มเปี่ยม” ให้แก่คนสำนึกผิดหรืออาจจะพูดได้ว่าให้แก่คนที่สำนึกผิดโดยเฉพาเลย จะว่าไปแล้ว พระเจ้าถูกต่อว่าอยู่หลายครั้งว่าทรงเหมือนมนุษย์มากเกินไป และสำหรับบางคนแทบจะยอมรับไม่ได้

ทำไมจึงห้ามสร้างรูปเคารพโดยเด็ดขาด

แล้วเราจะรู้แน่ชัดได้อย่างไรละ โดยเฉพาะกับคนอย่างเราที่รอบตัวมีแต่ภาพท่วมขึ้นมาถึงคอ นี่แหละคือที่มาของการตีความผิด คำอธิบายที่ดูเข้าเคাঁที่สดน่าจะเป็นเพราะ “การเห็น” มันมีพลัง ตรงไปตรงมา และเกิดขึ้นฉับพลันทันใด หรือพูดได้ว่าการเห็นไม่ผ่านตัวกรองใด ๆ เลย จนกำจัดความลึกลับ ขจัดข้อกังขา และทำลายระยะห่างได้ ภาพถูกนำไปผสมรวมกับสิ่งที่มันนำเสนอแต่นั้นเป็นเพียงภาพลวงตาเท่านั้น เพราะตามความเป็นจริง ภาพไม่ใช่วัตถุหรือบุคคลที่ภาพเป็นตัวแทน การห้ามสร้างรูปเคารพของพระเจ้าคือการไม่ยอมให้พระเจ้ากลายเป็นของดาด ๆ ด้วยการทำให้คนเชื่อว่าพระเจ้ามีรูปลักษณะแบบนั้นแบบนี้ หูที่ได้ยินเสียง (เสียงคนหรือเสียงทั่ว ๆ ไป) เป็นอีกเรื่องหนึ่ง หูไม่อาจช่วยบ่งบอกได้ว่าคนที่พูดเป็นอย่างนั้นอย่างนี้หรือคนโน้นคนนี้...

²² ยกคำแปลอพย.20:4 มาจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน น. 123

ภาพมีลักษณะที่ละเมิดความเป็นส่วนตัว ปู่มีข้อความจากไบเบิลที่ชอบมากอยู่หนึ่งตอน เกี่ยวกับเรื่องนี้ ก็คือตอนที่พระเจ้าประทานกฎหมายให้แก่ชาวฮีบรู ณ เชิงเขาซีนาย เราได้เห็นแล้วว่า มีฟ้าร้องฟ้าแลบ แล้วพระองค์ก็ตรัสออกมาจากกลางกองไฟ ข้อพระคัมภีร์กล่าวไว้ว่า “ท่านได้ยินเสียงพระคำรัสแต่ไม่เห็นรูปสัณฐาน มีแต่พระสุรเสียงเท่านั้น”²³ (เฉลยธรรมบัญญัติ 4:12) แล้วเราเห็นอะไรล่ะ ในตอนที่ “เห็นพระสุรเสียง”

เราก็เห็นแต่ไฟนะสิ

ไม่เลว มีอารมณ์ขันเหมือนกันนี่ หนูจะตอบแบบนี้ก็ได้นะ “ไป ๆ ไม่มีอะไรให้ดูหรอก” แต่ปู่กลับนึกถึงเรื่องอื่น คนมักจะพูดถึงเด็กรุ่นหนูว่า พวกหนูนะมีปัญหาเกี่ยวกับภาษาเขียน เพราะใช้เวลามากมายหมดไปกับภาพและหน้าจอบุคทุกประเภท รวมถึงจอโทรศัพท์มือถือ ลึก ๆ แล้วเราให้ค่ากับภาพน้อยมาก เราให้คุณค่าภาพพวกนี้ต่ำกว่างานเขียนเสียอีก... พูดอีกอย่างก็คือ คนเรายังคงมีความคิดคล้ายคลึงกับไบเบิลอยู่บ้างแหละ แต่ปู่ไม่มั่นใจหรอกนะว่าหนูจะเห็นด้วย

เราพูดได้ไหมว่ารูปเคารพคือของที่ได้มาโดยง่าย

จะว่าไป มันก็ใช่ แต่ต้องระบุด้วยว่าบัญญัติข้อที่กำลังเป็นประเด็นอยู่ (ข้อที่ 3) พูดถึง “รูปเทพเจ้า” นั่นก็คือ สิ่งที่เราเรียกกันทั่วไปว่า “รูปเคารพ” อันได้แก่ วัตถุที่นำมาใช้เป็นตัวแทนของเทพเจ้า (รูปปั้น รูปเขียน และสัญลักษณ์ต่าง ๆ) และวัตถุที่ผู้คนพากันเคารพบูชาเช่นเดียวกับที่เรานับถือบูชาเทพเจ้า พระคัมภีร์ดูถูกเหยียดหยามการสักการะบูชาลักษณะนี้อยู่บ่อยครั้ง และในขณะที่เดียวกันก็ออกจะเห็นว่าคนต่างศาสนาเป็นพวกเง่า เพราะพ้นจากรูปเคารพแล้วก็ยังมีเทพเจ้า “อยู่เบื้องหลัง” ที่พวกเขาบูชากราบไหว้อยู่อีก ซึ่งตรงนี้เราไม่จำเป็นต้องคิดตามไบเบิล

²³ ยกคำแปลฉธบ.4:12 มาจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน น. 210

การตีความรูปเคารพต่าง ๆ ในเชิงสัญลักษณ์น่าสนใจกว่าเยอะ ปัจจุบันรูปเคารพนี้ไม่ใช่รูปแกะสลักหรือไม่ได้เป็นรูปแกะสลักอีกต่อไปแล้ว นับแต่นี้ พระเจ้า “เงินตรา” ต่างหากที่สำคัญ ไม่ก็พระเจ้า “บริโภคนิยม” หรือเทพเจ้า “กามารมณ์” และเทพเจ้า “อาหาร” เทพเจ้า “พลังอำนาจ” เทพเจ้า “วัยเยาว์นิรันดร” และเทพเจ้า “ความงามแห่งสตรีระ” ก็ได้รับความนิยมไม่แพ้กัน... เทพเจ้าที่คนนับถือบูชาเหล่านี้ทำให้เรากลุ่มหลงและจมปลักอยู่กับรูปลักษณ์ภายนอกหรือภาพลวงตา กล่าวคือเราเข้าใจสิ่งเหล่านี้ผิดกันหมดและมันก็หลอกลวงเราด้วย แม้ว่าพวกมันจะล่อตาล่อใจ แต่ก็ไม่ได้ช่วยให้เรารู้สึกดีขึ้นเลย เหตุนี้แหละ ที่ทำให้ผู้คนโดยเฉพาะพวกนับถือศาสนา รวมไปถึงพวกไม่นับถือศาสนา พวกกันคิดว่าการเชื่อในพระเจ้าจะเป็นปรากฏการขวางกั้นเทพเจ้าทั้งหลายที่ภาพงดงามเป็นสิ่งที่จอมปลอม

ดูเหมือนว่าแม้กระทั่งทุกวันนี้ชาวยิวก็ยังไม่ยอมเอ่ยพระนามของพระเจ้าเลย

ใช่แล้ว ยกตัวอย่างเช่น ณ ศาลาธรรม เมื่อชาวยิวอ่านคัมภีร์มาจนถึงคำว่าพระยาห์เวห์ พวกเขาจะแทนที่พระนามของพระองค์ด้วยคำว่า อาโดนาย นั่นก็เพราะเรามีแนวคิดที่คนเราจะมีอำนาจเหนือชื่อผู้ที่ถูกเรียกขาน อนึ่ง เราไม่อาจมีอำนาจเหนือพระเจ้าได้ นอกจากนี้ ในฉากฟุ่มไม้ เปลวไฟอันโด่งดัง (อพยพ 3) ที่เราได้สรุปไปข้างต้น พระเจ้าใช้ถ้อยคำออกไปวกมาตรัสตอบโมเสส ผู้ทูลถามพระนามของพระองค์ว่า “เราเป็นผู้ที่เราเป็น” เนื่องจากในภาษาฮีบรู “พระนาม” ของพระเจ้าประกอบด้วยพยัญชนะ 4 ตัว ถ่ายทอดตามตัวอักษรออกมาเป็น YHWH ไม่มีสระ จึงออกเสียงไม่ได้ (ก็คล้ายกับที่หนูออกเสียงตัวอักษร RSPG นั้นแหละ...) ชาวยิวยังคงสงวนข้อยกเว้นการออกพระนามของพระองค์เอาไว้แบบนี้ กล่าวคือพอชื่อนี้ปรากฏขึ้นในคำอธิษฐาน พิธีกรรม หรือที่ใด ๆ ก็ตาม เขาจะแทน “เททรากัรมมาทอน” YHWH ด้วยคำว่า อาโดนาย ซึ่งหมายถึง “องค์พระผู้เป็นเจ้า” ต่อมา มีการถ่ายสระของคำว่า อาโดนาย ไปใส่ไว้ใน YHWH ทำให้เกิดพระนาม “เยโฮวาห์” ขึ้นมา แล้วเปลี่ยนมาเป็น “ยาห์เวห์” ในพระคัมภีร์ไบเบิลของชาวคริสต์

พระเจ้าองค์นี้ทรงเป็นบุรุษแน่ใช่ไหม

แน่ทีเดียวเชียวล่ะ เราเคยอยู่ในสังคมปิตาธิปไตย (ผู้ชายเป็นใหญ่หรือบิดามีอำนาจ) เราจึงนำเสนอพระเจ้าตั้งประมุขผู้ทรงอำนาจสูงสุดที่ครองโลก (ในภาษาละติน คำที่ใช้เรียก “ประมุข” คือคำว่า *dominus* ซึ่งหมายถึงผู้ครอบครอง) แต่กระนั้น ความรู้สึกที่พระองค์ทรงมอบให้เราอาจเป็นความรู้สึกเดียวกับของแม่ก็ได้ อย่างตอนที่ชาวยิวในกรุงเยรูซาเล็มพรับ่นว่าพระองค์ทรงทอดทิ้งพวกเขา พระเจ้าตรัสตอบว่า “หญิงคนหนึ่งจะลืมนมบุตรที่ยังกินนม และจะไม่สงสารบุตรที่เกิดจากครรภ์ของนางได้หรือ”²⁴ (อิสยาห์ 49:15)

²⁴ ยกคำแปลอสย.49:15 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ น. 1513

ภยันตรายที่เกิดจากพระเจ้าองค์เดียว แต่เพียงผู้เดียว

หวังว่าปู่จะหักล้างข้อกล่าวหาที่เราได้ยินจากในโรงเรียนสองสามครั้งแล้วว่า โดยธรรมชาติ ศาสนาไม่ยอมรับความแตกต่าง และศาสนาที่ถูกเฟื่องฟูในข้อหานี้ เห็นชัด ๆ เลยว่าเป็นศาสนาเอกเทวนิยม

ถูกต้องแล้ว ทุกวันนี้เราได้ยินข้อกล่าวหาทำนองนี้ค่อนข้างบ่อย เมื่อไม่นานมานี้ ผู้คนซึ่งไม่ได้มีแต่คนที่นับถือศาสนาเชื่อกันว่าการสร้างแนวคิดเรื่องพระเจ้าองค์เดียวขึ้น นับเป็นความก้าวหน้าเมื่อเทียบกับการนับถือพระเจ้าหลายองค์ ดูเหมือนว่าแนวคิดเอกเทวนิยมจะเหนือกว่าพหุเทวนิยม เพราะแนวคิดนี้ช่วยให้ผู้คนหลุดพ้นจากเทพเจ้ากรีก-โรมันนับไม่ถ้วน จากฉากความขัดแย้งและความรัก และบางครั้งก็หลุดพ้นจากความต่ำทรามของเทพเจ้าเหล่านั้น พระเจ้าองค์เดียวที่อยู่เหนือสิ่งใดทั้งมวล เหนือกว่ารูปเคารพและวัตถุแทนตัวพระองค์ใด ๆ ที่เรามี ดูเหมือนจะเป็นแนวคิดเกี่ยวกับพระเจ้าที่บริสุทธิ์และสูงส่งกว่าแนวคิดอื่น

ปัจจุบัน เรามักจะคิดวิเคราะห์โดยเห็นว่าสงคราม ความรุนแรง และการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือในทางกลับกัน การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและการเคารพสิทธิมนุษยชน ล้วนเกี่ยวข้องไม่ทางใดก็ทางหนึ่งกับแนวคิดเอกเทวนิยม เราฆ่ากันโดยอ้างพระนามของพระเจ้า... แล้วนั่นแหละต้องยอมรับเลยว่าภาพที่เห็นดูไม่สดใสเอาซะเลย

ข้อบกพร่องหลักที่คนว่ากันว่ามาจากแนวคิดพระเจ้าองค์เดียวคืออะไร

ความใจแคบ วิธีคิดของพวกเขาเป็นแบบนี้ ถ้าพระเจ้ามีองค์เดียวจริง ๆ หรือมีหนึ่งเดียวในโลก แล้วองค์อื่นหรือเทพเจ้าของชนชาติอื่นล่ะ เป็นอะไร ถ้าอย่างนี้ไม่ต้องไปกำจัดเทพเจ้าเหล่านั้นโดยใช้กำลังหรืออย่างน้อยก็กักขังและจำกัดเสรีภาพ ขณะที่เทพเจ้าเหล่านั้นยังคงดำรงอยู่อย่างนั้นหรือ หรือหนักกว่านี้ คนที่นับถือเทพเจ้าองค์เดียวอาจจะอยากกล่าวอ้างขึ้นมาว่าพระเจ้าองค์เดียวนั้น “สถิตอยู่กับเขาแต่เพียงผู้เดียว” ดูอย่างในคำพูดภาษาเยอรมันอันโด่งดัง *Gott mit uns* หรือ “พระเจ้าทรงสถิตอยู่กับพวกเรา” ซึ่งมีความหมายโดยนัยว่าพระองค์ไม่ทรงสถิตกับคนนอกกริต เรายังเห็นเรื่องทำนองนี้อยู่อีกในศตวรรษที่ 20...

แล้วในประเทศที่นับถือเทพเจ้าหลายองค์ สถานการณ์ดีกว่านั้นหรือเปล่า

คนไม่ฆ่ากันโดยอ้างนามของเหล่าเทพเจ้า แต่ก็มี ความรุนแรงในทุกรูปแบบพอ ๆ กัน และพวกเขาก็ไม่อึ้งขังชอบกับเรื่องราวพวกนี้เท่าไร (ไม่มีทบทวนบุญดีไว้ว่า “ท่านต้องไม่ฆ่า”) พวกเขาเพียงแต่ไม่ได้อยู่ในยุคที่ใส่ใจกับสิทธิมนุษยชน เราต้องไม่เอาความคิดปัจจุบันไปตัดสินอดีต

ระหว่างนับถือพระเจ้าหลายองค์กับพระเจ้าองค์เดียว ลัทธิไหนดีกว่ากัน

ปัญหาใหญ่เลยนะ ทุกวันนี้ บางครั้ง การเลือนับถือ “เทพเจ้า” หลายองค์ก็เฟื่องฟูขึ้น แต่ผู้คนกลับลืมนับว่า “เทพเจ้า” เหล่านั้นไม่แยแสโลกมนุษย์เสียด้วยซ้ำ ขณะที่พระเจ้าในไบเบิล กลับไม่ทรงนิ่งนอนใจ ตรงกันข้ามเลย พระองค์ทรงอ่อนไหวกับทุกสิ่ง ผู้คนยังลืมนับว่าในยุค พหุเทวนิยม มนุษย์ต้องบูชาเทพต่าง ๆ ไม่หยุดหย่อนด้วยการอธิษฐานและการทำทานในพิธีกรรม กับผู้อื่นในสังคมหรือที่บ้านของตน

ในไบเบิลมีตัวอย่างของการไม่ยอมรับความคิดของผู้อื่นไหม

มีสิ ในไบเบิล เราเห็นภาพสงครามที่เกิดขึ้นจากพระบัญชาของพระเจ้า ซึ่งเป็นช่วงเวลา แห่งการสังหารหมู่อย่างเลือดเย็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหนังสือโยชูวานั้นเต็มไปด้วยการเข่นฆ่าทารุณ โดยที่พระเจ้ายื่นมือเข้ามาช่วยด้วย หนังสือโยชูวาเล่าเรื่องราวการพิชิตดินแดนแห่งพันธสัญญา อันได้แก่ คานาอัน ที่ซึ่งชาวฮีบรูผู้อพยพจากอียิปต์โดยมีโมเสสเป็นผู้นำต้องการตั้งถิ่นฐาน แล้วมีเรื่องเล่าถึงวิธีการที่พระยาห์เวห์ตอนชนกลุ่มหนึ่งไปสู้ง้อมมือของชาวอิสราเอลโดยการหยุด ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์เพื่อให้พวกอิสราเอลสังหารหมู่ศัตรูจนสำเร็จ หลังจากที่ศัตรูเหล่านั้นถูกหิน ก้อนมที่มาจากฟ้าถล่มยับมา... กษัตริย์ห้าพระองค์ถูกจับเป็นเชลย โยชูวาสั่งหัวหน้ากรบ ให้เข้าไปหากษัตริย์เหล่านั้นแล้วเอาเท้าเหยียบพระศอ “จงอย่ากลัว อย่าท้อแท้ [...] เพราะพระยาห์เวห์ จะทรงกระทำเช่นนี้กับศัตรูทุกคน [...]”²⁵ (โยชูวา 10:8-14 และ 10:25) ต่อจากนั้นก็จับกษัตริย์ เหล่านั้นแขวนคอ

²⁵ ยกคำแปลยชว.10:25 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ น. 343

ยังมีเรื่องของประกาศกเอลียาห์เล่าไว้ในหนังสือพงศกษัตริย์ฉบับที่หนึ่งบทที่ 18 ความว่า เอลียาห์ถูกส่งให้ไปพบกษัตริย์อาคัษผู้ชั่วช้า พระองค์ทรงดูหมิ่นและทำทนายให้เอลียาห์เผชิญหน้ากับประกาศกของพระบาอัลจำนวน 450 คน พระบาอัลเป็นพระพื้นเมืองของมหัสีเยเชเบล ทั้งฝ่ายประกาศกของพระบาอัลและฝ่ายประกาศกเอลียาห์ต้องเตรียมโคเพศผู้ตัวหนึ่งมาเป็นเครื่องบูชาและร้องออกพระนามพระเจ้าหรือเทพเจ้าของตน หากไฟตกลงมาที่เครื่องบูชาของฝ่ายไหนก่อน แสดงว่าฝ่ายนั้นคือพระเจ้าแท้จริง เหล่าประกาศกของพระบาอัลพร่ำร้องเรียกพระเจ้าและเต้นระบำอยู่หลายชั่วโมงเพื่อให้กองฟืนติดไฟ แต่ก็ไม่สำเร็จ ตรงกันข้ามเมื่อเอลียาห์เริ่มออกพระนามพระยาห์เวห์ พระเจ้าของเขา เครื่องเผาบูชาของเขาก็ติดไฟ เอลียาห์ผู้ชนะก็เชือดคอประกาศกของพระบาอัลทั้ง 450 คน โดยไร้ความปราณี

ปุจฉาอธิบายความใจแคบนี้ได้อย่างไร

เรามาพูดถึงความจริงที่เป็นอยู่กันก่อนดีกว่า หนูจำสิ่งที่ปู่เล่าได้ไหม เกี่ยวกับเรื่องความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์กับเรื่องเล่าจากเหตุการณ์ หนังสือปฐมกาล หนังสืออพยพ และหนังสือเล่มอื่น ๆ ต่างก็บรรยายถึงตำนานที่แต่งขึ้นล้วน ๆ รวมถึงตำนานที่ไม่อาจจะสืบสร้างพื้นเรื่องเดิมหรือเรื่องจริงทางประวัติศาสตร์ได้ ในเรื่องเล่าทั้งสองเรื่องที่ปู่พูดถึง เห็นชัดเลยว่าเล่าชัยชนะและความโหดเหี้ยมเกินจริง เพื่อให้ผู้อ่านประทับใจและแสดงให้เห็นว่า ถ้าลูกหลานอิสราเอลฟังปาพระเจ้าองค์เดียว พวกเขา ก็จะเป็นผู้มีชัยเสมอ หนูคงเคยอ่านหรือศึกษาบทเพลงแห่งไรลิ่งด้อมบ้างใช่ไหม การสังหารหมู่และการเช่นฆ่าอย่างทารุณนั้น (ทั้งของชาวคริสต์และของพวกซาราเซ็น ซึ่งก็พอ ๆ กัน) กินพื้นที่จำนวนมากในบทกวีดังกล่าว และด้วยเหตุผลเดียวกัน การฆ่าฟันก็เล่าเสียใหญ่โตเพื่อให้เห็นเป็นสงครามครั้งมหึมา (ซึ่งความจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น)

แต่การที่พระเจ้าเข้าข้างผู้มีชัย ซึ่งในกรณีนี้คืออิสราเอล ทรงให้ความช่วยเหลือถึงขนาดหยุดการโคจรของพระอาทิตย์และพระจันทร์ ความลำเอียงของพระเจ้านี้เป็นเรื่องน่าอายเหลือเกินสำหรับเรา เราคิดว่าพระองค์ควรอยู่ห่างจากเรื่องพรรคนี้อย่างไรก็ตาม เราต้องไม่ใช่แนวคิดที่ผิดยุคผิดสมัยเกินไป การยอมรับความเห็นต่างเป็นความคิดสมัยใหม่ ทำไมนะหรือ ก็เพราะว่าการเมืองและศาสนาพัวพันกันมาตลอดจนถึงไม่กี่ปีมานี้ ศาสนาที่ดีเพียงหนึ่งเดียวคือศาสนาที่กษัตริย์นับถือและควรประพฤติปฏิบัติตาม แม้แต่ในจักรวรรดิโรมันซึ่งเปิดกว้างยอมรับทุกศาสนาก็ยังต้องยอมรับเห็นดีเห็นงามตามศาสนาของจักรพรรดิ... ที่เรารู้สึกอับอายเพราะเราใช้ชีวิตอยู่ในยุคแห่งสิทธิมนุษยชนและยุคแห่งการแยกศาสนาออกจากรัฐ เราเอาแนวคิด ปฏิบัติ และความคับข้องใจของคนรุ่นใหม่ไปใช้กับอดีต มันช่วยให้รู้สึกดี เพราะวิธีนี้ทำให้รู้สึกที่เราเหนือกว่าคนรุ่นก่อน ๆ ... ในขณะที่ความรุนแรงยังคงอยู่จนกระทั่งถึงปัจจุบัน แม้ว่าเราจะอยู่ในสังคมที่ยึดถือสิทธิต่าง ๆ มากมายและไม่ใช้เรื่องลำบากยากเย็นอะไรเลยที่จะเปิดรับศาสนาของผู้อื่น

ผู้ที่ศรัทธาพระเจ้าในพระคัมภีร์ไบเบิล

เราอยากให้ผู้ศรัทธาถึงคนที่เชื่อพระเจ้าในไบเบิล ว่าเขาทำอะไร ถึงได้ “เชื่อ”

มีหนังสือเป็นพัน ๆ เล่มที่ทั้งชาวยิวและชาวคริสต์เขียนไว้ เพื่ออธิบายและไขความหมายของคำว่า “เชื่อ” รวมถึงพันธสัญญาและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติซึ่งมาพร้อมกับคำ ๆ นี้ ผู้ศรัทธาพระเจ้าในยุคนี้ก็เหมือนกับยุคไบเบิล พวกเขาแทนพระเจ้าว่า “พระองค์” และพระเจ้าเรียกมนุษย์ว่า “เจ้า” และ “พวกเจ้า” ทั้งยังเป็นคำแรกที่พระองค์ใช้เรียกอาดัมเช่นกัน จำได้ไหมว่าชื่ออาดัมหมายถึง “มนุษย์” หลังจากที่อาดัมและเอวาอยู่ในสวนเอเดนได้กระทำความผิดโดยกินผลไม้ต้องห้าม ทั้งคู่ซ่อนตัวตอนที่พระเจ้าเสด็จมาที่สวนท่ามกลางสายลมอ่อนยามเย็น “ดังนั้น พระเจ้าทรงเรียกชายนั้นและตรัสถามเขาว่า เจ้าอยู่ที่ไหน” ประโยค “เจ้าอยู่ที่ไหน” ก็ก้องกังวานข้ามยุคข้ามสมัย ลึก ๆ แล้ว ประโยคนี้ยังคงเป็นคำถามที่พระเจ้าถามผู้ที่ศรัทธาในพระองค์และผู้ศรัทธาในพระองค์ก็ถามพระเจ้าด้วยประโยคนี้เช่นกัน

ความสัมพันธ์เช่นนี้แสดงออกมาอย่างลึกซึ้งในหนังสือเพลงสดุดี ตลอดเวลาที่ผ่านมา บทเพลงกวีอันหลากหลายนี้ใช้เป็นคำอธิษฐานทั้งส่วนตัวและส่วนรวมของชาวยิวกับชาวคริสต์ ต่อไปนี่คือตัวอย่างคำอธิษฐาน 2 บทที่โดดเด่น สดุดีบทที่ 42 พรรณนาถึงความกระหายหาพระเจ้าไว้ว่า

กวางย่อมกระหายหาธารน้ำไหลฉันใด

ข้าแต่พระเจ้า จิตใจข้าพเจ้าก็กระหายหาพระองค์ฉันนั้น

จิตใจข้าพเจ้ากระหายหาพระเจ้า พระเจ้าผู้ทรงชีวิต

เมื่อใดเล่าข้าพเจ้าจะได้ไปชมพระพักตร์พระเจ้า

ข้าพเจ้ากินน้ำตาต่างอาหารทั้งวันทั้งคืน

ตลอดวันใคร ๆ ก็ถามข้าพเจ้าว่า “พระเจ้าของเจ้าอยู่ที่ไหน”

[...]

ข้าพเจ้ากราบหูลพระเจ้าผู้ทรงเป็นหลักศิลาของข้าพเจ้า

“ไฉนพระองค์จึงทรงลืมข้าพเจ้า เหตุใดข้าพเจ้าต้องเดินไปในความระทมทุกข์

ถูกศัตรูข่มเหง”²⁶

²⁶ ยกคำแปลสดด.42:1-9 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ น. 1029-1030

และนี่คือ เพลงสดุดีบทที่ 44 พรรณนาถึงความต้องการการเปลี่ยนแปลง

ข้าแต่พระเจ้า ข้าพเจ้าทั้งหลายได้ยืนด้วยหูแล้ว
บรรพบุรุษบอกเล่าแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายถึงกิจการที่พระองค์ทรงกระทำ
ในสมัยของเขานในโบราณกาล [...]
แต่บัดนี้ พระองค์ทรงผลักใส่ข้าพเจ้าทั้งหลาย และทรงปล่อยให้ต้องอับอาย
พระองค์ไม่เสด็จออกศึกพร้อมกับกองทัพของข้าพเจ้าทั้งหลายอีก
ทรงบันดาลให้ข้าพเจ้าทั้งหลายต้องถอยร่นยามประจัญศัตรู
ให้ผู้ที่ไม่เกลียดชังปล้นข้าพเจ้าทั้งหลาย [ด้วยความปรีดีเปรม²⁷]
พระองค์ทรงมอบข้าพเจ้าทั้งหลายให้ศัตรูตั้งแกะที่จะถูกนำไปฆ่า
ทรงทำให้ข้าพเจ้าทั้งหลายกระจัดกระจายไปในหมู่ประชาชาติ
ทรงขายประชากรของพระองค์ในราคาถูก
ไม่ทรงได้กำไรจากการขายนั้นแต่อย่างใด
ทั้งหมดนี้เกิดขึ้น แม้ข้าพเจ้าทั้งหลายจะไม่ลืมพระองค์เลย
ไม่เคยขาดความซื่อสัตย์ต่อพันธสัญญาของพระองค์ [...]
ข้าแต่องค์พระผู้เป็นเจ้า ขอทรงตื่นเถิด ไฉนพระองค์จึงยังบรรทมหลับอยู่
ขอทรงตื่นเถิด อย่าทรงทอดทิ้งข้าพเจ้าทั้งหลายตลอดไปเลย²⁸ [...]

เพลงสดุดีทั้งสองบทนี้พาตึงถึงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ช่วงเวลาที่ชาวอิสราเอล
ใช้ชีวิตแสนลำเค็ญ น่าจะเป็นตอนที่ถูกกวาดต้อนไปเป็นเชลยที่บาบิโลน แต่ผู้มีความเชื่อในทุกวันนี้
ก็อธิษฐานด้วยเพลงกวีทั้งสองบทพลางระลึกถึงความยากลำบากของตนเองได้ด้วย แม้ในภาวะ
ที่ความแร้นแค้นรุมเร้า เขาก็ยังสามารถแม้กระทั่งตำหนิติเตียนพระเจ้าได้เช่นเดียวกับผู้ประพันธ์
เพลงสดุดี แต่คำอธิษฐานที่เขาน่าจะนำมาใช้กับกรณีของเขา น่าจะเป็นคำอธิษฐานด้านทานศัตรู
อย่างไรในเพลงสดุดีในบทที่ 59 มากกว่า

²⁷ ผู้แปล

²⁸ ยกคำแปลสดด.44:1-23 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ น. 1031-1033

โปรตทรงช่วยข้าพเจ้าให้พ้นจากผู้ทำความชั่ว
 โปรตทรงช่วยข้าพเจ้าให้รอดพ้นจากผู้กระหายเลือด
 เขากลับมาอีกเมื่อพลบค่ำ
 แยกเขี้ยวคำรามเหมือนสุนัข เดินไปทั่วเมือง
 ดูซิ เขาสำรอกถ้อยคำชั่วร้าย
 เหมือนมีดาบคาอยู่ที่ริมฝีปาก [...]

ขอพระองค์ทรงทำลายเขาด้วยความพิโรธ
 ทรงทำลายเขาอย่าให้เหลือเลย²⁹ [...]

เพลงสดุดีที่อธิษฐานขอพระองค์ทรงช่วยให้รอดพ้นจากศัตรูนั้นมีจำนวนมากกว่าบทอื่น ศัตรูเหล่านี้มักจะคลุมเครือ ระบุตัวตนได้ยาก แต่ในการอธิษฐานทุกวันนี้ ผู้คนไม่ค่อยอยากจะอธิษฐานให้ศัตรูพินาศ เว้นแต่จะขอพรให้พระองค์ช่วยปลดปล่อยพวกเขาจากศัตรูภายในจิตใจ...

²⁹ ยกคำแปลสดด.59:2-13 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ น. 1050-1051

3. ธรรมเนียมปฏิบัติของโมเสสคืออะไร

โทราห์ กฎหมายอันยียาว

พอเห็นว่าปู่ให้ความสำคัญกับหนังสือเฉลยธรรมเนียมปฏิบัติและยกย่องเชิดชูอย่างมาก หนูจึงพยายามอ่านบ้าง โดยเริ่มตั้งแต่ต้น... แต่ก็ไปได้ไม่ถึงไหน หนังสือเล่มนี้เป็นการนำเหตุการณ์ในอดีตหลายครั้งหลายคราวนับไม่ถ้วนมาเล่าใหม่และมีชื่อที่ไม่รู้จักปรากฏเต็มไปหมด นอกจากนี้ในบทที่ 12 ยังเปิดเรื่องด้วยข้อความยาวเหยียดเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางศาสนาที่ต้องปฏิบัติตาม โดยมีบทลงโทษต่าง ๆ มากมาย หนูยอมรับว่าผิดหวัง ถึงอย่างนั้นก็เถอะ หนูอยากให้ปู่พูดถึงข้อบังคับเหล่านี้สักหน่อย เพราะหนูว่ากฎเหล่านี้เป็นเรื่องเข้าใจยากไปเสียแล้วในปัจจุบัน...

ขณะที่ฟังหนู ปู่บอกตัวเองว่าโชคดีเหลือเกินที่หนูไม่ได้เริ่มด้วยหนังสือเลวีนิติ ถ้าเป็นเรื่องของกฎหมายมากมายไม่รู้จักจบสิ้น หนูสมปรารถนาแน่นอน แต่ก่อนอื่น ปู่ขอพูดคำหนึ่งก่อน เกี่ยวกับอุปสรรคในการอ่านของหนู ถ้าหนูมาถามปู่ ปู่คงไม่แนะนำให้หนูเริ่มจากหนังสือเฉลยธรรมเนียมปฏิบัติ เพราะอ่านยากและเข้าไปซ้ำมา แต่ปู่คงจะแนะนำให้หนูเริ่มจากหนังสือปฐมกาลมากกว่า ด้วย “วิธีการ” ที่ปู่ชอบใช้ ให้หนูเจาะอ่านเฉพาะเรื่องเล่าที่มีอยู่มากมายในเล่มนี้ (สังเกตได้ง่ายทีเดียวแหละ มีแม้กระทั่งเรื่องแซบ ๆ) ที่เหลือก็ไม่ต้องอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบันทึกลำดับวงศ์วาน

เราใช้วิธีเดียวกันนี้กับหนังสือเล่มที่สองของโทราห์ที่มีชื่อว่าหนังสืออพยพได้ แม้ว่าจะยากขึ้นมานิดหนึ่ง แต่ใช้ไม่ได้กับหนังสือสองเล่มถัดมาคือหนังสือเลวีนิติและหนังสือกันดารวิถี ส่วนในหนังสือโยชูวาและโดยเฉพาะในหนังสือผู้วินิจฉัย เราก็ยังสามารถเลือกอ่านเฉพาะเรื่องราวสนุก ๆ บางเรื่องได้ แล้วสุดท้าย หนังสือซามูเอลและหนังสือพงศกษัตริย์ล้วนเล่าประวัติบางตอนของเหล่ากษัตริย์ (รวมถึงดาวิดและซาโลมอน) โดยเฉพาะเรื่องของดาวิดกับโกลิอัท ความผิดของดาวิดที่กระทำต่ออับเซบา ความตายของอับซาโลม เหตุการณ์ที่เราเรียกว่าคำพิพากษาของซาโลมอน และการสร้างพระวิหาร...

เราควรจะศึกษาหนังสือตามลำดับซึ่งปรากฏอยู่ในพระคัมภีร์ไบเบิลและไม่จำเป็นต้องรู้ล่วงหน้าถึงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก็ได้ เรื่องเล่าแต่ละเรื่องสมบูรณ์ในตัวของมันเอง เราไปค้นหาลำดับเหตุการณ์ในไบเบิลเพิ่มเติมหลังจากนั้นได้ (หาจากอินเทอร์เน็ตก็ได้)

แต่ทำไมจึงแทรกกฎข้อบังคับไว้ยืดยาวท่ามกลางเรื่องเล่าเหล่านี้

มันมีเหตุผลทางประวัติศาสตร์ ปู่จะทวนให้ฟังคร่าว ๆ นะ ต้องย้อนกลับไปหาปีที่เขียนหนังสือปัญจบรรพ (หมายถึงหนังสือห้าเล่มแรก หนูจำได้ใช่ไหม) อีกครั้ง หนังสือทั้งห้าเล่มนี้ แต่งจบและบันทึกเป็นตัวอักษร ภายหลังกลับจากการเป็นเชลยที่บาบิโลนเมื่อ 538 ปีก่อนคริสตกาล อย่างที่เราคุยกันไปแล้ว หลังกลับจากบาบิโลน พระวิหารก็สร้างขึ้นใหม่อย่างรวดเร็วเช่นเดียวกับ กำแพงเยรูซาเล็มที่สร้างขึ้นภายหลัง ธรรมเนียมปฏิบัติ (กฎหมายหรือโทราห์) ซึ่งก่อนหน้านี้ไม่เคยมีความสำคัญใด ๆ ได้กลายมาเป็นแกนกลางในชีวิตของชาวยิว นับแต่นั้นมา การอ่านบัญญัติต่อหน้าสาธารณชนถือเป็นธรรมเนียมสำคัญมาก เนหะมีย์พนักงานเชิญถ้วยเสวยของไซรัส และสมณะเอสราต่างมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ อย่างที่เราได้พูดกันไปแล้ว ด้วยเหตุนี้ จึงมีข้อบังคับให้ท่องธรรมนูญไม่หยุดหย่อนทั่วทุกแห่งหน บทสวด *ฮิสราเอล* จงฟังที่ปูท่องบทเริ่มต้นให้ฟังก่อนหน้า มีเนื้อความดังต่อไปนี้ ไม่ใช่เพียงแต่จะต้องสลักถ้อยคำแห่งธรรมนูญไว้ในหัวใจของชาวอิสราเอลเท่านั้น แต่

ท่านจะต้องพร่ำสอนบรรดาบุตรของท่านด้วยถ้อยคำเหล่านี้ ทั้งเวลานั่งอยู่ในบ้าน และเดินตามถนน ทั้งเวลาไปนอนและตื่นนอน ท่านจะต้องผูกไว้ที่มือเป็นเครื่องหมาย คาดไว้ที่หน้าผาก ท่านจะต้องเขียนไว้ที่เสาประตูบ้านของท่านและที่ประตูเมือง³⁰ (เฉลยธรรมบัญญัติ 6:7-9)

แล้วคำว่า “วันนี้” ก็กลับมาปรากฏอยู่เรื่อย ๆ ราวกับว่าเป็นแนวเรื่องนำ อย่างเช่น จงรักษาธรรมบัญญัตินี้ ถ้อยคำนี้ ธรรมบัญญัตินี้ ที่ข้าพเจ้ามอบให้ท่านในวันนี้... ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านพระคัมภีร์ไบเบิล ดูเหมือนว่าชาวยิวที่กลับมาจากบาบิโลนจะจำธรรมบัญญัติไม่ค่อยได้... จึงต้องตอกย้ำพระบัญญัติให้พวกเขาฟังโดยไม่หยุดพักกันเลยทีเดียว ไม่เหมือนกับที่คนอ่านมักรู้สึกเวลาหยิบหนังสือปัญจบรรพขึ้นอ่านไล่ไปตามลำดับเป็นครั้งแรก

³⁰ ยกคำแปลฉบบ.6:7-9 มาจากพระคัมภีร์คำทอลิก ฉบับสมบุรณ์ น. 1050-1051

บัญญัติ 10 ประการ

อะไรคือหัวใจของธรรมบัญญัติ

สำหรับคนยิวที่เคร่งครัด บัญญัติสำคัญทุกข้อ แต่เราก็พูดได้ว่าหัวใจของธรรมบัญญัติ ได้แก่ บัญญัติ 10 ประการ (คำสิบคำ) ซึ่งประกาศ ณ ภูเขาซีนายและบันทึกลงบนแผ่นศิลา ธรรมบัญญัติที่พระเจ้าประทานให้แก่โมเสสด้วยพระองค์เอง ในบทที่แล้ว ปู่พูดถึงฉากหลัง อันพิสดารพันลึก ขณะที่ประกาศบัญญัติ 10 ประการ โดยยกมาเพียงแค่ “พระวาจา” ที่เกี่ยวข้องกับ เอกภาวะของพระเจ้า คราวนี้มาดูพระวาจาฉบับเต็ม ที่คัดมาจากหนังสืออพยพ (20:2-17)³¹ กัน

เราคือพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่าน เป็นผู้นำท่านออกจากแผ่นดินอียิปต์

ให้พ้นจากการเป็นทาส

ท่านต้องไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากเรา

ท่านต้องไม่ทำรูปเคารพสำหรับตน ไม่ว่าจะป็นรูปสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอยู่ในท้องฟ้าเบื้องบน หรืออยู่ในแผ่นดินเบื้องล่าง หรืออยู่ในน้ำใต้แผ่นดิน ท่านต้องไม่กราบไหว้หรือรับใช้ เทพเจ้าเหล่านั้น เพราะเราคือพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่าน เป็นพระเจ้าที่ไม่ยอมให้มีคู่แข่ง เป็นพระเจ้าที่ลงโทษความผิดบิดาที่เกลียดชังเราไปถึงลูกหลานจนถึงสามสี่ชั่วอายุคน แต่เราแสดงความรักมั่นคงต่อผู้ที่รักเราและปฏิบัติตามบทบัญญัติของเรา จนถึงพันชั่วอายุคน

ท่านต้องไม่กล่าวพระนามพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านอย่างไม่เหมาะสม

เพราะพระยาห์เวห์จะไม่ทรงละเว้นโทษผู้ที่กล่าวพระนามพระองค์ไม่เหมาะสม³²

³¹ เลขข้อพระคัมภีร์คลาดเคลื่อน, ต้นฉบับ: Exode (20,1-17 [sic])

³² ยกคำแปลอพยพ.20:2-7 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ น. 122-123

จงระลึกถึงวันสัปดาห์โตเป็นวันศักดิ์สิทธิ์ ท่านจะต้องออกแรงงานทั้งหมดในหกวัน แต่วันที่เจ็ดเป็นวันพักผ่อนที่ถวายแด่พระยาห์เวห์พระเจ้าของท่าน ในวันนั้นท่านต้องไม่ทำงานใด ๆ ไม่ว่าจะเป็้นท่าน บุตรชาย บุตรหญิง บ่าวไพร่ชายหญิง สัตว์ใช้งาน หรือคนต่างถิ่นที่อาศัยอยู่กับท่าน เพราะในหกวันพระยาห์เวห์ทรงสร้างฟ้า แผ่นดิน ทะเล และสรรพสิ่งที่มีอยู่ในที่เหล่านี้ แต่ในวันที่เจ็ด พระองค์ทรงพักผ่อน ดังนั้นพระยาห์เวห์ทรงอวยพระพรวันสัปดาห์โต และทรงทำให้เป็นวันศักดิ์สิทธิ์

จงนับถือบิดามารดา เพื่อท่านจะได้มีอายุยืนอยู่ในแผ่นดินที่พระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านประทานให้

อย่าฆ่าคน

อย่าล่วงประเวณี

อย่าลักขโมย

อย่ามุสา³³

อย่าเป็นพยานเท็จใส่ร้ายเพื่อนบ้าน อย่าโลภมักได้บ้านเรือนของเพื่อนบ้าน อย่าโลภมักได้ภรรยาของเพื่อนบ้าน หรือบ่าวไพร่ชายหญิง โค ลา หรือทรัพย์สินใดที่เป็นของเพื่อนบ้าน³⁴

³³ ผู้แปล

³⁴ ยกคำแปลอพย.20:8-17 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ น. 123

แล้วประชาชนก็ยอมรับนับถือบัญญัติเหล่านี้ทันทีเลยหรือ

จริง ๆ แล้ว ก็ไม่หรอกนะ หลังประกาศบัญญัติ 10 ประการ ขณะที่โมเสสกลับขึ้นไปบนภูเขาซีนาย เพื่อรับแผ่นศิลาจารึกที่จารด้วย “นิ้วพระหัตถ์ของพระเจ้า” ประชาชนก็หลงลืมธรรมบัญญัติและพันธสัญญาเสียสิ้น

โมเสสอยู่บนนั้นเป็นเวลาสี่สิบวันโดยไม่ลงมาให้ใครเห็นเลย คนข้างล่างก็พากันกระวนกระวาย สงสัยว่าเขาจะกลับลงมาหรือเปล่า พออ่อนใจเข้า ก็ไปขอให้อาโรนพี่ชายของโมเสสสร้างลูกโคทองคำที่พวกเขามองเห็นและจับต้องได้ ลูกโคนี้ทำด้วย “ต่างหูทองคำของภรรยาและบุตรชายหญิง” ถือว่าเป็นพระยาห์เวห์องค์ใหม่ เขาตั้งรำและถวายเครื่องบูชาเบื้องหน้าลูกโคทองคำ พระเจ้าทรงเตือนโมเสส โมเสสกลับมาฉุนเฉียวสุดขีด เมื่อมาถึงข้างล่าง โมเสสโกรธหัวฟัดหัวเหวี่ยง จึงทำลายแผ่นศิลาจารึกธรรมบัญญัติสองแผ่นที่นำกลับลงมาด้วย (อันเป็นภาพบนหน้าปกหนังสือเล่มนี้) แล้วโยนลูกโคทองคำลงในกองเพลิงให้ไหม้เป็นเถ้าธุลี พันธสัญญาถูกทำลายเสียแล้วจริง ๆ แต่ประชาชนหลงระเหิงในทางชั่วเสียแล้ว และประพัตต์ตัวนอกกลุ่มออกไป โมเสสจึงส่งคนจากเผ่าของตน (เผ่าเลวี) ไปฆ่าผู้ชายหนึ่งคนในแต่ละตระกูล... ในที่สุด บุตรทั้งหลายของอิสราเอลก็ได้เรียนรู้ว่าไม่ควรล้อเล่นกับพันธสัญญา หลังจากนั้น โมเสสก็กลับขึ้นไปบนภูเขาพร้อมกับศิลาใหม่อีกสองแผ่นที่สกัดตัดเอง เพื่อให้พระเจ้าจารึกธรรมบัญญัติ พอกลับลงมา ศิลาทั้งสองแผ่นนั้นก็บรรจุอยู่ใน “หีบพันธสัญญา” มีลักษณะเป็นตู้ทำจากไม้กระถินเทศ เพื่ออัญเชิญไว้หน้าขบวนประชาชนที่ออกเดินทางอยู่กลางทะเลทรายอีกครั้ง

ลำดับของบัญญัติ 10 ประการมีความหมายอะไรหรือเปล่า

มีสี หนูคงสังเกตเห็นแล้วใช่ไหมล่ะ บัญญัติห้าประการแรกเกี่ยวข้องกับพระเจ้า (อันที่จริงมีสามประการที่มนุษย์ปฏิบัติต่อพระเจ้าโดยตรง อีกสองประการโดยอ้อม) อีกห้าประการที่เหลือเกี่ยวข้องกับคนรอบตัว แต่สิ่งซึ่งมักจะเป็นที่สังเกตเห็นคือรูปลักษณะของศิลาทั้งสองแผ่น เรียกว่าเป็นแผ่นศิลาแบน ๆ สองแผ่นดีกว่าวางเคียงข้างกัน ขอบด้านบนโค้งมน และอาจจะผูกไว้ด้วยกัน ได้กลายมาเป็นสัญลักษณ์ของหลักกฎหมายสำคัญ ๆ มีวัดอรุณหลังในยุคการปฏิวัติฝรั่งเศส ขึ้นหนึ่ง น่าจะลอกเลียนสัญลักษณ์ดังกล่าวโดยที่คนคาดไม่ถึง นั่นก็คือปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และพลเมืองในปี 1789 ในอดีต จารึกไว้บน “ศิลา” สองแผ่นประดับไว้บนจุดเด่นในบางห้อง และบางอาคารสาธารณะ และปัจจุบันก็มักจะยังคงรูปแบบเช่นนั้นอยู่ ลักษณะที่คล้ายกับ “แผ่นศิลา จารึกธรรมบัญญัติ” นี้ ช่วยเน้นย้ำความศักดิ์สิทธิ์ของปฏิญญาซึ่งประกาศเมื่อปี 1789

บัญญัติเหล่านี้มีลักษณะเป็นหนึ่งเดียวไม่มีใครเหมือนหรือไม่

ทั้งใช่และไม่ใช่ บางครั้งก็มีผู้นำธรรมบัญญัติไปเทียบเคียงกับประมวลกฎหมายฮัมมูราบีที่สลักไว้บนแท่นหินใหญ่ ซึ่งเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑลุ่มพ์ ฮัมมูราบีเป็นกษัตริย์แห่งบาบิโลนช่วงประมาณ 1750 ปีก่อนคริสตกาล เพราะฉะนั้น พระองค์จึงอยู่ในดินแดนที่ไม่ไกลนักจากอิสราเอล ประมวลกฎหมายอันยาวเหยียดของพระองค์เป็นการรวบรวมกฎหมายและกฎกติกาต่าง ๆ ซึ่งหากพิจารณาในแง่ของอุดมคติแห่งความยุติธรรมแล้ว จะเห็นว่าใกล้เคียงกับข้อบังคับในธรรมบัญญัติของโมเสส แต่นั่นไม่ใช่พระบัญญัติ ออกจะเป็นบรรทัดฐานให้เกิดความยุติธรรมเสียมากกว่า ด้วยเหตุที่บัญญัติ 10 ประการมีรูปแบบกระชับได้ใจความ จึงมีน้ำเสียงคล้ายคำสั่งที่กระจ่างแจ้งและเด็ดขาด เข้าใจได้ทันที โดยไม่มีใครละเลยได้

ปู่เคยบอกว่าธรรมเนียมของยิวมีข้อบังคับทั้งหมด 613 ข้อ หนูไม่รู้หรอกว่าจริงหรือเปล่า แต่เพียงแค่ว่าพลิก ๆ หนังสือโทราห์ดู โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือเลวีนิติ หนังสือกันดารวิถี และหนังสือเฉลยธรรมบัญญัติ เดี่ยว ๆ ก็เจอหน้าที่มีแต่ข้อกำหนด ปู่ช่วยบอกชัด ๆ ไปเลยได้ไหม ว่าเขาพูดถึงเรื่องอะไรบ้าง

ข้อบังคับแทบทุกข้อเกี่ยวข้องกับชีวิตส่วนตัวและส่วนรวม อย่างเช่น ชีวิตคู่ กฎแห่งความบริสุทธิ์ที่ชายหญิงต้องเคารพ ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน โทษทัณฑ์ของการก่ออาชญากรรม และการละเมิดทุกประเภท กฎที่ต้องถือปฏิบัติเกี่ยวกับเครื่องบูชา (และสัตว์บูชา) การประพาดดินของสมณะ ข้อกำหนดสำหรับพิธีเฉลิมฉลอง โทษทัณฑ์ของการเหยียดหยามพระนาม ความสัมพันธ์ทางการค้า... บางครั้งข้อกำหนดก็มีรายละเอียดยิบย่อยมากมาย แต่กฎแห่งความบริสุทธิ์ และหลักเกณฑ์สำหรับการนมัสการ (กิจปฏิบัติทางศาสนา) ในพระวิหารมีความสำคัญเป็นพิเศษ ส่วนมากเราจะพบในหนังสือเลวีนิติ (แต่ก็ไม่ใช้ในเล่มนี้เล่มเดียว) อย่างที่ชื่อหนังสือบอกนั่นแหละ หนังสือเล่มนี้เกี่ยวข้องกับชนเผ่าเลวีและ “ชาวเลวี” ผู้ที่ทำหน้าที่รับใช้ทั่วไปในพระวิหาร แห่งกรุงเยรูซาเล็ม

ทำไมกฎแห่งความบริสุทธิ์ในพระวิหารถึงมีความสำคัญขนาดนี้

พระวิหารคือพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็น “ที่ประทับของพระเจ้า” และทุกสิ่งทีกระทำในนั้น ล้วนศักดิ์สิทธิ์ เพราะฉะนั้น กฎสำหรับผู้ที่จะเข้าไป กิริยาที่พึงปฏิบัติ คำพูดที่จะเอื้อนเอ่ย การชำระมลทินที่จะกระทำ และอื่น ๆ จึงต้องเคร่งครัดอย่างยิ่ง

สำหรับกฎแห่งความบริสุทธิ์ ปุ่อยากให้หนูหวนนึกถึงสิ่งที่เราพูดกันเกี่ยวกับการเข้าสู่หน้ต ซึ่งไม่จำกัดอยู่เพียงศาสนาของชาวอิสราเอล กฎแห่งความบริสุทธิ์ยังปรากฏที่อื่นอีก นอกเหนือไปจากธรรมเนียมปฏิบัติของโมเสส แต่ไม่ว่าเราจะหาคำอธิบายเรื่องนี้จากศาสนา หรือจากพฤติกรรมของมนุษย์โดยทั่วไปก็ตาม การถกเถียงในประเด็นนี้ก็ยังหาข้อยุติไม่ได้ ดูเหมือนเป็นไปได้เลยที่จะพบเหตุผลที่แฝงเร้นอยู่ในข้อห้ามเพราะมีข้อยกเว้นอยู่เสมอ เหตุผลหนึ่ง ที่มีกหิบบกขึ้นมากล่าวอ้าง (เช่น เรื่องการห้ามกินหมู หรือแม้กระทั่งสัมผัสตัวหมู) ก็คือสุขอนามัย ความสะอาดเพราะหมูน่าจะเป็นสัตว์สกปรก แต่ถ้าจะอธิบายเช่นนี้จริง ๆ สิ่งโสโครกทุกประเภท ก็น่าจะเป็นสิ่งต้องห้ามโดยไม่มีข้อยกเว้น แต่มันไม่ใช่อย่างนั้น ผู้รู้ที่ศึกษาเรื่องดังกล่าว อย่างเช่น นักมานุษยวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมทางวัฒนธรรมของมนุษย์ออกจะเห็นว่า กฎแห่งความบริสุทธิ์ช่วยให้คนรอดพ้นจากการแปดเปื้อนมลทินซึ่งมีอยู่ในทุกสรรพสิ่งที่ถือว่า ไม่บริสุทธิ์ (เช่น หมู ชากศพ สิ่งปฏิกูลที่ขับออกจากร่างกาย) และผู้คนเห็นว่าเป็นภัยคุกคามต่อสังคม และบุคคล

ทำไมธรรมเนียมปฏิบัติถึงเข้าไปเกี่ยวข้องอย่างมากกับเรื่องราวของโมเสส

อาจเพราะว่าความรุนแรงก็เข้ามาเกี่ยวข้องเป็นอย่างมากเช่นเดียวกัน แน่แน่นอนเลยว่า ในหมู่ชาวยิวซึ่งในเวลาต่อมาก็คือประชาชนอิสราเอล ไม่ได้มีความรุนแรงมากไปกว่าที่อื่นหรอก แต่พระคัมภีร์ไม่ซ่อนเร้นความรุนแรง อาจเป็นเพราะพระคัมภีร์เห็นว่าความรุนแรงมีมา ตั้งแต่ต้นแล้ว ความรุนแรงอยู่ในตัวมนุษย์และไม่มีหนทางทำลายให้สิ้นซาก แต่เราสามารถจำกัด ความรุนแรงได้ด้วยการปฏิบัติตามธรรมเนียมปฏิบัติ อาจทำยิ่งกว่านั้นได้ด้วยการเคารพภักดิ์ธรรมเนียมปฏิบัติ ที่พระเจ้าผู้ซึ่งทรงรักประชาชนของพระองค์ประทานมาให้ ไบเบิลบันทึกความเป็นจริง เราไม่เอา ความรู้สึกดี ๆ มากลบเกลื่อนความรุนแรงและความชั่วร้ายในตัวเรา การเคารพธรรมเนียมปฏิบัติให้ผลลัพธ์ ที่ดีกว่า การเคารพกฎหมายก็เช่นกัน

ในพระคัมภีร์จุดเริ่มต้นของความรุนแรงอยู่ที่ใด

เปิดมาก็เจอเลยที่เรื่องกาอินและอาเบลบุตรของอาดัมและเอวา มาทวนความจำเรื่องพวกเขากันหน่อย

อาดัมและเอวามีบุตรชายสองคน คือกาอินและอาเบล กาอินเป็นคนเพาะปลูก อาเบลเลี้ยงแกะ กาอินนำพืชผลจากแผ่นดินมาถวายพระเจ้า อาเบลนำแกะหัวปีในฝูงมาถวาย แต่พระองค์พอพระทัยของถวายของอาเบลมากกว่ากาอิน กาอินริษยาจนหน้ามืดตามัวจึงฆ่าน้องชายของตน

“เจ้าทำอะไรน้องชายของเจ้า” คำถามที่พระเจ้าถามกาอิน เป็นคำถามที่คนทุกยุคทุกสมัยรู้จัก

หลังกระทำผิด กาอินถูกสาปแช่งและถูกลงโทษให้เร่ร่อนไปทั่วปฐพี เนื่องจากคราวนี้ กาอินถูกขู่เอาชีวิตตลอดเวลาว่าถึงคราวต้องโดนฆ่า พระเจ้าจึงโปรดให้เขาอยู่ในความคุ้มครองของพระองค์

หนูไม่เข้าใจว่าทำไมพระเจ้าถึงพอพระทัยของถวายของอาเบล แต่ไม่พอพระทัยของถวายของกาอิน

มีอยู่หนึ่งสิ่งที่ปรากฏอย่างสม่าเสมอในพระคัมภีร์ นั่นคือพระเจ้าชอบบุตรชายคนเล็กมากกว่าคนโต เราจึงอาจกล่าวได้ว่าความลำเอียงดังกล่าวมีส่วนในเรื่องนี้เหมือนกัน... แต่นั่นก็ไม่ได้ตอบคำถามของหนูตรง ๆ การที่พระเจ้าลำเอียงเข้าข้างอาเบลโดยไม่มีเหตุผลแน่ชัดออกจะน่าตกใจอยู่บ้าง บางทีข้อความจากไบเบิลอาจต้องการบอกเราว่าพระเจ้าพอพระทัยเครื่องสัตวบูชาของคนเร่ร่อนมากกว่าพืชผลของคนเพาะปลูกอยู่กับที่ หรือยิ่งไปกว่านั้น พระองค์โปรดเลือดที่รินไหลออกมาจากสัตว์ อันถือว่าเป็นความรุนแรงประเภทหนึ่งเพื่อต่อต้านหรือเยียวยาความรุนแรงรูปแบบอื่น (การบูชาไม้ไผ่เพื่อการนี้) มากกว่าเครื่องบูชาผลหมากรากไม้ที่ไม่ “เทียบเท่า” กับเลือดที่หลั่งออกมา แต่ปู่ก็ยอมรับนะว่าคำอธิบายนี้ไม่ค่อยเข้าที่สักเท่าไร...

เราได้พูดถึงประเด็นเกี่ยวกับเครื่องบูชาหลายครั้ง ดูเหมือนว่าจะมีความสำคัญเสียจริงในไบเบิล

ถูกต้อง เวลาอ่านไบเบิลเราก็ต้องแปลกใจ เมื่อได้เห็นจำนวนโค “ลูกโคขุน” แกะเพศผู้ และแกะถูกฆ่าจำนวนมาก... ลองคิดถึงราคาสัตว์พวกนี้ในปัจจุบันสิ แต่ไบเบิลเองก็ขัดแย้งกันในตัวเอง เพราะไบเบิลเองก็ค่อนข้างเคารพบูชาเหมือนกัน ดังเช่นในคำอธิษฐานของกษัตริย์ดาวิดที่เราเคยอ่าน ดาวิดกล่าวว่าพระเจ้า “ไม่พอพระทัยรับเครื่องบูชา” เพื่อล้างบาปของพระองค์ แต่ทว่าเพลงสดุดีจะจบลงด้วยคำสรรเสริญการบูชาด้วยโคหนุ่ม เหล่าประกาศกออกมาย้ำเตือนหลายครั้งว่าการประพาศชอบหรือทำให้เกิดความยุติธรรมขึ้นมานั้นมีค่ากว่าเครื่องบูชาทั้งปวง...

อย่างไรก็ตาม เครื่องบูชาไม่ได้มีแค่เฉพาะในหมู่คนอิสราเอล นักวิชาการต่างสงสัยว่า พิธีกรรมดังกล่าวรวมถึงการถือบริสุทธ์และการเข้าสู่หน้ตมีความหมายอย่างไรสำหรับอารยธรรมที่ถือปฏิบัติ เราเรียนรู้จากพวกเขาว่า พิธีกรรมบูชาสามารถนำอาหารของพวกเขาไปถวายแก่เทพเจ้าได้ เป็นการขอบคุณสำหรับของที่ประทานมาให้ ใช้เป็นเครื่องไถ่ถอนความผิดและชดเชยความรุนแรง ฯลฯ

บัญญัติ 10 ประการกับสังคมปัจจุบัน

บัญญัติ 10 ประการใช้กับสังคมปัจจุบันได้บ้างไหม

จำไว้เสมอว่าบัญญัติ 10 ประการกลุ่มแรกเกี่ยวกับหน้าที่พึงประพฤติต่อพระเจ้า ส่วนที่เหลือเป็นบัญญัติที่พึงปฏิบัติต่อเพื่อนบ้าน ในสังคมที่ชายหญิงส่วนใหญ่ไม่ได้เคร่งครัดทางศาสนากันนัก หน้าที่พึงประพฤติต่อพระเจ้าค่อย ๆ เลือนหายไป แต่บัญญัติกลุ่มท้าย ๆ “จงนับถือบิดามารดา” “อย่าฆ่าคน” “อย่าลักขโมย” “อย่ามูสา” “อย่าเป็นพยานเท็จ” “อย่าล่วงประเวณี” เหล่านี้ยังถือเป็นศีลธรรมที่ชาวเรายึดถือร่วมกันเสมอมา แล้วปู่ว่าทุกวันนี้ ก็ยังคงเป็นเช่นนั้นใช่ไหม จริงอยู่ที่ขนบธรรมเนียมของเราปรับเปลี่ยนไป เรามี “อิสระ” มากขึ้น เมื่อเป็นอย่างนี้ เสรีภาพจะเป็นหลักการเดียวที่มีความหมายกระนั้นหรือ สังคมที่กฎหมายอ่อนแอ ไม่คุ้มครองสิ่งที่จะแตกแยกหรือหนีคือคำถามที่ควรใคร่ครวญ...

แต่ยกตัวอย่างนะ เราจะบอกได้ไหมว่าร้านค้าควรปิดทุกวันอาทิตย์เพราะบัญญัติ 10 ประการ บอกเช่นนั้นและพระเจ้าทรงพักผ่อนในวันที่เจ็ด

ถ้อยคำแห่งบัญญัติ 10 ประการมีปรากฏสองครั้งในไบเบิล ครั้งแรกพบในหนังสืออพยพ (บทที่ 20 ซึ่งเราได้อ่านกันไปแล้วเมื่อสักครู) และครั้งที่สองอยู่ในหนังสือเฉลยธรรมบัญญัติ (บทที่ 6)

ในหนังสืออพยพ สิ่งที่เป็นเหตุให้เกิดวันหยุดพักผ่อนของมนุษย์และสัตว์ ก็คือการที่พระเจ้าทรงหยุดพักในวันที่เจ็ด และถ้าพระเจ้าผู้สร้างทรงพักผ่อนก็เพราะว่าวันนี้เป็นวันศักดิ์สิทธิ์ เป็นวันขององค์พระผู้เป็นเจ้า อย่างที่ผู้มีความเชื่อยังคงใช้เรียกวันอาทิตย์ ขณะที่เรื่องราวในเฉลยธรรมบัญญัติให้เหตุผลต่างออกไป ราวกับว่าบัญญัตินี้กำลังสื่อสารไปยังเจ้าของธุรกิจและนายจ้าง เพราะทุกคนที่ทำงานแม้กระทั่งสัตว์ ล้วนมีสิทธิ์หยุดพักผ่อน และสิทธิ์ที่ว่านี้มีต้นกำเนิดมาจากอดีตอันยาวนาน ครั้งหนึ่งที่คนอิสราเอลถูกกดขี่ข่มเหงอยู่ในอียิปต์และได้รับรู้ว่าการตรากตรำทำงานหนัก 7 วันต่อสัปดาห์มีรสชาติเช่นไร... อีกอย่างหนึ่ง ในยุคที่เราพูดกันมากถึงความทุกข์ทรมานของสัตว์ ไม่น่ายินดีหรือหือที่ข้อความแต่กาลก่อนเรียกร้องสิทธิ์ให้สัตว์สามารถหยุดพักผ่อนในวันที่เจ็ดได้เช่นเดียวกัน

ประเด็นนี้ยังเกี่ยวกับชีวิตเราปัจจุบันนี้ยังง

ตอนนี้ปัญหาที่ได้รับการแก้ไขไปแล้ว เนื่องจากโดยทั่วไปร้านค้าสามารถเปิดทำการในวันอาทิตย์ ระหว่างการถกเถียงก่อนกฎหมายฉบับใหม่จะออก เหตุผลแรก (วันอาทิตย์เป็นวันที่พระเจ้าทรงพักผ่อน “วันขององค์พระผู้เป็นเจ้า”) จะฟังขึ้นแต่กับผู้ศรัทธาเท่านั้น ขณะที่เหตุผลที่สองยังคงใช้ได้เสมอสำหรับผู้คัดค้านการเปิดทำการและเน้นย้ำเรื่องผลเสียข้างเคียงที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจดังกล่าว อันได้แก่ การทำลายชีวิตครอบครัวและชีวิตทางสังคมที่ทุกคนจะได้ใช้ร่วมกันเฉพาะในวันอาทิตย์เท่านั้น

ผู้มีความเชื่อและธรรมบัญญัติ

ผู้มีความเชื่อทุกคนมีมุมมองเกี่ยวกับธรรมบัญญัติเหมือนกันหรือไม่

ไม่ ในประเด็นนี้ คนยิวและคนคริสต์มองไม่เหมือนกัน สำหรับคนยิวผู้มีความเชื่อแล้ว การประพฤติตนตามธรรมบัญญัติคือสิ่งสำคัญลำดับแรก ดังที่พระยาห์เวห์ตรัสไว้ในเลวีนิติว่า “ท่านทั้งหลายจงเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ เพราะเราพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์”³⁵ โทราห์ถือเป็น “กฎแห่งความศักดิ์สิทธิ์” กล่าวคือการปฏิบัติตนตามบทบัญญัติจะทำให้เราเข้าใจถึงความบริสุทธิ์ของพระเจ้ามากขึ้น การปฏิบัติตนดังกล่าวยังครอบคลุมแม้กระทั่งการใช้ชีวิตประจำวัน รวมถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ซึ่งกำหนดให้เสี่ยงจากเรื่องตลกโปกฮา ตัวอย่างเช่น ในหนังสือเลวีนิติ (19:2, 11-14 และ 19:18)³⁶ มีข้อพระคัมภีร์อันงดงามมากบทหนึ่งพูดถึงความเมตตากรุณาที่พระองค์ทรงมีต่อคนหูหนวก คนใบ้ และคนตาบอด ดังนี้

ท่านทั้งหลายจงเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ เพราะเราพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์
ท่านจะต้องไม่ลักขโมย [...] หรือพูดเท็จต่อกัน...
ท่านจะต้องไม่สาปแช่งคนหูหนวก [=ผู้ที่โต้ตอบไม่ได้]³⁷
ท่านจะต้องไม่เอาของไปวางขวางทางคนตาบอด [=เพื่อเล่นมุกตลกขำขันแล้ว]³⁸
จงรักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง เราคือพระยาห์เวห์³⁹

ธรรมบัญญัติบีบบังคับผู้ที่ปฏิบัติตามหรือไม่

ธรรมบัญญัติบีบบังคับผู้ที่ปฏิบัติตามแน่นอนและบีบอย่างแรงด้วย จึงมักจะมีการตอกย้ำให้เห็นชัด ๆ ว่าธรรมบัญญัติไม่ได้เป็นเพียงข้อบังคับ ธรรมบัญญัติยังเป็นเครื่องปลอบประโลมและชีวิต จึงสมควรได้รับการสรรเสริญและอาจถึงขนาดเทิดทูน สดุดีบทที่ 19 ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า

³⁵ ยกคำแปลสด.19:2 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ น. 183

³⁶ เลขข้อพระคัมภีร์คลาดเคลื่อน, ต้นฉบับ: Lévitique (19,11-14 et 19,18 [sic])

³⁷ ผู้แปล

³⁸ ผู้แปล

³⁹ ยกคำแปลสด.19:2-18 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ น. 183-184

ธรรมบัญญัติของพระยาห์เวห์สมบูรณ์ทุกประการ ให้ความชื่นบานแก่จิตวิญญาณ
 กฎเกณฑ์ของพระยาห์เวห์ก็มั่นคง ให้ปรีชาญาณแก่ผู้ด้อยปัญญา
 ข้อบังคับของพระยาห์เวห์สุจริต ทำให้ดวงจิตปีติยินดี
 บทบัญญัติของพระยาห์เวห์ก็ชัดเจน ให้แสงสว่างแก่ดวงตา
 ความยำเกรงพระยาห์เวห์บริสุทธิ์ ดำรงอยู่ตลอดไป
 กฎเกณฑ์ของพระยาห์เวห์ก็สัตย์จริง เทียบธรรมทุกประการ
 เป็นที่พึงปรารถนามากกว่าทองคำ ยิ่งกว่าทองคำบริสุทธิ์มากมาย
 หวานล้ำกว่าน้ำผึ้ง ที่หยดลงมาจากรวง⁴⁰

แล้วชาวคริสต์คิดอย่างไรกับธรรมบัญญัติ

ชาวคริสต์ไม่ได้ดูหมิ่นธรรมบัญญัติ แต่กลับคิดว่าธรรมบัญญัติไม่อาจช่วยให้พวกเขา
 “รอดพ้น” พวกเขาต้องปฏิบัติตามธรรมบัญญัติโดยไม่มีวันสิ้นสุด สำหรับชาวคริสต์ มนุษย์รอดพ้น
 ได้ด้วยศรัทธาในพระเจ้า พวกเขาคิดว่าข้อกำหนดมากมายในธรรมบัญญัติสรุปออกมาได้เหลือบัญญัติ
 เพียงสองข้อ ซึ่งในท้ายที่สุดแล้ว รวมกันเป็นเพียงหนึ่งเดียว ได้แก่ จงรักพระเจ้าและรักเพื่อนมนุษย์
 ชาวคริสต์ยึดเอาคำตอบที่พระเยซูให้แก่ผู้เชื่อชาวบัญญัติ (ผู้เชื่อชาวบัญญัติด้านกฎหมายยิว) เพื่อตอบ
 คำถามว่าบัญญัติข้อใดเป็นบัญญัติเอกในธรรมบัญญัติมาเป็นแนวทางของพวกเขา

ท่านจะต้องรักองค์พระผู้เป็นเจ้า พระเจ้าของท่านสุดจิตใจ สุดวิญญาณ สุดสติปัญญา
 ของท่าน นี่คือนบบัญญัติเอกและเป็นบทบัญญัติแรก บทบัญญัติประการที่สอง
 ก็เช่นเดียวกัน คือท่านต้องรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง⁴¹ (มัทธิว 22:37-39)⁴²

⁴⁰ ยกคำแปลสดด.19:7-10 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ น. 998-999

⁴¹ ยกคำแปลมธ.22:37-39 มาจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ น. 1962

⁴² เลขข้อพระคัมภีร์คลาดเคลื่อน, ต้นฉบับ: Évangile selon Matthieu 22,35-39 [sic]

คงไม่ต้องบอกหรือกระแนะว่าประเด็นเกี่ยวกับธรรมเนียมปฏิบัติไม่เพียงก่อให้เกิดการถกเถียงกันหลายครั้งระหว่างชาวยิวกับชาวคริสต์ แต่ยังมีถกเถียงกันแม้กระทั่งในหมู่ชาวยิวและชาวคริสต์ด้วยกันเอง

“รอดพ้น” หมายความว่าอย่างไร?

ต้องใช้เวลานานนะ เพื่ออธิบายความหมายของคำคำนี้ ก่อนอื่นเลยคำนี้หมายถึง ถูกปลดปล่อยออกจากบ่วงโซ่พันธนาการ จากสิ่งที่จุดเราลงต่ำ และจากการไร้มนุษยธรรม กล่าวคือ ถูกปลดปล่อยจากความชั่วร้ายในตัวมนุษย์ (ชาวคริสต์เรียกสิ่งนี้ว่าบาป) และการหลุดพ้นขั้นสูงสุดคือการถูกจุดให้หลุดพ้นออกจากความเจ็บปวดและความตายโดยสมบูรณ์

หมายความว่าผู้ที่ไม่เชื่อก็ไม่ใส่ใจกับความรอดพ้นนะสิ

ความสนุกสนาน ความสุข วยเยาว์ ความงาม สุขภาพดี รวมไปถึงโรคภัยไข้เจ็บ ชราภาพ ความเสื่อม และความตาย เหล่านี้เกี่ยวข้องกับทุกคน แม้ว่าพวกเขาจะไม่พูดถึง “ความรอดพ้น” ผู้ที่ไม่เชื่อจำนวนมากก็ยังตั้งคำถามแบบเดียวกับผู้ที่มีความเชื่อ ด้วยหวังว่าจะแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง โดยไม่เชื่อในพระเจ้า และนี่คือจุดเริ่มต้นของการอภิปรายกันอย่างจริงจัง แต่... เป็นที่อื่น ไม่ใช่ในหนังสือเล่มนี้

ภาค 2 วิเคราะห์บทแปล

วิเคราะห์บทแปล

การแปลตัวบทประเภทหนังสือทางศาสนาและจิตวิญญาณสำหรับเยาวชน เรื่อง *ชวนหนุ่มสาวคุยเรื่องไบเบิล* ผู้แปลได้ยึดแนวทางการแปลตามทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย (Théorie interprétative de la traduction) ของสถาบันชั้นสูงด้านการล่ามและการแปล (L'École Supérieure d'Interprètes et de Traducteurs) หรือสถาบัน E.S.I.T. ณ กรุงปารีส เพื่อถ่ายทอดความหมายให้ตรงตามต้นฉบับมากที่สุด

การแปลแบบยึดความหมายมีกระบวนการแปลอยู่ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การทำความเข้าใจต้นฉบับ (compréhension)

ในขั้นตอนนี้ ผู้แปลจะต้องทำความเข้าใจต้นฉบับทั้งในด้านเนื้อหา ลีลาการประพันธ์ และอารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจความหมายแท้จริงที่ผู้เขียนต้องการสื่อในต้นฉบับ

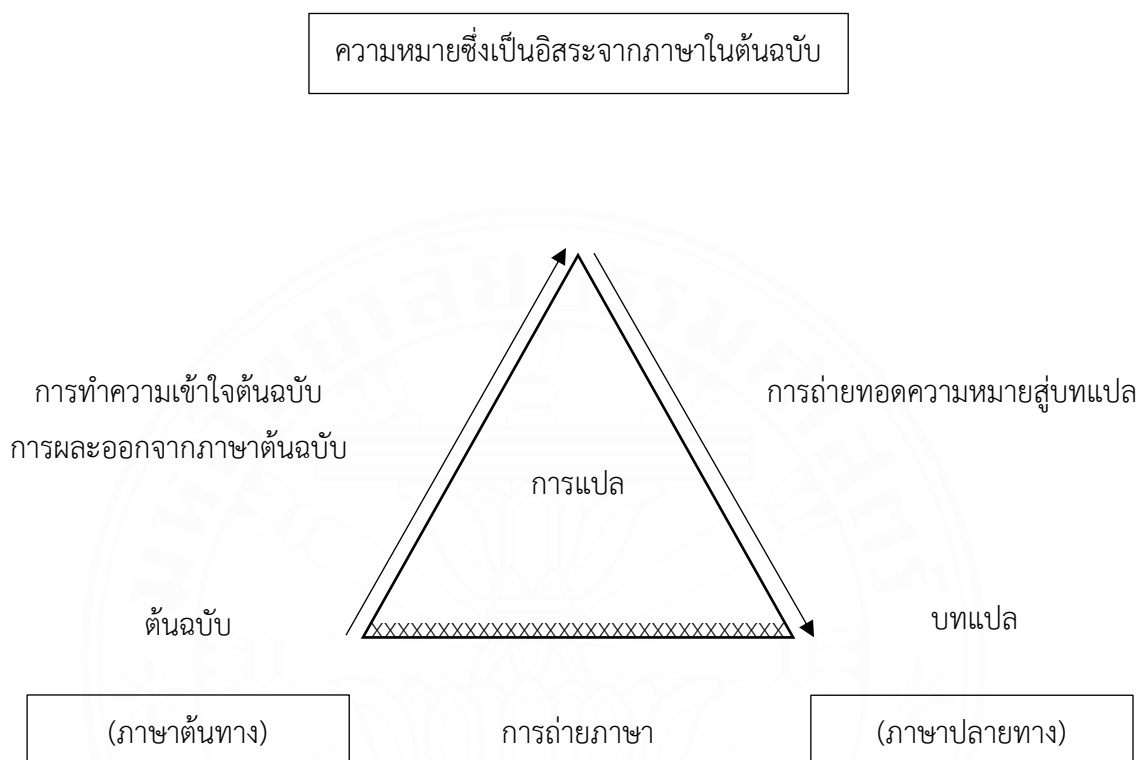
2. การผละออกจากภาษาต้นฉบับ (déverbalisation)

เมื่อเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อแล้ว จะเกิดการผละออกจากต้นฉบับด้วยการเก็บเอาแต่ความคิดหรือสารที่ผู้เขียนต้องการสื่อออกมาโดยไม่ยึดติดกับตัวภาษาในต้นฉบับ

3. การถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาปลายทาง (réexpression)

เมื่อผู้แปลผละออกจากภาษาต้นทางได้แล้ว ก็จะสามารถถ่ายทอดความหมายในรูปภาษาปลายทางได้ ในขั้นตอนนี้ ผู้แปลต้องถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทางที่สละสลวย ถูกต้องตาม อัจฉริยลักษณ์และความนิยมใช้ตลอดจนการรับรู้ของเจ้าของภาษา โดยยังคงเนื้อหา ลีลาการประพันธ์ และอารมณ์ความรู้สึกไว้ให้ครบถ้วน

กระบวนการทั้งสามขั้นตอนนี้สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงกระบวนการแปล

ในภาควิเคราะห์บทแปลนี้ ผู้แปลจะนำเสนอการวิเคราะห์กระบวนการแปลสองขั้นตอนเท่านั้น ได้แก่ ขั้นตอนการทำความเข้าใจต้นฉบับ และขั้นตอนการถ่ายทอดความหมายสู่บทแปล ส่วนขั้นตอนการผล่ออกจากภาษาต้นฉบับนั้นจะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เมื่อเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้

บทที่ 1

การทำความเข้าใจต้นฉบับ

ในการแปลหนังสือสำหรับเยาวชนเรื่อง *ชวนหนุ่มสาวคุยเรื่องไบเบิล* ขั้นตอนสำคัญอย่างแรก คือการทำความเข้าใจต้นฉบับ ผู้แปลต้องอ่านและศึกษาด้านฉบับอย่างละเอียด เพื่อให้เข้าใจความหมายของต้นฉบับถูกต้องตรงตามที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อทั้งในด้านเนื้อหาและอารมณ์ ทั้งนี้ การทำความเข้าใจเนื้อเรื่องต้องอาศัยความรู้หลักสองด้านคือ ความรู้ทางภาษาและความรู้เสริมหรือความรู้ที่อยู่นอกเหนือภาษาประกอบกัน ความรู้เสริมแบ่งออกเป็นความรู้จากบริบท (contexte cognitif) คือองค์ความรู้ที่ได้จากการอ่านต้นฉบับ และความรู้ทั่วไป (bagage cognitif) อันเป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ส่วนตัว การเรียนรู้ รวมถึงการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม จนเกิดความเข้าใจแตกฉานและเข้าถึงความหมายของตัวบท

1.1 ความรู้เกี่ยวกับบริบทที่ปรากฏในต้นฉบับ

ความรู้ทางภาษาอย่างเดียวนั้นไม่อาจทำให้ผู้แปลเข้าใจงานเขียนด้านศาสนาของ Schlegel ได้อย่างถ่องแท้ แม้ว่าผู้แปลจะมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับศาสนาคริสต์มาบ้าง แต่ก็ไม่เพียงพอต่อการแปลงานชิ้นนี้ ผู้แปลจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับบริบทที่ปรากฏในต้นฉบับเพิ่มเติม ในที่นี้ ผู้แปลขอแบ่งเนื้อหาออกเป็นสองส่วนหลัก คือความรู้เกี่ยวกับพระคัมภีร์ไบเบิลกับคติความเชื่อและพิธีกรรม

1.1.1 ความรู้เกี่ยวกับพระคัมภีร์ไบเบิล

จากการอ่านต้นฉบับพบว่า ความรู้เกี่ยวกับพระคัมภีร์ไบเบิลที่ผู้แปลต้องสืบค้นข้อมูลประกอบกับทำความเข้าใจมีดังนี้

1.1.1.1 ลำดับหนังสือ ภาคพันธสัญญาเดิม

ก่อนการลงมือแปลหนังสือเล่มนี้ ผู้แปลศึกษารายชื่อหนังสือในคัมภีร์ไบเบิลเป็นปฐม เนื่องจากมีชื่อหนังสือจากพระคัมภีร์ปรากฏทั่วไปหมดทั้งเล่ม ผู้แปลจึงต้องเสริมความรู้ในเรื่องดังกล่าว รวมถึงช่วยให้เห็นภาพรวมและโครงสร้างภาคพันธสัญญาเดิมอันเป็นประเด็นสำคัญของต้นฉบับ

หลังจากที่ได้รวบรวมรายชื่อหนังสือที่อยู่ในต้นฉบับและศึกษาค้นคว้า ข้อมูลเปรียบเทียบกับพระคัมภีร์ไบเบิลฉบับภาษาฝรั่งเศสและฉบับภาษาไทย โดยใช้ 1) *La Bible de Jérusalem* 2) *La Bible Osty* 3) *Traduction œcuménique de la Bible (TOB)* 4) *La Sainte Bible* 5) *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์* 6) *พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน* พบว่าผู้เขียนยึดคัมภีร์ไบเบิลนิกายโรมันคาทอลิกมาใช้อธิบายคำถามต่าง ๆ ในบทสนทนา ชื่อหนังสือที่ปรากฏในต้นฉบับส่วนมากมาจากหนังสือภาคพันธสัญญาเดิม ผู้แปลรวบรวมและเทียบ ชื่อหนังสือภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศส (โดยตัดรายชื่อหนังสือบางส่วนในคัมภีร์ของคาทอลิกออก) ดังนี้

ลำดับหนังสือ ภาคพันธสัญญาเดิม

ชื่อหนังสือภาษาไทย	ชื่อหนังสือภาษาฝรั่งเศส	ตัวย่อ
1. ปฐมกาล	Genèse	ปฐมก.
2. อพยพ	Exode	อพย.
3. เลวีนิติ	Lévitique	ลนต.
4. กัณฑ์วารวิถี	Nombres	กตว.
5. เฉลยธรรมบัญญัติ	Deutéronome	ฉธบ.
6. โยชูวา	Josué	ยชว.
7. ผู้วินิจฉัย	Juges	วนฉ.
8. นางรูธ	Ruth	นรธ.
9. ซามูเอล ฉบับที่หนึ่ง	1 Samuel	1 ซมอ.
10. ซามูเอล ฉบับที่สอง	2 Samuel	2 ซมอ.
11. พงศ์กษัตริย์ ฉบับที่หนึ่ง	1 Rois	1 พกษ.
12. พงศ์กษัตริย์ ฉบับที่สอง	2 Rois	2 พกษ.
13. พงศาวดาร ฉบับที่หนึ่ง	1 Chroniques	1 พศด.
14. พงศาวดาร ฉบับที่สอง	2 Chroniques	2 พศด.
15. เอสรา	Esdras	อสร.
16. เนหะมีย์	Néhémie	นหม.
17. เอสเธอร์	Esther	อสธ.
18. โยบ	Job	โยบ

19. เพลงสดุดี	Psaumes	สดด.
20. สุภาษิต	Proverbes	สภษ.
21. ปัญญาจารย์	Ecclésiaste	ปญจ.
22. เพลงซาโลมอน	Cantique des Cantiques	พชม.
23. อีสยาห์	Ésaïe	อสย.
24. เยเรมีย์	Jérémie	ยรม.
25. เพลงคร่ำครวญ	Lamentations de Jérémie	พคค.
26. เอเสเคียล	Ézéchiel	อสค.
27. ดาเนียล	Daniel	ดนล.
28. โฮเซยา	Osée	ฮชย.
29. โยเอล	Joël	ยอล.
30. อาโมส	Amos	อมส.
31. โอบาดีห์	Abdias	อบด.
32. โยนาห์	Jonas	ยนา.
33. มีคาห์	Michée	มคา.
34. นาฮูม	Nahum	นฮม.
35. ฮาบากุก	Habacuc	ฮบก.
36. เศฟันยาห์	Sophonie	ศพย.
37. ฮักกัย	Aggée	ฮกก.
38. เศคาริยาห์	Zacharie	ศคย.
39. มาลาคี	Malachie	มลค.

1.1.1.2 การอ่านบทและข้อพระคัมภีร์

Schlegel ได้อ้างอิงถึงข้อพระคัมภีร์หลายแห่ง ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต้นฉบับด้านล่างที่ผู้แปลหยิบยกมานำเสนอ ข้อความที่ขีดเส้นใต้ Genèse 9,15 หากไม่เข้าใจความหมายของการอ้างอิง จะทำให้ค้นหาข้อพระคัมภีร์ในฉบับภาษาไทยไม่พบและอาจแปลผิดเพราะฉะนั้น ผู้แปลจึงต้องทำความเข้าใจวิธีการอ่านบทและข้อพระคัมภีร์ในภาษาฝรั่งเศสกับภาษาไทย ดังจะได้ใช้ตัวอย่างจากต้นฉบับมาอธิบายพอสังเขปดังนี้

ต้นฉบับ

Curieusement, ce signe est d'abord pour lui, Dieu : en voyant l'arc, « je me souviendrai de l'alliance perpétuelle qu'il y a entre moi et vous et tout être vivant », dit-il (Genèse 9,15).

บทแปล

น่าแปลกที่สัญลักษณ์นี้กลับมีขึ้นเพื่อเตือนความทรงจำของพระองค์ เป็นปฐม ดังจะเห็นได้จากพระวาจาของพระเจ้า เมื่อทอดพระเนตรเห็นรุ้ง “เราจะระลึกถึงพันธสัญญา ระหว่างเรากับท่านและสรรพสิ่งที่มีชีวิต” (ปฐมกาล 9:15) (หน้า 6)

Genèse ซึ่งเป็นชื่อของหนังสือ จะขึ้นต้นข้อความอ้างอิงเสมอ ตามด้วย เลขบท (เลข 9) มีเครื่องหมายจุลภาค (,) กั้นกลางระหว่างเลขบทและเลขข้อ (เลข 15) ตามลำดับ ระบบนี้ใช้กันทั่วไปเมื่อต้องการอ้างอิงข้อความจากไบเบิล เมื่อเข้าใจระบบการอ้างอิงเช่นนี้แล้ว ผู้แปลก็สามารถอ่าน “Genèse 9,15” ได้ว่า “ปฐมกาลบทที่ 9 ข้อที่ 15” และเขียนตามรูปแบบ ที่นิยมใช้ว่า “ปฐมกาล 9:15” บางครั้งในภาษาฝรั่งเศสก็เขียนว่า “Genèse 9:15” ขึ้นอยู่กับ ความนิยมใช้ส่วนบุคคล

ตัวอย่างการอ่านบทและข้อพระคัมภีร์จากภาษาไทย

ปฐมกาล 9:16	ด้วยย่อ ปฐก.9:16	หมายถึง ปฐมกาลบทที่ 9 ข้อที่ 16
ปฐมกาล 12:1-3	ด้วยย่อ ปฐก.12:1-3	หมายถึง ปฐมกาลบทที่ 12 ข้อที่ 1 ถึง 3
อพยพ 3:2; 5:1	ด้วยย่อ อพย.3:2; 5:1	หมายถึง อพยพบทที่ 3 ข้อที่ 2 และบทที่ 5 ข้อที่ 1
อพยพ 20:3-5, 7-8	ด้วยย่อ อพย.20:3-5, 7-8	หมายถึง อพยพบทที่ 20 ข้อที่ 3 ถึง 5 และข้อที่ 7 ถึง 8

1.1.1.3 พันธสัญญาระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์

ประมวลศัพท์ในพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ โดยคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์ พ.ศ. 2557 หน้า 2485 ให้คำจำกัดความคำว่า “พันธสัญญา” ไว้ว่า “ความสัมพันธ์ของบุคคลสองฝ่ายที่ทำสัญญาดกกลงกันโดยมีข้อผูกมัด ในพระคัมภีร์หมายถึงความสัมพันธ์ที่เกิดจากพระสัญญาของพระเจ้าและข้อผูกมัดของมนุษย์ ที่จะปฏิบัติตามพระบัญชาของพระองค์ ในพันธสัญญาเดิม พระเจ้าทรงทำพันธสัญญากับโนอาห์ อับราฮัม โมเสส และดาวิด เป็นการแสดงความรักของพระองค์ต่อมนุษย์ (ชาวอิสราเอล)

แต่ในพันธสัญญาใหม่ พระเจ้าทรงทำพันธสัญญากับมนุษย์โดยการสิ้นพระชนม์และกลับคืนพระชนมชีพของพระคริสตเจ้า”

คำจำกัดความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า พระเจ้าทรงทำพันธสัญญากับมนุษย์ตลอดมาตั้งแต่สมัยของพันธสัญญาเดิมจนถึงพันธสัญญาใหม่ สอดคล้องกับเนื้อหาในบทที่ 2 ซึ่งว่าด้วยพระเจ้าในพระคัมภีร์ไบเบิล ผู้เขียนได้เล่าถึงพันธสัญญาหรือข้อผูกมัดระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์ ได้แก่ โนอาห์ อับราฮัม และโมเสส อันเป็นเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ในพันธสัญญาเดิม โดยเป็นข้อตกลงของสองฝ่ายที่มีฐานะไม่เท่าเทียมกัน กล่าวคือพระเจ้าเป็นผู้ประทาน ในขณะที่มนุษย์เป็นเพียงผู้รับ

(1) พันธสัญญาต่อโนอาห์

เมื่อมนุษย์มีจำนวนมากขึ้น พระเจ้าทรงเห็นว่า(พื้นฐานใน)จิตใจของมนุษย์บนโลกล้วนแต่เป็นสิ่งชั่วร้าย พวกเขาพากันประพฤติชั่วเลวทราม ทำให้พระองค์เสียพระทัยที่ทรงสร้างมนุษย์ขึ้นมา พระเจ้าจึงตัดสินใจที่จะกวาดล้างมนุษย์ให้สิ้นไปจากแผ่นดิน แต่เนื่องจากพระองค์ทรงโปรดปรานโนอาห์มาก จึงทรงละเว้นโทษแก่เขา (ปฐมกาล 6:1-8) พระเจ้าบัญชาให้โนอาห์ต่อเรือเพื่อให้ครอบครัวของเขาและสัตว์ต่าง ๆ อาศัยอยู่ในนั้นระหว่างที่น้ำท่วมโลกเป็นเวลาสี่สิบวันสี่สิบคืน และโนอาห์ก็ปฏิบัติตาม (ปฐมกาล 6:14-22; 7)

หลังจากที่น้ำท่วมโลก พระเจ้าประทานพระสัญญาแก่โนอาห์ ว่าพระองค์จะไม่ทรงทำลายมนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งหลายโดยน้ำท่วมโลกอีกต่อไป และทรงตั้งรุ้งกินน้ำเป็นเครื่องหมายแห่งพันธสัญญา (ปฐมกาล 9:11-13) ดังข้อพระคัมภีร์ที่ชาวคริสต์ทั่วโลกรู้จักกันดี กล่าวไว้ว่า

เมื่อรุ้งปรากฏขึ้นบนเมฆ เราจะเห็นและจะระลึกถึงพันธสัญญานิรันดร์ที่เราได้ทำระหว่างพระเจ้ายกกับสิ่งมีชีวิตทั้งปวง คือสรรพสิ่งที่มีชีวิตและตายได้บนแผ่นดิน⁴³

(ปฐมกาล 9:16)

(2) พันธสัญญาต่ออับราฮัม

พระเจ้าตรัสให้อับรามเดินทางออกจากเมืองฮารานไปยังดินแดนคานาอัน อับรามก็ทำตามพระประสงค์ของพระองค์ (ปฐมกาล 12:1-4) ภายหลังจากพระเจ้าทรงเปลี่ยนชื่อให้ท่านเป็น “อับราฮัม” พระองค์ทรงอวยพรอับราฮัมว่าจะให้ท่านเป็นบิดาของชนชาติมากมาย

⁴³ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์*, 28.

และจะมอบดินแดนคานาอันให้เป็นกรรมสิทธิ์นิรันดรแก่ท่านและเชื้อสายของท่าน ทรงกำหนดให้พิธีเข้าสู่หน้ตเป็นสัญลักษณ์แห่งพันธสัญญา เพื่อเป็นเครื่องยืนยันว่าพระองค์จะเป็นพระเจ้าของพวกเขา และพวกเขาจะเป็นประชากรของพระองค์ (ปฐมกาล 17:4-10)

ไม่เพียงเท่านั้น พระเจ้ายังทรงอวยพรซาราห์ภรรยาของอับราฮัมที่ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น “ซาราห์” ว่าจะให้กำเนิดบุตรชายและจะให้เป็นมารดาของชนชาติทั้งหลาย (ปฐมกาล 17:15-16) พระองค์ก็ทรงทำตามที่ได้ตรัสไว้ ต่อมา พระเจ้าทรงทดลองอับราฮัมโดยบอกให้ท่านถวายบุตรเป็นเครื่องบูชา ท่านก็ทำตามพระประสงค์ เมื่อพระเจ้ารู้ว่าอับราฮัมยำเกรงพระองค์ พระองค์จึงอวยพรท่าน ดังนี้ “เราอวยพรให้ท่านอย่างมาก จะให้ลูกหลานของท่านทวีจำนวนมาก เท่ากับดวงดาวบนท้องฟ้าและเมื่อดตายตามชายทะเล ลูกหลานของท่านจะได้เมืองของศัตรูเป็นกรรมสิทธิ์”⁴⁴ (ปฐมกาล 22:17)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดจึงทำให้อับราฮัมได้รับยกย่องว่าเป็น “บิดาแห่งความเชื่อและบิดาของชนชาติที่พระเจ้าทรงเลือกสรร”

(3) พันธสัญญาต่อโมเสส

หลังจากกษัตริย์อียิปต์สิ้นพระชนม์ ชาวอิสราเอลก็พากันร้องขอให้พระเจ้าทรงช่วยพวกเขาให้รอดพ้นจากการเป็นทาส ทำให้พระองค์ทรงระลึกถึงพระสัญญาที่ประทานไว้กับอับราฮัมและลูกหลานของท่าน อันได้แก่ อิสอัคกับยาโคบ (อพยพ 2:23-24) พระเจ้าจึงตรัสเรียกชื่อโมเสสออกมาจากพุ่มไม้เปลวไฟและบัญชาให้ท่านนำลูกหลานอิสราเอลออกจากอียิปต์ไปยังคานาอัน ดินแดนที่พระองค์ประทานพระสัญญาแก่อับราฮัมไว้ว่าจะยกให้วงศ์วานของท่านเป็นมรดก (อพยพ 3)

เมื่อชนชาติอิสราเอลมาถึงภูเขาซีนาย พระเจ้าทรงเรียกโมเสสขึ้นไปบนยอดเขาและประทานบทบัญญัติสิบประการและกฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้แก่ท่าน เพื่อนำไปบอกกับประชาชน แล้วมอบแผ่นศิลาจารึกสองแผ่นที่จารด้วยนิ้วพระหัตถ์ของพระองค์ให้ ครั้นกลับลงจากยอดเขา โมเสสเห็นประชาชนสร้างรูปลูกโคทองคำและกำลังเต้นระบำกันอยู่ จึงทุบแผ่นศิลาทิ้งแตกกระจาย พระเจ้าทรงบัญชาโมเสสให้สกัดศิลาสองแผ่นขึ้นมาใหม่เหมือนของเก่า แล้วให้ท่านเขียนถ้อยคำของพระองค์ไว้บนศิลานั้น (อพยพ 19-34) นั่นคือพระสัญญาของพระองค์ที่ทำไว้กับโมเสสและลูกหลานอิสราเอล ภายหลังกษัตริย์อิสราเอลได้ออกเดินทางจากซีนาย เพื่อมุ่งหน้าไปยังดินแดนแห่งพันธสัญญา ซึ่งเป็น “แผ่นดินที่มีน้ำนมและน้ำผึ้งไหลบริบูรณ์”⁴⁵

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน, 47.

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน, 95.

1.1.1.4 หนังสือปัญญาบรรพ

ผู้เขียนเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่ในหนังสือปัญญาบรรพของภาคพันธสัญญาเดิม พร้อมทั้งสอดแทรกหลักธรรมคำสอนทางศาสนาผ่านการเล่าเรื่องและข้อพระคัมภีร์ต่าง ๆ ทำให้เรื่องราวดำเนินต่อเนื่อง ผู้แปลได้ค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับหนังสือปัญญาบรรพมาดังต่อไปนี้

หนังสือปัญญาบรรพ หรือ “Pentateuch” ในภาษาอังกฤษ มีความหมายว่า “หนังสือที่มีห้าเล่ม” หมายถึงหนังสือห้าเล่มแรกของพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาเดิม ได้แก่ หนังสือปฐมกาล หนังสืออพยพ หนังสือเลวีนิติ หนังสือกันดารวิถี และหนังสือเฉลยธรรมบัญญัติ ชาวฮิวที่พูดภาษากรีกเรียก “Pentateuch” ขณะที่ชาวฮิวทั่วไปเรียกหนังสือกลุ่มนี้ว่า “Torah” หมายถึง “ธรรมบัญญัติ” หรือ “กฎหมาย”

(1) หนังสือปฐมกาล

หนังสือปฐมกาลเป็นหนังสือเล่มแรกในภาคพันธสัญญาเดิม คำว่า “ปฐมกาล” หรือ “Genesis” ในภาษาอังกฤษหมายถึง ต้นกำเนิด หนังสือเล่มนี้อาจแบ่งออกเป็นสองส่วนได้แก่ 1) บทที่ 1-11 เป็นการเกริ่นนำเรื่องราวก่อนประวัติศาสตร์ กล่าวถึงการสร้างโลก ประวัติของอาดัมกับเอวา กานินกับอับราฮัม โนอาห์กับน้ำท่วมโลก และหอบาเบล 2) บทที่ 12-50 เล่าประวัติศาสตร์บรรพบุรุษของชาวอิสราเอล เริ่มต้นที่อับราฮัม ตามด้วยอิสอัค ยาโคบ (อิสราเอล) จนถึงลำดับสุดท้ายคือโยเซฟ

(2) หนังสืออพยพ

หนังสือเล่มที่สองหรืออพยพ มีความหมายว่า “การเดินทางออก” เนื้อเรื่องเล่าเหตุการณ์ที่โมเสสปลดปล่อยชนชาติอิสราเอลจากการเป็นทาสในแผ่นดินอียิปต์ การเดินทางผ่านถิ่นทุรกันดารไปยังภูเขาศินาย พันธสัญญากับบทบัญญัติสิบประการ และรายละเอียดเกี่ยวกับศาสนพิธี

(3) หนังสือเลวีนิติ

หนังสือเลวีนิติเป็นหนังสือเล่มที่สามของปัญญาบรรพ ประกอบด้วยกฎหมายและหน้าที่ของสมณะเผ่าเลวีผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกฎเกณฑ์การนมัสการและศาสนพิธีของอิสราเอลโบราณ สาระสำคัญของหนังสือเล่มนี้ว่าด้วยเรื่องพิธีถวายเครื่องบูชา พิธีแต่งตั้งสมณะ ข้อกำหนดเกี่ยวกับสิ่งที่เปี่ยมมลทินและไม่เปี่ยมมลทิน วันขออภัยบาป ตลอดจนกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับความบริสุทธิ์และการนมัสการ

(4) หนังสือกัณดารวิถี

หนังสือเล่มที่สี่ ฉบับภาษาไทยใช้ “กัณดารวิถี” เพราะหนังสือเล่มนี้พรรณนาเรื่องราวการเดินทางของชนชาติอิสราเอลในถิ่นทุรกันดาร แต่ในภาษาอังกฤษใช้ชื่อ “Numbers” ที่แปลว่าจำนวน เพราะสี่บทแรกของหนังสือกล่าวถึงสำมะโนประชากรอิสราเอล

(5) หนังสือเฉลยธรรมบัญญัติ

หนังสือเล่มสุดท้ายคือหนังสือเฉลยธรรมบัญญัติ เป็นการทบทวนบัญญัติสิบประการและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

1.1.1.5 ศิลาจารึกบทบัญญัติ

ในพระคัมภีร์ไบเบิล ศิลาจารึกบทบัญญัติหรือแผ่นศิลาพระโอวาทมีปรากฏอยู่ในอพยพบทที่ 31 ข้อที่ 18 หมายถึงแผ่นศิลาสองแผ่นที่พระเจ้าทรงจารบัญญัติสิบประการด้วยนิ้วพระหัตถ์ของพระองค์และประทานให้แก่โมเสสบนภูเขาซีนาย ต่อมาโมเสสได้ทำลายศิลาสองแผ่นนี้จนเสียหาย เนื่องจากประชาชนอิสราเอลทำเรื่องเสื่อมเสีย ภายหลังจึงสกัดศิลาสองแผ่นขึ้นมาใหม่ โดยมีถ้อยคำของพระเจ้าสลักไว้ด้วยถ้อยคำชุดเดิม มีเนื้อความดังนี้

³ท่านต้องไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากเรา

⁴ท่านต้องไม่ทำรูปเคารพสำหรับตน [...]

⁵ท่านต้องไม่กราบไหว้หรือรับใช้เทพเจ้าเหล่านั้น [...]

⁷ท่านต้องไม่กล่าวพระนามพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านอย่างไม่เหมาะสม [...]

⁸จงระลึกถึงวันสะบาโต เป็นวันศักดิ์สิทธิ์ [...]

¹²จงนับถือบิดามารดา [...]

¹³อย่าฆ่าคน

¹⁴อย่าล่วงประเวณี

¹⁵อย่าลักขโมย

¹⁶อย่าเป็นพยานเท็จใส่ร้ายเพื่อนบ้าน

¹⁷อย่าโลภมักได้บ้านเรือนของเพื่อนบ้าน⁴⁶ [...]

(อพยพ 20:3-5, 7-8, 12-17)

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน, 123.

1.1.2 คติความเชื่อและพิธีกรรม

คติความเชื่อและพิธีกรรมที่พบในต้นฉบับ ผู้แปลได้รวบรวมข้อมูลและแบ่งหัวข้อ ออกมาดังนี้

1.1.2.1 แนวคิดเอกเทวนิยม

แนวคิดเอกเทวนิยม (Monotheism) หรือการนับถือพระเจ้าองค์เดียว คือความเชื่อว่าพระเจ้านั้นมีเพียงหนึ่งเดียว สิ่งสำคัญคือ ห้ามนับถือรูปเคารพ (Idol) และห้ามกราบไหว้ เทพเจ้าองค์อื่น เพราะการนับถือพระเจ้าหลายองค์นั้น ทำให้ผู้คนมีความคิดแตกต่างกันและแตกแยก จนไม่อาจรวมกันเป็นชาติได้ สภาวะการณ์เช่นนี้ส่งผลให้ผู้ผู้นำไม่สามารถควบคุมผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้ จึงจำเป็นต้องมีวิธีทำให้ผู้คนเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

สำหรับแนวคิดเอกเทวนิยมที่พบในต้นฉบับ ผู้เขียนได้ยกประเด็น ที่น่าสนใจขึ้นมาเล่าอยู่สองประเด็น

(1) แนวคิดเอกเทวนิยมในพระคัมภีร์ไบเบิล

ต้นฉบับพาดพิงถึงแนวคิดเอกเทวนิยมในไบเบิล ขณะที่อธิบายบทบัญญัติ สิบประการ ว่าด้วยกฎข้อ “ท่านต้องไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากเรา”⁴⁷ โดยผู้เขียนเล่าว่า ในความคิด ของสมณะและธรรมจารย์ พระเจ้าทรงดำรงอยู่แล้วและเป็นพระเจ้าองค์เดียว คือองค์ที่เนรมิตสร้างฟ้า และแผ่นดิน (พระเจ้าที่สร้างโลก) เรื่องราวของพระองค์มีปรากฏอยู่ในปฐมกาล เป็นพระเจ้าองค์เดียวกับที่ทรงทำพันธสัญญากับมนุษย์ อันได้แก่ โนอาห์ อัมบราฮัม และโมเสส อาจกล่าวได้ว่าแนวคิดนี้ เกิดขึ้นจากโมเสส โดยอิงจากเรื่องราวในอพยพ 3 และบัญญัติสิบประการ

(2) ศาสนาพระอาทิตย์

ศาสนาพระอาทิตย์เป็นศาสนาที่นับถือเทพแห่งดวงอาทิตย์ ผู้เขียนได้ กล่าวถึงการปฏิรูปศาสนาสมัยฟาโรห์อเคนาเตน ซึ่งริเริ่มให้ชาวอียิปต์นับถือเทพรา (เร) เป็นพระเจ้า องค์เดียว และพาดพิงถึงบทสวดสรรเสริญเทพเจ้าอาเตน ทั้งนี้ เนื้อความในต้นฉบับกับข้อมูลของผู้แปล ค้นคว้ามาดูเหมือนว่าจะคลาดเคลื่อนกัน

ตามข้อมูลที่ค้นคว้ามาได้ สมัยก่อนชาวอียิปต์โบราณกราบไหว้เทพเจ้า หลายองค์ อันได้แก่ “Sun-God Amon (Amen)” “Sun-God Ra (Re)” “Amon-Re” “Godess Mut” และ “God Khons” ฯลฯ ภายหลัง ฟาโรห์อเมนโฮเตปที่ 4 (Amenhotep IV) แห่งราชวงศ์ ที่ 18 (1,366-1,349 ปีก่อนคริสตกาล) ริเริ่มให้ชาวอียิปต์นับถือเทพอาเตน (Aten หรือ Aton) หรือเทพสุริยะเป็นเทพเจ้าองค์เดียว และทรงเปลี่ยนพระนามจากอเมนโฮเตป ซึ่งแปลว่าเป็นที่

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน, 123.

พอพระทัยของอามอน มาเป็นอเคนาเตน (Akhenaten หรือ Akhenaton) แปลว่า ผู้รับใช้อะตอน สัญลักษณ์ของเทพอเคนาเตนคือ วงสุริยะที่มีแสงสว่างไสวกลางนภาทศสาดส่องมายังพื้นพิภพ

ส่วนเทพรา (Ra หรือ Re) เป็นสุริยเทพอีกองค์หนึ่ง ใบหน้าเป็นเหยี่ยว และมีดวงอาทิตย์ประดับอยู่บนศีรษะ ว่ากันว่า ในสมัยราชอาณาจักรเก่า (2,686-2,181 ปีก่อนคริสตกาล) เป็นเทพเจ้าที่ชาวอียิปต์โบราณยกย่องกันมากที่สุด และบูชาควบคู่กับเทพเจ้าประจำถิ่น ดังนั้น พระนามของพระองค์จึงต่อท้ายพระนามเทพเจ้าองค์อื่น ๆ เสมอ

1.1.2.2 แนวคิดพหุเทวนิยม

แนวคิดพหุเทวนิยม (Polytheism) คือการเคารพยำเกรงต่อพระเจ้าหรือเทพเจ้าหลายองค์ ตรงข้ามกับเอกเทวนิยม

(1) แนวคิดพหุเทวนิยมในพระคัมภีร์ไบเบิล

หนังสือของ Schlegel กล่าวถึงบุคคลที่หันไปนับถือพระเจ้าหลายองค์คือ ชาวอียิปต์ที่อพยพออกจากอียิปต์และกษัตริย์ชาโลมอน เมื่อชาวอียิปต์เหล่านั้นเห็นว่าโมเสสไม่กลับลงมาจากภูเขาซีนาย ก็พากันหลอกลูกโคทองคำ ซึ่งแนวคิดเอกเทวนิยมห้ามมิให้สร้างรูปเคารพสำหรับกราบไหว้โดยเด็ดขาด สิ่งนี้เองที่ทำให้พระยาห์เวห์พิโรธ “เขาเปลี่ยนวิถีทางอย่างรวดเร็วออกจากทางที่เราได้สั่งให้เขาเดิน เขาหลอกรูปลูกโคขึ้น แล้วกราบนมัสการ ทั้งยังถวายนบูชาแก่รูปนั้น พร้อมกับกล่าวว่า ชาวอิสราเอลทั้งหลาย นี่แหละเป็นพระเจ้าของท่าน ผู้ทรงนำท่านออกมาจากแผ่นดินอียิปต์”⁴⁸ (อพยพ 32:8)

ส่วนชาโลมอนกษัตริย์มากรีก พระองค์ทรงมีหญิงสาวรายล้อมมากมาย แบ่งเป็นพระมเหสี 700 องค์และพระสนม 300 คน หญิงเหล่านั้นเป็นชาวโมอับ อัมโมน เอโดม ไชดอน และฮิตไทต์ “ซึ่งเป็นหญิงจากชนชาติที่พระยาห์เวห์เคยตรัสกับชาวอิสราเอลไว้ว่า “ท่านทั้งหลายต้องไม่แต่งงานกับชนชาติเหล่านี้ เพราะนางจะทำให้ใจของท่านหันไปหาเทพเจ้าของนาง” ... ”⁴⁹ (1 พงศ์กษัตริย์ 11:2) สุดท้ายพระองค์ก็ไม่ภักดีต่อพระเจ้าองค์เดียว

1.1.2.3 การเข้าสู่หนัด

ผู้เขียนได้กล่าวถึงการเข้าสู่หนัดโดยมีประเด็นน่าสนใจอยู่สองประเด็นคือ 1) การเข้าสู่หนัดเพื่อใช้เป็นเครื่องหมายแห่งพันธสัญญา และ 2) การเข้าสู่หนัดของชาวมุสลิม ด้วยเหตุนี้ ผู้แปลจึงต้องค้นคว้าข้อมูลและทำความเข้าใจเนื้อหาเรื่องดังกล่าวตามที่ปรากฏในพระคัมภีร์ไบเบิลอย่างละเอียด รวมไปถึงศึกษารายงานการวิจัยเรื่อง *ประเพณีเข้าสู่หนัด อำเภอยะหริ่ง*

⁴⁸ เรื่องเดียวกัน, 143.

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน, 531-532.

จังหวัดปัตตานี ของนิปาตีเมาะ หะยีหามะ และสัมภาษณ์นายมุกตารี มุเส็มสะเดา นักศึกษาปริญญาโท ขวามุสลิม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แล้วนำมาเรียบเรียงข้อมูลพอสังเขปดังนี้

การเข้าสู่หนัต คือการขริบหนังหุ้มปลายองคชาติของเด็กชายที่มีอายุแปดวัน ถือเป็นจาริกพันธสัญญาลงบนเนื้อหนังของผู้ชายทุกคน เป็นพิธีที่พระเจ้าทรงบัญชาให้อับราฮัมและพงศ์พันธุ์ของเขากระทำ รวมไปถึงทาสในเรือนเบี้ยด้วย มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องเตือนใจให้ระลึกถึงพันธสัญญาของพระเจ้าต่ออับราฮัม หรือที่เรียกกันว่า “สัญลักษณ์แห่งพันธสัญญา” หากชายใดไม่เข้าสู่หนัต ชายผู้นั้นก็จะถูกตัดออกจากชนชาติของพระเจ้า (ปฐมกาล 17:10-14)

ตามหลักศาสนาอิสลาม การเข้าสู่หนัต หมายถึงการขริบหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศชายเช่นเดียวกันกับหลักการที่ปรากฏในพระคัมภีร์ไบเบิล แต่มีวัตถุประสงค์ต่างออกไป นั่นคือเพื่อสะดวกต่อการทำความสะอาดอวัยวะเพศและสุขอนามัยที่ดี เนื่องจากบริเวณหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศเป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรค อันเป็นผลให้การละหมาดไม่สมบูรณ์ ตามหลักปฏิบัติแล้ว ขวามุสลิมจะชำระล้างร่างกายให้สะอาดบริสุทธิ์ก่อนทำพิธีละหมาดวันละ 5 เวลา หากมีปีศาจวะติดค้างอยู่ที่ปลายอวัยวะเพศ ก็นับว่าเป็นสิ่งสกปรก “ดังที่ ขวามุสลิมทุกคนสลักลิกลงจิตได้สำนึกเสมอว่า “ความสะอาดเป็นส่วนหนึ่งของการศรัทธา” สิ่งนี้คือหัวใจของอิสลาม”⁵⁰ ดังนั้น การเข้าสู่หนัตจึงเป็นการรักษาความสะอาดตามหลักศาสนา โดยอิสลามถือว่าผู้ที่ผ่านพิธีกรรมดังกล่าวคือขวามุสลิมโดยสมบูรณ์

1.1.2.4 ความรอดพ้น

เมื่อแรกเริ่มนั้นโลกไร้ซึ่งบาป แต่เพราะอาดัมกับเอวาไม่เชื่อฟังพระเจ้า ทั้งคู่ได้กินผลไม้แห่งความรู้ชั่วเข้าไป จึงกลายเป็นมนุษย์คู่แรกที่กระทำบาป หลังจากนั้นมนุษย์ทุกคนบนโลกก็ถูกแยกออกจากพระเจ้า เพราะความบาปทำให้มนุษย์ฝักใฝ่ในทางไม่ดี เอาใจหันออกจากทางของพระเจ้า

ในพันธสัญญาเดิม พระเจ้าทรงทำพันธสัญญากับมนุษย์ เพื่อช่วยให้มนุษย์รอดพ้นจากบาป ส่วนในพันธสัญญาใหม่ บาทหลวง ดร.บรรจง สันติสุขนิรันดร์ ให้ข้อมูลว่า “พระเยซูคริสต์เจ้าทรงไถ่กู้มนุษย์ด้วยชีวิตของพระองค์ เพื่อให้มนุษย์หลุดพ้นจากการเป็นทาสของความบาป การได้รับความรอด คือการใช้ชีวิตตามที่พระเจ้าทรงชี้แนะ เพราะจะนำเราไปสู่เป้าหมาย เป้าหมายของคาทอลิก คือจบจากชีวิตนี้แล้ว ได้เข้าสวรรค์ (ภาษาชาวบ้าน) หรือการเข้าสู่พระอาณาจักรของพระเจ้าอย่างสมบูรณ์แบบหลังจากความตาย นั่นคือไม่ตกนรก มีชีวิตนิรันดร์ เพราะฉะนั้น ถ้าเราเดินไป

⁵⁰ มุกตารี มุเส็มสะเดา, สัมภาษณ์โดย จีรวรรณ ขวากักดี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์, 22 เมษายน 2564.

ในเส้นทางของความดี โอกาสที่จะเดินไปถึงความรอดก็สูง”⁵¹ หรืออธิบายง่าย ๆ คือ การเชื่อในพระเยซู และการปฏิเสธบาปนั่นเอง ทำให้มนุษย์รอดพ้นและมีชีวิตนิรันดร์

อย่างไรก็ตาม พระเจ้าไม่ทรงปรารถนาให้มนุษย์หน้าไหนพินาศย่อยยับไป ดังจะเห็นได้จาก “พระองค์มีพระประสงค์ให้ทุกคนได้รับความรอดพ้น และรู้ความจริงที่สมบูรณ์”⁵² (1 ทิโมธี 2:4) ประกอบกับที่พระศาสนจักรคาทอลิกพร่ำสอนว่า มนุษย์ทุกผู้ต่างได้รับการเชื่อเชิญให้รอดพ้นด้วยกันทั้งสิ้น

⁵¹ บาทหลวง ดร.บรรจง สันติสุขนิรันดร์, สัมภาษณ์โดย จีรวรรณ ขวากักดี, วัดแม่พระองค์อุปถัมภ์ (กรุงเทพฯกรีฑา), 22 พฤศจิกายน 2564.

⁵² คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์*, 2352.

บทที่ 2

การถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับสู่บทแปล

หลังจากที่ผู้แปลทำความเข้าใจต้นฉบับแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับสู่บทแปล จากภาษาฝรั่งเศสมาเป็นภาษาไทย ในขั้นตอนนี้ ผู้แปลจะให้ความสำคัญกับความหมายแท้จริงที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารกับผู้อ่าน รวมถึงการเขียนภาษาไทยให้ตรงตามอัจฉริยลักษณ์ เพื่อให้ได้บทแปลที่เป็นธรรมชาติและตรงกับการรับรู้ของคนไทย โดยยังคงเนื้อหา ลีลา และผลกระทบทางอารมณ์ ให้เท่าเทียมกับต้นฉบับอย่างถูกต้องและครบถ้วน สำหรับการถ่ายทอดบทแปลเรื่อง *ชวนหนุ่มสาวคุยเรื่องไบเบิล* ผู้แปลได้รวบรวมปัญหาที่พบในระหว่างการถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับสู่บทแปลไว้ดังต่อไปนี้

2.1 การถ่ายทอดชื่อเรื่อง

ผู้เขียนตั้งชื่อหนังสือเล่มนี้ว่า *La Bible expliquée aux jeunes* แปลตรงตัวหมายถึงอธิบายพระคัมภีร์ไบเบิลให้คนหนุ่มสาวฟัง ซึ่งเป็นคำแปลที่ไม่น่าดึงดูดใจนักหากจะนำมาใช้เป็นชื่อเรื่องในภาษาไทย ผู้แปลจึงเลือกถ่ายทอดชื่อหนังสือโดยใช้วิธีการแปลและดัดแปลงบางส่วน เนื่องจากต้องการเก็บจุดประสงค์ที่แท้จริงของผู้เขียนเอาไว้และถ่ายทอดชื่อเรื่องออกมาให้มีค่าเดิมมากที่สุด เดิมทีผู้แปลได้ถ่ายทอดชื่อเรื่องนี้ไว้ว่า “จับหนุ่มสาวมาคุยเรื่องไบเบิล” เพื่อล้อกับ “จับเข่าคุยกัน” ตามที่พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้คำจำกัดความไว้ว่า “ก. พูดปรับความเข้าใจกันอย่างใกล้ชิด” แต่เมื่อพิจารณาดูกลับพบว่า “จับ” มักมีความหมายเชิงลบ ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “ชวน” ซึ่งให้ความหมายในเชิงบวกมาแทนและตัด “มา” ออก จึงได้ใช้ชื่อเรื่องว่า “ชวนหนุ่มสาวคุยเรื่องไบเบิล”

2.2 การถ่ายทอดชื่อเฉพาะ

งานเขียนชิ้นนี้มีชื่อเฉพาะปรากฏอยู่หลายแห่ง ส่วนใหญ่เป็นชื่อเฉพาะทางศาสนาคริสต์ รองลงมาคือชื่อบุคคลสำคัญ ฉะนั้น ปัญหาการถ่ายทอดชื่อเฉพาะจึงเป็นประเด็นหนึ่งที่ผู้แปลให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ผู้แปลจะตระหนักถึงความนิยมใช้ในภาษาปลายทางและการรับรู้ของภาษาต้นทาง รวมไปถึงความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ด้วย ทั้งนี้ผู้แปลขอแบ่งชื่อเฉพาะที่พบในต้นฉบับออกมาดังนี้

2.2.1 การถ่ายทอดชื่อเฉพาะตามความนิยมในศาสนาคริสต์

Schlegel เขียนหนังสือเล่มนี้ขึ้นมาด้วยมุมมองและถ้อยคำจากคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก การแปลชื่อเฉพาะของหนังสือเล่มนี้จึงยึดการถ่ายทอดชื่อตามแนวทางของคาทอลิกเป็นหลัก เว้นแต่ว่าเนื้อหาบางส่วนไม่อาจใช้คำหรือข้อความของคาทอลิกได้ เพราะถ้อยคำในต้นฉบับของ Schlegel ไม่ตรงกับคำแปลภาษาไทยของพระคัมภีร์ ทำให้รูปประโยคไม่สอดคล้องกับบริบทแวดล้อมและบทแปลเสียอรรถรส ผู้แปลก็จะเลือกใช้ถ้อยคำของโปรเตสแตนต์มาถ่ายทอดความหมายในบทแปลโดยยังคงรักษาความหมายเดิมเอาไว้

ผู้แปลเลือกใช้พระคัมภีร์คาทอลิกสี่เล่ม ได้แก่ 1) *La Bible de Jérusalem* 2) *La Bible Osty* 3) *Traduction œcuménique de la Bible (TOB)* และ 4) *พระคัมภีร์คาทอลิกฉบับสมบูรณ์* แต่เนื่องจากพระคัมภีร์สี่เล่มนี้ไม่ได้แปลจากต้นฉบับภาษาเดียวกัน จึงมีข้อความบางแห่งไม่ตรงกัน ส่งผลให้ผู้แปลเกิดปัญหาในการทำงาน สุดท้าย ผู้แปลจึงตัดสินใจเลือกพระคัมภีร์โปรเตสแตนต์ *La Sainte Bible* กับ *พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน* มาช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในงานแปลชิ้นนี้ด้วย

2.2.1.1 ชื่อบุคคลในพระคัมภีร์ไบเบิล

ชื่อบุคคลที่ปรากฏในต้นฉบับ ส่วนใหญ่เป็นชื่อบุคคลสำคัญในพระคัมภีร์ที่ Schlegel หยิกยกมาประกอบคำอธิบาย เพื่อตอบคำถามของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งในที่นี้ก็คือคนหนุ่มสาว ดังนั้น ผู้แปลจึงศึกษาค้นคว้าข้อมูลรายชื่อภาษาไทยของบุคคลในพระคัมภีร์ไบเบิลจาก *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์* และ *พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน* และรวบรวมข้อมูลรายชื่อไว้ในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1

รายชื่อบุคคลในพระคัมภีร์ไบเบิล

ลำดับ	ชื่อภาษาฝรั่งเศส	ชื่อภาษาไทยจากพระคัมภีร์ไบเบิล	
		นิกายโรมันคาทอลิก	นิกายโปรเตสแตนต์
1	Abel	อาเบล	อาเบล
2	Abraham	อับราฮัม	อับราฮัม
3	Absalom	อับซาโลม	อับซาโลม
4	Achab	อาคับ	อาหับ
5	Adam	มนุษย์ (อาดัม)	อาดัม
6	Adonai	อาโดนาย	อาโดนาย

ตารางที่ 2.1

รายชื่อบุคคลในพระคัมภีร์ไบเบิล (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาฝรั่งเศส	ชื่อภาษาไทยจากพระคัมภีร์ไบเบิล	
		นิกายโรมันคาทอลิก	นิกายโปรเตสแตนต์
7	Bethsabée	บัทเซบา	บัทเซบา
8	Caïn	กาอิน	คาอิน
9	Cyrus	ไซรัส	ไซรัส
10	David	ดาวิด	ดาวิด
11	Élie	เอลียาห์	เอลียาห์
12	Esdras	เอสรา	เอสรา
13	Ève	เอวา	เอวา
14	Goliath	โกลิอัท	โกลิอัท
15	Isaac	อิสอัค	อิสอัค
16	Isaïe	อิสยาห์	อิสยาห์
17	Jéhovah	ไม่ปรากฏ	พระเยโฮวาห์
18	Jérémie	เยเรมีย์	เยเรมีย์
19	Jézabel	เยเซเบล	เยเซเบล
20	Josias	โยสิยาห์	โยสิยาห์
21	Josué	โยชูวา	โยชูวา
22	Moïse	โมเสส	โมเสส
23	Néhémie	เนหะมีย์	เนหะมีย์
24	Noé	โนอาห์	โนอาห์
25	Salomon	ซาโลมอน	ซาโลมอน
26	Sara	ซาร่าห์	ซาร่าห์
27	Yahvé	พระยาห์เวห์	พระยาห์เวห์

หลังจากวิเคราะห์รายชื่อบุคคลในพระคัมภีร์ไบเบิลทั้งสองนิกายแล้ว ผู้แปลเลือกถ่ายทอดชื่อตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบท โดยยึดชื่อจากคาทอลิกเป็นหลัก พร้อมระบุชื่อพระคัมภีร์หรือแหล่งที่มาไว้ด้านหลัง ส่วนชื่อใดที่ไม่อาจใช้รูปแบบคำของคาทอลิกได้

ผู้แปลก็จะใช้คำของโปรเตสแตนต์แทน พร้อมทั้งเขียน “(พระคริสตธรรมคัมภีร์)” กำกับไว้ด้านหลัง อันเป็นวิธีที่ผู้แปลจะใช้กับตารางถัดไปในหัวข้อนี้

ตารางที่ 2.2

รายชื่อบุคคลในพระคัมภีร์ไบเบิลที่ใช้ในบทแปล

ลำดับ	ชื่อภาษาฝรั่งเศส	ชื่อภาษาไทย
1	Abel	อาเบล, <i>ปฐมก.4:2</i>
2	Abraham	อับราฮัม, <i>ปฐมก.17:5</i>
3	Absalom	อับซาโลม, <i>2 ซมอ.3:3</i>
4	Achab	อาคับ, <i>1 พกษ.16:28</i>
5	Adam	อาดัม, <i>ปฐมก.3:20 (พระคริสตธรรมคัมภีร์)</i>
6	Adonai	อาโดนาย, <i>ประมวลศัพท์ น. 2488</i>
7	Bethsabée	บัทเซบา, <i>2 ซมอ.11:3</i>
8	Caïn	กาอิน, <i>ปฐมก.4:1</i>
9	Cyrus	ไซรัส, <i>2 พคด.36:22</i>
10	David	ดาวิด, <i>1 ซมอ.16:13</i>
11	Élie	เอลียาห์, <i>1 พกษ.17:1</i>
12	Esdras	เอสรา, <i>อลสร.7:1</i>
13	Ève	เอวา, <i>ปฐมก.4:1</i>
14	Goliath	โกลิอัท, <i>1 ซมอ.17:4</i>
15	Isaac	อิสอัค, <i>ปฐมก.17:19</i>
16	Isaïe	อิสยาห์, <i>อลสย.1:1</i>
17	Jéhovah	(พระ) เยโฮวาห์, <i>(พระคริสตธรรมคัมภีร์)</i>
18	Jérémie	เยเรมีย์, <i>1 พคด.12:4</i>
19	Jézabel	เยเซเบล, <i>1 พกษ.16:31</i>
20	Josias	โยสิยาห์, <i>2 พกษ.21:24</i>
21	Josué	โยชูวา, <i>ยชว.1:1</i>
22	Moïse	โมเสส, <i>อพย.3:2</i>
23	Néhémie	เนหะมีย์, <i>นทม.1:1</i>

ตารางที่ 2.2

รายชื่อบุคคลในพระคัมภีร์ไบเบิลที่ใช้ในบทแปล (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาฝรั่งเศส	ชื่อภาษาไทย
24	Noé	โนอาห์, <i>ปฐมก.6:13</i>
25	Salomon	ซาโลมอน, <i>1 พกษ.3:1</i>
26	Sara	ซาร่าห์, <i>ปฐมก.17:15</i>
27	Yahvé	พระยาห์เวห์, <i>อพย.3:2</i>

2.2.1.2 ชื่อสถานที่ในพระคัมภีร์ไบเบิล

ผู้แปลศึกษาข้อมูลรายชื่อสถานที่ที่ปรากฏในต้นฉบับจากพระคัมภีร์ไบเบิลฉบับภาษาไทยสองนิกาย ดังที่ปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3

รายชื่อสถานที่ในพระคัมภีร์ไบเบิล

ลำดับ	ชื่อภาษาฝรั่งเศส	ชื่อภาษาไทยจากพระคัมภีร์ไบเบิล	
		นิกายโรมันคาทอลิก	นิกายโปรเตสแตนต์
1	Babylone	บาบิโลน	บาบิโลน
2	pays de Canaan	ดินแดนคานาอัน	แผ่นดินคานาอัน
3	royaume de Juda	อาณาจักรยูดาห์	อาณาจักรยูดาห์
4	Shéol	แดนมรณะ	แดนคนตาย
5	Sinaï	ซีนาย	ซีนาย
6	Synagogue	ศาลาธรรม	ธรรมศาลา
7	Temple de Jérusalem	พระวิหารที่กรุงเยรูซาเล็ม	พระวิหารที่อยู่ในเยรูซาเล็ม
8	terre des vivants	แผ่นดินของผู้เป็น	แผ่นดินของคนเป็น

หลังจากวิเคราะห์ ผู้แปลเลือกถ่ายทอดชื่อสถานที่ในพระคัมภีร์ไบเบิลตามที่พระศาสนจักรคาทอลิกนิยมใช้

ตารางที่ 2.4

รายชื่อสถานที่ในพระคัมภีร์ไบเบิลที่ใช้ในบทแปล

ลำดับ	ชื่อภาษาฝรั่งเศส	ชื่อภาษาไทย
1	Babylone	บาบิโลน, 2 พกษ.17:24
2	pays de Canaan	ดินแดนคานาอัน, ปฐก.11:31
3	royaume de Juda	อาณาจักรยูดาห์, 2 พศด.11:17
4	Shéol	แดนมรณะ, กคว.16:30
5	Sinai	ซีนาย, อพย.19:18
6	Synagogue	ศาลาธรรม, มธ.12:9
7	Temple de Jérusalem	พระวิหารที่กรุงเยรูซาเล็ม, อสร.6:5
8	terre des vivants	แผ่นดินของผู้เป็น, โยบ28:13

2.2.1.3 ชื่อเทพเจ้าของคนต่างชาติในพระคัมภีร์ไบเบิล

ผู้แปลศึกษาข้อมูลรายชื่อเทพเจ้าของคนต่างชาติที่ปรากฏในต้นฉบับจากพระคัมภีร์ไบเบิลฉบับภาษาไทยสองนิกาย ดังที่ปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.5

รายชื่อเทพเจ้าของคนต่างชาติในพระคัมภีร์ไบเบิล

ลำดับ	ชื่อภาษาฝรั่งเศส	ชื่อภาษาไทยจากพระคัมภีร์ไบเบิล	
		นิกายโรมันคาทอลิก	นิกายโปรเตสแตนต์
1	Ashérah	อาเซราห์	พระอาเซ-ราห์
2	Astarté	เทพีอัชทาโรท	พระอัชทาโรท
3	Baal	พระบาอัล	พระบาอัล

หลังจากวิเคราะห์ ผู้แปลเลือกถ่ายทอดชื่อเทพเจ้าของคนต่างชาติในพระคัมภีร์ไบเบิลตามที่พระศาสนจักรคาทอลิกนิยมใช้

ตารางที่ 2.6

รายชื่อเทพเจ้าของคนต่างชาติในพระคัมภีร์ไบเบิลที่ใช้ในบทแปล

ลำดับ	ชื่อภาษาฝรั่งเศส	ชื่อภาษาไทย
1	Ashérah	อาเซราห์, 2 พกษ.21:7
2	Astarté	เทพีอัสทาโรท, 1 ซมอ.7:3
3	Baal	พระบาอัล, 2 พกษ.11:18

2.2.1.4 คำศัพท์ในพระคัมภีร์ไบเบิล

ผู้แปลศึกษาข้อมูลคำศัพท์ที่ปรากฏในต้นฉบับจากพระคัมภีร์ไบเบิลฉบับภาษาไทยสองนิกาย ดังที่ปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.7

รายชื่อคำศัพท์ในพระคัมภีร์ไบเบิล

ลำดับ	ชื่อภาษาฝรั่งเศส	ชื่อภาษาไทยจากพระคัมภีร์ไบเบิล	
		นิกายโรมันคาทอลิก	นิกายโปรเตสแตนต์
1	alliance	พันธสัญญา	พันธสัญญา
2	ange	ทูตสวรรค์	ทูต
3	ange de Dieu	ทูตสวรรค์ของพระเจ้า	ทูตของพระเจ้า
4	arche de l'alliance	หีบพันธสัญญา	หีบพันธสัญญา
5	autel	แท่นบูชา	แท่นบูชา
6	bélier	แกะเพศผู้	แกะผู้
7	bois d'acacia	ไม้กระถินเทศ	ไม้กระถินเทศ
8	circuncision	พิธีสุหนัต	การเข้าสุหนัต
9	commandement	บทบัญญัติ	พระบัญญัติ
10	Décalogue	คำสิบคำ	ไม่ปรากฏ
11	dieu jaloux	พระเจ้าผู้ทรงหวงแหน	พระเจ้าผู้ทรงหวงแหน
12	Dix Commandements	บทบัญญัติสิบประการ	พระบัญญัติสิบประการ
13	Dix Paroles	บทบัญญัติสิบประการ	พระบัญญัติสิบประการ
14	doigt de Dieu	พระหัตถ์ของพระองค์ (พระเจ้า)	นิ้วพระหัตถ์ของพระเจ้า

ตารางที่ 2.7

รายชื่อคำศัพท์ในพระคัมภีร์ไบเบิล (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาฝรั่งเศส	ชื่อภาษาไทยจากพระคัมภีร์ไบเบิล	
		นิกายโรมันคาทอลิก	นิกายโปรเตสแตนต์
15	échanson	พนักงานเชิญถ้วยเสวย	พนักงานเชิญถ้วยเสวย
16	encens	กำยาน	เครื่องหอม
17	femmes étrangères	หญิงต่างชาติ	หญิงต่างชาติ
18	feu dévorant	ไฟลูกกลม	เปลวไฟที่ไหม้
19	gloire	พระสิริรุ่งโรจน์	พระสิริของพระเจ้า
20	idoles	รูปเคารพ	รูปเคารพ
21	lévites	ชาวเลวี	คนเลวี
22	Loi	กฎหมาย, ธรรมเนียมปฏิบัติ	กฎหมาย, ธรรมเนียมปฏิบัติ
23	Loi de Moïse	ธรรมเนียมปฏิบัติของโมเสส	ธรรมเนียมปฏิบัติของโมเสส
24	maison de Dieu	ที่ประทับของพระเจ้า	ที่ประทับของพระเจ้า
25	païens	คนต่างศาสนา	พวกต่างชาติ
26	préceptes	ข้อบังคับ	ข้อบังคับ
27	prescriptions	ข้อกำหนด	กฎเกณฑ์
28	prêtre	สมณะ	ปุโรหิต
29	prophète	ประกาศก	ผู้เผยพระวจนะ
30	sabbat	สับบาโต	สะบาโต
31	scribes	ธรรมาจารย์	ธรรมาจารย์
32	son image	ภาพลักษณ์ของพระองค์	พระฉายาของพระองค์
33	taureau	โคเพศผู้	โคผู้
34	taureaux	โค	โค
35	jeunes taureaux	โคหนุ่ม	โคหนุ่ม
36	veaux gras	ลูกโคขุน	สัตว์อ้วนพี
37	voisins	เพื่อนบ้าน	เพื่อนบ้าน

ผู้แปลเลือกถ่ายทอดคำศัพท์ในพระคัมภีร์ไบเบิลตามความเหมาะสม
และสอดคล้องกับบริบทแวดล้อม

ตารางที่ 2.8

รายชื่อคำศัพท์ในพระคัมภีร์ไบเบิลที่ใช้ในบทแปล

ลำดับ	ชื่อภาษาฝรั่งเศส	ชื่อภาษาไทย
1	alliance	พันธสัญญา, <i>ปฐมก.6:8</i>
2	ange	ทูตสวรรค์, <i>ปฐมก.24:40</i>
3	ange de Dieu	ทูตสวรรค์ของพระเจ้า, <i>ปฐมก.21:17</i>
4	arche de l'alliance	หีบพันธสัญญา, <i>ยรม.3:16</i>
5	autel	แท่นบูชา, <i>2 พกษ.11:18</i>
6	bélier	แกะเพศผู้, <i>ปฐมก.22:13</i>
7	bois d'acacia	ไม้กระถินเทศ, <i>อพย.25:5</i>
8	circoncision	การเข้าสุหนัต, <i>กจ.7:8</i>
9	commandement	บทบัญญัติ, พระบัญญัติ (<i>พระคริสตธรรมคัมภีร์</i>), <i>อพย.15:26</i>
10	Décalogue	คำสิบคำ, <i>อพย.20</i>
11	dieu jaloux	พระเจ้าหึงหวง, <i>อพย.34:14</i>
12	Dix Commandements	(บท) บัญญัติสิบประการ, <i>อพย. น. 122</i>
13	Dix Paroles	(บท) บัญญัติสิบประการ, <i>อพย.34:28</i>
14	doigt de Dieu	นิ้วพระหัตถ์ของพระเจ้า, <i>อพย.31:18</i> (<i>พระคริสตธรรมคัมภีร์</i>)
15	échanson	พนักงานเชิญถ้วยเสวย, <i>นทม.1:11</i>
16	encens	กำยาน, <i>ฉธบ.33:10</i>
17	femmes étrangères	หญิงต่างชาติ, <i>1 พกษ.11:1</i>
18	feu dévorant	ไฟลุกกลาม, <i>อพย.24:17</i>
19	gloire	พระสิริรุ่งโรจน์, <i>สดด.19:1</i>
20	idoles	รูปเคารพ, <i>ปฐมก.31:35</i>
21	lévites	ชาวเลวี, <i>อพย.38:21</i>
22	Loi	กฎหมาย, <i>อพย.16:28</i> หรือธรรมบัญญัติ, <i>สดด.19:7</i>
23	Loi de Moïse	ธรรมบัญญัติของโมเสส, <i>ยชว.8:31</i>
24	maison de Dieu	ที่ประทับของพระเจ้า, <i>ปฐมก.28:17</i>
25	païens	คนต่างศาสนา, <i>มธ.5:47</i>

ตารางที่ 2.8

รายชื่อคำศัพท์ในพระคัมภีร์ไบเบิลที่ใช้ในบทแปล (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาฝรั่งเศส	ชื่อภาษาไทย
26	préceptes	ข้อบังคับ, สดด.19:8
27	prescriptions	ข้อกำหนด, 1 พกษ.11:11
28	prêtre	สมณะ, วนฉ.17:5
29	prophète	ประกาศก, อพย.7:1
30	sabbat	สับบาโต, อพย.16:29
31	scribes	ธรรมาจารย์, อสร.7:6
32	son image	ภาพลักษณ์ของพระองค์, ปฐก1:27
33	taureau	โคเพศผู้, กตว.23:2
34	taureaux	โค, อพย.24:5
35	jeunes taureaux	โคหนุ่ม, กตว.29:17
36	veaux gras	ลูกโคขุน, 1 พกษ.1:9
37	voisins	เพื่อนบ้าน, อพย.11:2

2.2.1.5 คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับบริบททางศาสนาคริสต์

สิ่งสำคัญลำดับแรกในการถ่ายทอดคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับบริบททางศาสนาคริสต์ คือผู้แปลต้องศึกษาข้อมูลทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับตัวบทอย่างลึกซึ้ง ทั้งในด้านความหมายและรูปแบบการใช้คำ ดังนั้น ผู้แปลจึงรวบรวมข้อมูลคำศัพท์ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส จากเอกสารต่าง ๆ ทั้งของนิกายโรมันคาทอลิกและนิกายโปรเตสแตนท์ ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากบาทหลวงและชาวคริสต์ที่พูดภาษาฝรั่งเศส จากนั้นก็วิเคราะห์คำและความหมาย แล้วจึงเลือกคำที่ดีที่สุดมาใช้ในบทแปล

1) Création du monde

Création du monde แปลตรงตัวหมายถึง การสร้างโลก ตามพระคัมภีร์ของคริสต์ศาสนิกชนเชื่อว่าพระเจ้าทรงสร้างโลก และสรรพสิ่งบนโลกใบนี้ล้วนเกิดจากฝีพระหัตถ์ของพระองค์ ไม่ว่าจะเป็น มนุษย์ สรรพสัตว์ ต้นไม้ แผ่นฟ้า หรือท้องน้ำก็ตาม

ภาษาอังกฤษ	Creation of the world
ภาษาไทย	การทรงสร้างโลก ⁵³ , การเนรมิตสร้างโลก ⁵⁴

หากมองในมุมมองของคนหนุ่มสาว คำไทยที่กล่าวมาข้างต้นน่าจะยังไม่ใช่ว่าคำที่สะกิดใจผู้อ่านนัก เหตุผลเพราะวลี “การทรงสร้างโลก” และ “การเนรมิตสร้างโลก” ฟังดูคล้ายยิ่งใหญ่และเข้าถึงผู้อ่านแรกเริ่มได้ยาก ถึงแม้ว่าทั้งสองวลีนี้จะใช้กันโดยแพร่หลายก็ตาม แต่วลีสั้น ๆ ที่กระชับและได้ใจความอย่าง “การสร้างโลก” ก็ไม่เลวนักที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อเปิดใจผู้อ่านวัยหนุ่มสาว และเมื่อนำมาเรียบเรียงเป็นประโยคก็พบว่าสอดคล้องกับบทแปลและเข้าใจได้ทันที

ต้นฉบับ

Le verset 1 du chapitre 1 du livre de la Genèse commence par le début, c'est-à-dire la création du monde : « Au commencement, Dieu créa le Ciel et la Terre. »

บทแปล

ในหนังสือปฐมกาลบทที่ 1 ข้อที่ 1 ได้เปิดฉากเล่าเรื่องจุดกำเนิด อันได้แก่ การสร้างโลก “เมื่อแรกเริ่มนั้น พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างฟ้าและแผ่นดิน” (หน้า 5)

2) esprit และ Esprit

แม้ว่า “esprit” และ “Esprit” จะเขียนเหมือนกัน แต่ตัวอักษรขึ้นต้นทั้งพิมพ์เล็กและพิมพ์ใหญ่ เป็นตัวบ่งบอกว่าทั้งสองคำนี้มีความหมายแตกต่างกัน จากประสบการณ์ชีวิตช่วงหนึ่งที่ผู้แปลเคยได้ฟังคำเทศนาภาษาฝรั่งเศสในโบสถ์ชนบทแห่งหนึ่งที่ประเทศแควมอรูน ประกอบกับบริบทแวดล้อมในตัวบท ทำให้ทราบว่า “esprit” คือ “จิตวิญญาณ” และ “Esprit” หมายถึง “Saint-Esprit” นั่นเอง แต่เพื่อความแน่ใจ ผู้แปลจึงสอบถามไปยังบาทหลวง ดร.บรรจง สันติสุขนิรันดร์ วัดแม่พระองค์อุปถัมภ์ (กรุงเทพฯกรีธา) และได้รับคำตอบตรงกัน คุณพ่ออธิบายว่า “ตัวอักษรพิมพ์เล็ก s (spirit) คือจิตหรือจิตใจคน ส่วนตัวอักษรพิมพ์ใหญ่ S (Spirit) ก็คือ Holy Spirit หรือพระเจ้า”⁵⁵

⁵³ สมาคมพระคริสตธรรมไทย, พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ: สมาคมพระคริสตธรรมไทย, 2558), 3.

⁵⁴ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์, 16.

⁵⁵ บาทหลวง ดร.บรรจง สันติสุขนิรันดร์, สัมภาษณ์โดย จีรวรรณ ขวากิติ, วัดแม่พระองค์อุปถัมภ์ (กรุงเทพฯกรีธา), 22 พฤศจิกายน 2564.

ประมวลศัพท์ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน พ.ศ. 2558
หน้า 1645 นิยาม “พระวิญญาณบริสุทธิ์” ว่า “ทรงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระบิดาและพระบุตร
ทั้งสามพระภาคนี้ก็คือพระเจ้าผู้ทรงเป็นตรีเอกภาพ หรือ ตรีเอกภาพ (หมายถึงสามเป็นหนึ่ง)”

คำที่ 1 esprit

ภาษาอังกฤษ	spirit
ภาษาไทย	จิตวิญญาณ ⁵⁶

ผู้แปลเลือกใช้คำว่า “จิตวิญญาณ” ในบทแปล เพราะเป็นคำที่นิยมใช้ทั่วไป

คำที่ 2 Esprit

ภาษาอังกฤษ	Holy Ghost, Holy Spirit, God’s Spirit, Spirit of God
ภาษาไทย	พระจิตเจ้า ⁵⁷ , จิตของพระเจ้า ⁵⁸ , พระวิญญาณบริสุทธิ์ ⁵⁹ , พระจิต ⁶⁰ , พระจิตวิญญาณ ⁶¹ , พระพุทธรจิต ⁶²

จากข้อมูลข้างต้น จะพบว่า “Esprit” หรือ “Holy Spirit” แปลเป็นไทย
ได้หลายคำ แต่ตัวเลือกแรกของผู้แปลตัดออกคือ “พระวิญญาณบริสุทธิ์” เนื่องจากเป็นถ้อยคำที่นิยมใช้
ในหมู่ผู้นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ ต่อมา ผู้แปลตัดคำศัพท์ที่ไม่นิยมใช้ในปัจจุบันออก
อันได้แก่ “จิตของพระเจ้า” “พระจิตวิญญาณ” และ “พระพุทธรจิต” (ศัพท์โบราณ ปัจจุบันเลิกใช้แล้ว)
ที่เหลืออีกสองตัวเลือก “พระจิตเจ้า” และ “พระจิต” เป็นศัพท์ที่คาทอลิกไทยคุ้นเคยกันดี

⁵⁶ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์*, 2479.

⁵⁷ คณาจารย์ทางศาสนศาสตร์และปรัชญา, *ประมวลศัพท์ศาสนศาสตร์และปรัชญา*, (เชียงใหม่: กองตำราศาสนศาสตร์, 2514), 253.

⁵⁸ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, *พระคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาใหม่*, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2550), 861.

⁵⁹ สมาคมพระคริสตธรรมไทย, *พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน*, 1645.

⁶⁰ นิภา พรฤกษ์งาม, “บทความเรื่อง “ศาสนาคิสต์นิกายคาทอลิก” :บทแปลและบัญชีศัพท์เฉพาะทางศาสนา” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต, สาขาวิชาการแปลภาษาฝรั่งเศส-ไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543), 116.

⁶¹ เรื่องเดียวกัน, 116.

⁶² เรื่องเดียวกัน, 116.

และใช้อย่างแพร่หลาย พบได้ทั้งในพิธีกรรม หนังสือ และบทความต่าง ๆ ของคาทอลิก ภายหลังจากพิจารณาคำทั้งสองอย่างถี่ถ้วนแล้ว จึงตัดสินใจเลือกใช้ “พระจิต” เพราะกระชับกว่า

ต้นฉบับ

Le Dieu de la Bible est « vie », « souffle », « esprit », « force », ou plutôt il est le principe et le secret de la vie, le souffle qui insuffle le souffle, L'Esprit qui anime l'esprit. D'ailleurs, en hébreu, le mot *ruah* signifie à la fois « esprit », « souffle », « vent », etc. Dieu est donc un « Esprit », mais très concret, actif, attentif à la vie des hommes : ils ont besoin de lui, mais c'est comme si, lui aussi, avait besoin d'eux, même s'il est présenté comme une personne qui agit et parle souverainement depuis le Ciel.

บทแปล

พระเจ้าในพระคัมภีร์ทรงเป็นทั้ง “ชีวิต” “ลมหายใจ” “จิตวิญญาณ” และ “พลัง” อีกนัยหนึ่ง ก็คือแก่นแท้และความลับแห่งชีวิต คือสายลมซึ่งพัดเอาลมหายใจแห่งชีวิตเข้าไป คือพระจิตที่คอยกระตุ้นจิตวิญญาณของเรา คำว่า *Ruah* ในภาษาฮีบรูหมายถึง “จิตวิญญาณ” “ลมหายใจ” “ลม” ฯลฯ เพราะฉะนั้น พระเจ้าคือ “พระจิต” ที่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน พระองค์ไม่ทรงนิ่งดูตายและใส่ใจต่อชีวิตของมนุษย์ มนุษย์จำเป็นต้องมีพระเจ้า ในขณะเดียวกัน ดูเหมือนว่าพระเจ้ายิ่งต้องการมนุษย์เช่นกัน แม้ว่าเราจะถ่ายทอดรูปลักษณ์ของพระองค์ออกมาเป็นมนุษย์ ที่กระทำการและตรัสอย่างคนมีอำนาจลงมาจากบนสวรรค์ก็ตาม (หน้า 10, 11)

3) Jour du Seigneur

Dictionary of the New Testament พ.ศ. 2526 หน้า 158 นิยามไว้ว่า “The Lord’s Day is also “Sunday,” a day especially consecrated to God’s worship. It recalls God’s great act in raising up Jesus and it foretells Christ’s coming again.” คนส่วนใหญ่มักคิดว่า “Jour du Seigneur” หรือ “The Lord’s Day” คือวันสัปดาห์โต แต่ความจริงหมายถึง “วันต้นสัปดาห์หรือวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันที่คริสตชนมาชุมนุมกันประกอบพิธีกรรมระลึกถึงการกลับคืนพระชนมชีพของพระคริสตเจ้า องค์พระผู้เป็นเจ้าของตน”⁶³

⁶³ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์*, 2485.

พระเจ้าทรงสร้างโลกมาหกวันและทรงพักผ่อนในวันที่เจ็ด พระองค์มีพระประสงค์ให้ลูกของพระองค์ที่ทำงานตลอดหกวันได้หยุดพักผ่อนในวันที่เจ็ดเช่นเดียวกัน คำว่า “วันที่เจ็ด” ก็คือวัน “สัปดาห์” นั่นเอง ในที่นี้ ไม่ได้เจาะจงว่าเป็นวันศุกร์ วันเสาร์ หรือวันอาทิตย์ แต่อย่างไรก็ตามหากแต่หมายถึงวันใดวันหนึ่งซึ่งจะต้องถือเป็นวันศักดิ์สิทธิ์ คริสตังและคริสเตียนเลือกวันอาทิตย์เป็นวันศักดิ์สิทธิ์ เพราะเป็นวันที่พระเยซูเจ้าฟื้นจากความตาย ชาววยิวยังคงถือวันเสาร์เป็นวันสัปดาห์เหมือนสมัยของพระเยซูเจ้า ในขณะที่ชาวอิสลามก็ยึดเอาวันศุกร์เป็นวันศักดิ์สิทธิ์

ภาษาอังกฤษ Day of the Lord, Lord’s Day

ภาษาไทย วันแห่งพระเป็นเจ้า⁶⁴, วันขององค์พระผู้เป็นเจ้า⁶⁵

ผู้แปลเลือกใช้ “วันขององค์พระผู้เป็นเจ้า” ในบทแปล

ต้นฉบับ

Et si le Créateur s'est reposé, c'est que ce jour est saint, c'est *le jour du Seigneur*, comme les croyants continuent d'appeler le dimanche.

บทแปล

และถ้าพระเจ้าผู้สร้างทรงพักผ่อนก็เพราะว่าวันนี้เป็นวันศักดิ์สิทธิ์ เป็นวันขององค์พระผู้เป็นเจ้า อย่างที่ผู้มีศรัทธาเชื่ออย่างคงใช้เรียกวันอาทิตย์ (หน้า 45)

4) mon Seigneur

“mon Seigneur” ในบริบททางศาสนาเป็นคำที่ใช้เรียก “พระเจ้า” นอกจากคำดังกล่าว ยังมีคำเรียกแทนพระเจ้าในภาษาฝรั่งเศสอีกหลายคำ อันได้แก่ “l’Éternel” “notre père” “mon père” “mon papa” “Le Seigneur” “mon Seigneur” “le plus grand” และ “le Tout-Puissant”

⁶⁴ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสาทุก อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พิมพ์ครั้งที่ 2 [แก้ไขเพิ่มเติม] (กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2548), 613.

⁶⁵ สมาคมพระคริสตธรรมไทย, พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน, 1600.

ภาษาอังกฤษ	my Lord
ภาษาไทย	องค์พระผู้เป็นเจ้า ⁶⁶

“องค์พระผู้เป็นเจ้า แปลตรงตัวว่า “เจ้านาย” ในพันธสัญญาเดิม จึงหมายถึง “พระยาห์เวห์” ที่ชาวยิวเรียกโดยเสียงไปว่า “อาโดนาย” หมายถึง พระเจ้า พระบิดา แต่ในพันธสัญญาใหม่ คำนี้ใช้เรียกพระเยซูเจ้าผู้ทรงกลับคืนพระชนมชีพและประทับเบื้องขวาของพระเจ้าพระบิดา”⁶⁷

เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน ผู้แปลเลือกใช้ “องค์พระผู้เป็นเจ้า” มาถ่ายทอดในบทแปล

ต้นฉบับ

La tradition juive a conservé cette réserve à l'égard du nom de Dieu : quand il intervient dans la prière, le culte ou ailleurs, le nom YHWH, appelé le « Tétragramme », est remplacé par Adonai, « mon Seigneur ».

บทแปล

ชาวยิวยังคงสงวนข้อยกเว้นการออกพระนามของพระองค์เอาไว้แบบนี้ กล่าวคือพอชื่อนี้ปรากฏขึ้นในคำอธิษฐาน พิธีกรรม หรือที่ใด ๆ ก็ตาม เขาจะแทน “เททราแกรมมาทอน” YHWH ด้วยคำว่าอาโดนาย ซึ่งหมายถึง “องค์พระผู้เป็นเจ้า” (หน้า 24)

5) parole

ในประมวลศัพท์ในพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ พ.ศ. 2557 หน้า 2484 นิยาม “พระวาจา” ไว้ว่า “พระดำรัสของพระเจ้าที่มีมาถึงมนุษย์เพื่อแสดงพระประสงค์ และพระลักษณะของพระองค์ให้มนุษย์ได้รู้ พระวาจาที่ทรงฤทธิ์อำนาจ มนุษย์และทูตสวรรค์จึงต้องเชื่อฟัง บางครั้งยังหมายถึงพระดำรัสที่บันทึกไว้ในพระคัมภีร์ ในพันธสัญญาใหม่ มักจะหมายถึงข่าวสารที่พระเจ้าทรงเปิดเผยในองค์พระเยซูคริสตเจ้า ซึ่งเป็น “พระวาจา” หรือ “พระวจนาตถ์” (Logos = the Word) ของพระเจ้า ซึ่งทุกคนต้องประกาศ รับใช้ และเชื่อฟัง”

⁶⁶ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, พระคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาใหม่, 867.

⁶⁷ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์, 2488.

ขณะที่ในหน้า 2483 ก็ให้นิยาม “พระวจนาตถ์” ไว้ว่า “หมายถึง พระบุตรหรือพระปรีชาญาณของพระเจ้า ซึ่งทรงดำรงอยู่กับพระเจ้าตั้งแต่นิรันดร ทรงบังเกิดเป็นมนุษย์ คือพระเยซูเจ้า เพื่อทรงเปิดเผยความจริงเกี่ยวกับพระเจ้าให้มนุษย์ได้รู้จัก”

ภาษาอังกฤษ	logos, Word, Word of god, God’s word
ภาษาไทย	พระวจนะ ⁶⁸ , พระวจนาตถ์ ⁶⁹ , พระวาจา ⁷⁰ , พระวาหะ ⁷¹ , พระคำ ⁷² , พระพุทธรักษา ⁷³ , พระวจนาถ ⁷⁴

ศัพท์ทางศาสนาในภาษาไทยทุกคำที่หยิบยกมาข้างต้น ล้วนแต่มีสองความหมาย คือเป็นได้ทั้งพระดำรัสและพระเยซูเจ้า

ผู้แปลเลือกตัดคำศัพท์โปรเตสแตนต์ออกเป็นอันดับแรก ซึ่งได้แก่ “พระวจนะ” (พบการใช้ในคาทอลิกเช่นกัน) “พระวาหะ” และ “พระคำ” ถัดมา จึงพิจารณาศัพท์คาทอลิกในแต่ละคำอย่างถี่ถ้วน คำแรกที่ผู้แปลตัดออกก็คือ “พระพุทธรักษา” เนื่องจากเป็นศัพท์เก่าและปัจจุบันเลิกใช้แล้ว พบในหนังสือโบราณตั้งแต่ยุคกรุงศรีอยุธยา ส่วนคำถัดไป ผู้แปลเลือกตัด “พระวจนาถ” ออก เพราะคนไม่นิยมใช้ แล้วจึงตัด “พระวจนาตถ์” ซึ่งเป็นศัพท์ที่คนนิยมใช้กันแพร่หลายทั้ง เหตุผลเพราะอาจก่อให้เกิดความไม่เข้าใจในผู้อ่านทั่วไปที่อ่านเจอคำนี้เป็นครั้งแรก ส่งผลให้เสียรรถรสในการอ่าน สุดท้าย เหลือเพียง “พระวาจา” ซึ่งเป็นคำที่นิยมใช้ไม่น้อยไปกว่า “พระวจนาตถ์” เลย ผู้แปลจึงตัดสินใจเลือกใช้คำดังกล่าว เพราะเข้าใจง่ายกว่า “พระวจนาตถ์”

⁶⁸ คณาจารย์ทางศาสนศาสตร์และปรัชญา, *ประมวลศัพท์ศาสนศาสตร์และปรัชญา*, 254.

⁶⁹ เรื่องเดียวกัน, 254.

⁷⁰ เรื่องเดียวกัน, 254.

⁷¹ เรื่องเดียวกัน, 254.

⁷² คริสตจักรใจสมาน, “ส่องสว่างด้วยพระคำของพระเจ้า” (สดด.119:105),” ยูทูบ, 2 กุมภาพันธ์ 2563,

<https://www.youtube.com/watch?v=xTZ514RyWgg>.

⁷³ นิภา พรฤกษ์งาม, *บทความเรื่อง “ศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก” :บทแปลและบัญชีศัพท์เฉพาะทางศาสนา*, 170.

⁷⁴ เรื่องเดียวกัน, 170.

ต้นฉบับ

J'ai déjà évoqué le contexte grandiose de l'annonce des Dix Commandements au chapitre précédent, en ne citant que les « paroles » qui avaient trait à l'unicité de Dieu.

บทแปล

ในบทที่แล้ว ปู่พูดถึงฉากหลังอันพิสดารพันลึก ขณะที่ประกาศบัญญัติ 10 ประการ โดยยกมาเพียงแค่ “พระเจ้า” ที่เกี่ยวข้องกับเอกภาวะของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ (หน้า 36)

6) Premier Moteur

พจนานุกรมปรัชญาอังกฤษ-ไทย พ.ศ. 2547 หน้า 153 บันทึกความหมายของคำว่า “องค์ปฐมกร” (Prime Mover) ในทรศนะของอริสโตเติลไว้ว่า “หมายถึง สิ่งแรกที่ทำให้สิ่งอื่นเปลี่ยนแปลงแต่ตัวเองไม่เปลี่ยนแปลง: ลัทธิอัสมาจารย์ (Scholasticism) หมายถึงพระเจ้า” มุมมองของคริสตังก็เชื่อเช่นเดียวกันว่า ผู้ขับเคลื่อนสูงสุดหรือบุคคลแรกที่ขับเคลื่อน ก็คือพระเจ้า

ภาษาอังกฤษ	Prime Mover
ภาษาละติน	<i>primum movens</i>
ภาษาไทย	องค์ปฐมกร ⁷⁵ , ผู้ขับเคลื่อนสูงสุด ⁷⁶

ผู้แปลเลือกใช้ “องค์ปฐมกร” เพราะเป็นคำเข้าชุดกันกับ “องค์ความดีสูงสุด” นอกจากนี้ ผู้แปลยังระบุ *summum bonum* ในภาษาละตินไว้ด้านหลัง เพื่อให้ผู้อ่านรับรู้ถึงคำใด

ต้นฉบับ

Pour Platon, Dieu était le « Souverain Bien », et son disciple Aristote l'a désigné comme le « Premier Moteur ».

⁷⁵ เจษฎา ทองรุ่งโรจน์, พจนานุกรมปรัชญาอังกฤษ-ไทย, (กรุงเทพฯ: โบบาง, 2547), 153.

⁷⁶ บาทหลวง ดร.บรรจง สันติสุขชินรัตน์, สัมภาษณ์โดย จีรวรรณ ขวามักดี, วัดแม่พระองค์อุปถัมภ์ (กรุงเทพฯกรีฑา), 22 พฤศจิกายน 2564.

บทแปล

สำหรับเพลโตพระเจ้าทรงเป็น “องค์ความดีสูงสุด” (*summum bonum*) ส่วนอริสโตเติล ลูกศิษย์ของเขาก็เรียกพระองค์ว่า “องค์ปฐมกร” (*primum movens*) (หน้า 12)

7) Sauver

ในประมวลศัพท์ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน พ.ศ. 2558 หน้า 1650 นิยามคำว่า “รอด” ไว้ว่า “ในพระคัมภีร์ใหม่หมายถึงการทรงไถ่ผู้เชื่อทั้งหลายให้พ้นจากโทษบาปคือความตาย เข้าสู่ชีวิตนิรันดร์และสันติสุขโดยทางพระเยซูคริสต์” ขณะที่ประมวลศัพท์ในพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ พ.ศ. 2557 หน้า 2479 ได้ให้นิยาม “ความรอดพ้น” (*salvation*) ไว้ดังนี้ “คือการที่มนุษย์หลุดพ้นจากพันธะและอำนาจของบาป คืนดีกับพระเจ้าเสียใหม่”

ภาษาอังกฤษ	save
ภาษาไทย	รอด ⁷⁷ , รอดพ้น ⁷⁸

ทั้ง “รอด” และ “รอดพ้น” เป็นศัพท์ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในแวดวงศาสนา พบได้ทั้งในพิธีกรรม เอกสาร บทความ หนังสือ และเว็บไซต์ออนไลน์ แต่ในที่นี้ ผู้แปลจะขอใช้ “รอดพ้น” ในบทแปล

ต้นฉบับ

Les chrétiens ne méprisent pas la Loi, mais ils pensent qu'elle ne peut pas les « sauver », car on n'en a jamais fini avec son observation.

บทแปล

ชาวคริสต์ไม่ได้ดูหมิ่นธรรมบัญญัติ แต่กลับคิดว่าธรรมบัญญัติไม่อาจช่วยให้พวกเขา “รอดพ้น” พวกเขาต้องปฏิบัติตามธรรมบัญญัติโดยไม่มีวันสิ้นสุด (หน้า 47)

⁷⁷ สมาคมพระคริสตธรรมไทย, พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน, 1650.

⁷⁸ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์, 2478.

8) Souverain Bien

คำว่า “Souverain Bien” หรือ “*summum bonum*” ในภาษาละติน ภาษาไทยใช้ว่า “ความดีสูงสุด” “สิ่งประเสริฐสูงสุด” หรือ “องค์ความดีสูงสุด” คือเป้าหมายของชีวิตมนุษย์ กล่าวคือ เป็นวิถีทางแห่งคนชอบธรรมที่ปฏิบัติตามบัญญัติของพระเจ้า เพื่อเป็นหนึ่งเดียวกับพระองค์ หรืออีกนัยหนึ่ง ก็หมายถึงพระเจ้านั่นเอง

ภาษาละติน	<i>summum bonum</i>
ภาษาไทย	ความดีสูงสุด ⁷⁹ , สิ่งประเสริฐสูงสุด ⁸⁰ , องค์ความดีสูงสุด ⁸¹

คนในแวดวงศาสนาและปรัชญาส่วนใหญ่แปล “*summum bonum*” ว่า “ความดีสูงสุด” อาทิ ในงานเขียนของนายเรือทอง ศิริปะกะ หัวข้อเรื่อง “จริยธรรมทัศนะ อริสโตเติล” สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม ปีการศึกษา 2532 และถึงแม้ว่าคนจะนิยมใช้คำดังกล่าว แต่หากลองพิจารณาข้อความในตัวบทตอนหนึ่ง “Or on ne s'adresse pas à un Souverain Bien ni à un Premier Moteur...” จะพบว่า “Souverain Bien” กับ “Premier Moteur” คือบุคคลแน่นอน ดังนั้น ผู้แปลจึงได้ตัดวลี “สิ่งประเสริฐสูงสุด” กับ “ความดีสูงสุด” ออกเสีย เหลือเพียงวลีที่เหมาะสมกับบทแปลที่สุดคือ “องค์ความดีสูงสุด” เหตุผลเพราะ วลีดังกล่าวให้มโนภาพเป็นบุคคล (ซึ่งหมายถึงพระเจ้า) ชัดเจนกว่าตัวเลือกอื่น ๆ ทั้งยังล้อคำกับ “องค์ปฐมกร” ด้วย

ต้นฉบับ

Or on ne s'adresse pas à un Souverain Bien ni à un Premier Moteur, et ni l'un ni l'autre ne s'adressent à qui que ce soit.

บทแปล

อย่างไรก็ตาม เราพูดคุยกับองค์ความดีสูงสุดและองค์ปฐมกรโดยตรงไม่ได้ แล้วทั้งคู่ก็ไม่พูดกับใครเลย (หน้า 12)

⁷⁹ เจษฎา ทองรุ่งโรจน์, *พจนานุกรมปรัชญาอังกฤษ-ไทย*, 183.

⁸⁰ เรื่องเดียวกัน, 183.

⁸¹ บาทหลวง ดร.บรรจง สันติสุขนรินทร์, สัมภาษณ์โดย จีวรธรณ ขวากัณฑ์, วัดแม่พระองค์อุปถัมภ์ (กรุงเทพมหานคร), 22 พฤศจิกายน 2564.

2.2.2 การถ่ายทอดชื่อเฉพาะในภาษาฝรั่งเศสตามความนิยมของคนไทย

แม้ว่าภาษาฝรั่งเศสจะเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารมากที่สุดเป็นอันดับที่ 5 ของโลก⁸² แต่ก็ไม่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยมากนักเมื่อเทียบกับภาษาอังกฤษ เพราะคนไทยเรียนและใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองรองจากภาษาไทย คำทับศัพท์จากภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่จึงเป็นภาษาอังกฤษ หากผู้แปลถ่ายทอดชื่อเฉพาะโดยทับศัพท์ตามการถ่ายเสียงหรือถอดตัวอักษรจากภาษาฝรั่งเศส คนไทยอาจไม่เข้าใจ ยกเว้นชื่อเฉพาะที่ทับศัพท์จากภาษาฝรั่งเศสซึ่งนิยมใช้ในภาษาไทยอยู่ก่อนแล้ว ผู้แปลจึงใช้การถ่ายทอดชื่อเฉพาะในภาษาต่างประเทศตามความนิยมของคนไทยมาเป็นตัวช่วยในการแปลชื่อเฉพาะ

1) Akhénaton

ฟาโรห์ “Akhénaton” มีพระนามในภาษาอังกฤษหลายพระนามว่า “Akhenaten” “Echnaton” “Akhenaton” “Ikhnaton” และ “Khuenaten” คนไทยจึงถอดพระนามออกมาโดยมีลักษณะแตกต่างกันดังนี้

1. อเคนาเตน
2. อะเคนนาเตน
3. อัคเคนาตัน
4. อัคเคนาเตน
5. อัคนาตอน
6. อิคนาตอน

ตัวอย่างการใช้

คำที่ 1 แม้แต่ฟาโรห์อเคนาเตนก็มีรูปปั้นเหลือ้น้อยมาก⁸³

คำที่ 2 ฟาโรห์ชื่อ “อะเคนนาเตน” ก็อยู่นี้
มเหสี “เนเฟอร์ติติ” แห่งจอมเคียร
สวยโสภายิ่งกว่าใครไม่ตีเตียน
จารจำเนียรจารึกมาแต่ช้านาน⁸⁴

⁸² “ทำไมต้องเรียนภาษาฝรั่งเศส,” สมาคมฝรั่งเศสกรุงเทพ, สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2565, <https://afthailande.org/th/pourquoi-apprendre-le-francais-2/#/>.

⁸³ ธรณี ชำรงนาวาสวัสดิ์, *Egypt ความลับแห่งลุ่มน้ำไนล์*, (กรุงเทพฯ: บ้านพระอาทิตย์, 2554), 131.

⁸⁴ ไพลิน กาญจนภานุพันธ์, *เขื่อนอียิปต์*, (เชียงใหม่: บริษัท นพบุรีการพิมพ์ จำกัด, 2550), 217.

- คำที่ 3 ว่ากันว่า การปฏิรูปศาสนาในครั้งนี้ได้รับแรงสนับสนุนจากราชินีเนเฟอร์ติตี (Nefertiti) ซึ่งตอนนั้นครองราชย์มาได้ 6 ปี เลยถือโอกาสเปลี่ยนพระนาม อาเมนโฮเทป ซึ่งแปลว่า เป็นที่พอพระทัยของอามอน (Amon Is Satisfied) เป็น อัครเคนาตัน⁸⁵
- คำที่ 4 ฟาโรห์ที่หายกล้ำปฏิรูปศาสนาจากเทพเจ้าหลายองค์ให้มานับถือเทพอเตน (Aten) ซึ่งเป็นสุริยเทพองค์เดียวอย่างฟาโรห์ อัครเคนาตัน (Akhenaten) ก็หันไปสร้างสุสานทางทิศตะวันออกของเมืองอมาร์นาซึ่งเป็นเมืองหลวงใหม่ในสมัยของพระองค์⁸⁶
- คำที่ 5 สฟิงส์ประติมากรรมพระเศียรของพระนางเนเฟอร์ติตี ซึ่งเป็นพระมเหสีของฟาโรห์ อัครเคนาตัน⁸⁷
- คำที่ 6 มียกเว้นอยู่กรณีเดียวที่เอกสารของอียิปต์โบราณอ้างว่ามีฟาโรห์องค์หนึ่งนามว่า อัครเคนาตัน⁸⁸

ผู้เขียนหนังสือชาวไทยถอดพระนามของฟาโรห์องค์นี้ออกมาแตกต่างกัน เหตุผลเพราะไม่ได้ถอดจากต้นฉบับเดียวกัน และแม้ว่าบางคำจะถอดจากต้นฉบับเดียวกัน แต่ก็สะกดต่างกันตามความเข้าใจส่วนบุคคล ประเด็นสำคัญคือผู้แปลจะเลือกพระนามอย่างไรให้ตรงกับ การรับรู้ของคนไทย ยิ่งผู้อ่านไม่รู้จักพระนามและบทบาทหน้าที่ของพระองค์มาก่อนด้วยแล้ว ผู้แปลยิ่งต้องพิถีพิถันในการเลือกใช้คำเป็นพิเศษ หลังจากที่ผู้แปลได้พิจารณาไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนแล้ว จึงเลือกใช้คำว่า “อเคนาเตน” ในบทแปล เพราะเมื่อนำหนังสือหลายเล่ม มาเทียบเคียงกัน พบว่าผู้เขียนหลายท่านนิยมใช้คำนี้

ต้นฉบับ

Il y a deux ou trois décennies une hypothèse allant dans ce sens a eu beaucoup de succès : elle affirmait que le monothéisme juif continuait une révolution monothéiste initiée en Égypte par le pharaon Akhénaton (XIVe siècle avant notre ère), donc un siècle environ avant Moïse et la sortie d'Égypte.

⁸⁵ วิภา รุจิรพงษ์, *อียิปต์ดินแดนแห่งฟาโรห์*, (กรุงเทพฯ: อทิตตา, 2538), 90.

⁸⁶ สิบ สิบสาม และทีมงานไอยคุปต์, *เปิดโลกไอยคุปต์ บันทึก(ไม่)ลับจากอเล็กซานเดรียจรดอูซิมเบล*, (กรุงเทพฯ: บริษัท พี.วาทีน พรินติ้ง จำกัด, 2554), 16.

⁸⁷ พลาดิตัย สิทธิชัยกิจ, *คู่มือไนล์ แหล่งอารยธรรมโลก*, (กรุงเทพฯ: บริษัท ไพลินบุ๊กเน็ต จำกัด, 2543), 15.

⁸⁸ กิรติ บุญเจือ, “การเป็นพี่น้องในพระวชนาถ์,” *วารสารแสงธรรมปริทัศน์* 45, ฉ. 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2564): 19, <https://issuu.com/bosconoom/docs/scj45-2>.

บทแปล

20 หรือ 30 ปีที่แล้ว มีข้อสันนิษฐานหนึ่งเป็นไปได้ในทิศทางนี้และได้รับความนิยมนอย่างสูง บอกว่าแนวคิดเอกเทวนิยมในหมู่ยิวเป็นการสืบเนื่องการปฏิรูปศาสนาหันมานับถือพระเจ้าองค์เดียวในอียิปต์ ซึ่งริเริ่มโดยฟาโรห์เคนาเตน (เมื่อศตวรรษที่ 14 ก่อนคริสตกาล) นั่นก็ราว ๆ 100 ปีก่อนยุคโมเสสและการอพยพออกจากอียิปต์ (หน้า 17)

2) Aristote

จากข้อมูลพบว่า คนไทยไม่นิยมถอดชื่อของ “Aristote” จากภาษาฝรั่งเศสมาเป็นภาษาไทย แต่นิยมถอดจากภาษาอังกฤษ “Aristotle” ดังนี้

1. อริสโตเติล
2. อริสโตเติล
3. อาริสโตเติล
4. แอริสทอเทิล

ตัวอย่างการใช้

- คำที่ 1** อริสโตเติลมองไปว่าสังคมเป็นตัวกำหนดค่านิยมและค่านิยมนี้ผิดแผกแตกต่างจากชุมชนหนึ่งไปอีกชุมชนหนึ่ง⁸⁹
- คำที่ 2** อริสโตเติลถือว่ามนุษย์เป็นสัตว์ที่มีธรรมชาติอยู่ในเมืองหรือรัฐ เพราะมนุษย์มีสัญชาตญาณที่จะแสวงหาอำนาจและสิ่งที่จะสนองความปรารถนาของเขา สิ่งเหล่านี้ไม่อาจที่จะหาได้ในที่อื่นนอกจากภายในรัฐ⁹⁰
- คำที่ 3** ผู้ที่ศึกษาวิชาตรรกวิทยาก็จะรู้จักอาริสโตเติลทุกคน เพราะอาริสโตเติลเป็นบุคคลที่สร้างระบบตรรกวิทยาขั้นสมบูรณ์แบบขึ้นมา โดยอาศัยแนวความคิดของนักปรัชญากรีก⁹¹
- คำที่ 4** ในปรัชญาของแอริสทอเทิลวิเคราะห์ไว้ว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งจะเกิดขึ้นมาต้องมีเหตุหรือเหตุปัจจัย ๔ รูปการ⁹²

⁸⁹ ถาวร สุชากันยา, *ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น*, (กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529), 15.

⁹⁰ สุขุม นวลสกุล, *ทฤษฎีการเมืองสมัยโบราณและสมัยกลาง*, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2516), 190.

⁹¹ พัน ดอกบัว, *ปวงปรัชญากรีก*, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ: ศยาม, 2563), 212.

⁹² เจษฎา ทองรุ่งโรจน์, *พจนานุกรมปรัชญาอังกฤษ-ไทย*, 15.

นักปรัชญากรีกผู้นี้เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงมากทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ คนไทยรู้จักชื่อของเขากันอย่างแพร่หลาย แม้ว่าคนไทยจะสะกดชื่อนี้แตกต่างกัน แต่ผู้รับสารทุกคนก็รู้ว่าหมายถึงใคร จากตัวอย่างการใช้ที่ยกมาข้างต้น มีตัวเลือกหนึ่งที่คนไทยนิยมเขียนได้แก่คำว่า “อริสโตเติล” ซึ่งเป็นรูปแบบคำที่ผู้แปลคุ้นเคยอย่างดีและผ่านตามากที่สุด ด้วยเหตุผลนี้ ผู้แปลจึงเลือกคำนี้มาใช้ในบทแปล

ต้นฉบับ

Pour Platon, Dieu était le « Souverain Bien », et son disciple Aristote l'a désigné comme le « Premier Moteur ».

บทแปล

สำหรับเพลโตพระเจ้าทรงเป็น “องค์ความดีสูงสุด” (*summum bonum*) ส่วนอริสโตเติล ลูกศิษย์ของเขาก็เรียกพระองค์ว่า “องค์ปฐมกร” (*primum movens*) (หน้า 12)

3) Aton

องค์สุริยเทพ “Aton” ในภาษาฝรั่งเศส มีพระนามภาษาอังกฤษเช่นเดียวกันว่า “Aton” และอีกพระนามคือ “Aten” ถอดเสียงเป็นภาษาไทยหลายแบบ ได้แก่

1. อเตน
2. อะตอน
3. อาเตน
4. อาตอน

ตัวอย่างการใช้

- คำที่ 1 ฟาโรห์ที่หมยกล้ำปฏิรูปศาสนาจากเทพเจ้าหลายองค์ให้มานับถือเทพอเตน⁹³
- คำที่ 2 อาเมนโฮเทปที่ 4 จึงทำการปฏิรูปศาสนาให้เหลือเทพอะตอน (Aton หรือ Aten) เพียงองค์เดียวซึ่งเป็นสุริยเทพเช่นกัน⁹⁴
- คำที่ 3 ฟาโรห์อเคนาเตนนี่เอง ที่ทำให้ชาวโลกได้รู้จักเทพเจ้าอาเตนอย่างแพร่หลาย⁹⁵

⁹³ สิบ สิบสาม และทีมงานไอยคุปต์, *เปิดโลกไอยคุปต์ บันทึก(ไม่)ลับจากอเล็กซานเดรียจรดอูซิมเบล*, 16.

⁹⁴ วิณา รุธิรพงษ์, *อียิปต์ดินแดนแห่งฟาโรห์*, 90.

⁹⁵ ชลิตดา [นามแฝง], *ตำนานอียิปต์โบราณ ฉบับสมบูรณ์*, (กรุงเทพฯ: พิมพ์คำ, 2548), 31.

คำที่ 4 แต่นักปราชญ์อียิปต์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่เจ้านายมีผู้สืบทอดคำสอนเรื่องสุริยเทพ อาตอนสร้าง Chaos⁹⁶

จากการเปรียบเทียบกับหนังสือเล่มอื่น ๆ พบว่าคำที่ผู้แต่งหนังสือนิยมใช้ในงานเขียนมากที่สุด คือคำว่า “อาตอน” อาทิ งานเขียนของสมฤทธิ บัวระมวล ในหนังสือ ตำนานอียิปต์โบราณยุครุ่งอรุณแห่งอารยธรรมโลก ผู้แปลจึงเลือกคำนี้มาถ่ายทอดลงบทแปล ด้วยเห็นว่าเหมาะสมที่สุด ส่วนคำอื่น ๆ ที่ยกตัวอย่างไปข้างต้นนั้นก็พบเห็นได้ทั่วไป แม้จะไม่แพร่หลายเท่า “อาตอน” นี้ แต่ผู้อ่านงานเขียนด้านเทววิทยาส่วนใหญ่ก็เข้าใจได้ว่าหมายถึงเทพเจ้าองค์เดียวกัน

ต้นฉบับ

Voici un passage d'un très bel hymne à Aton, qui célèbre la puissance vitale du Disque solaire :

บทแปล

ลองฟังนี้ดูสิ บทสวดสรรเสริญเทพเจ้าอาตอนอันแสนไพเราะ เป็นเพลงสวดที่เชิดชูพลังแห่งชีวิตของสุริยมณฑล เนื้อเพลงมีอยู่ว่า (หน้า 17)

4) Michel-Ange

“Michel-Ange” ที่ปรากฏในต้นฉบับฝรั่งเศส เป็นชื่อจิตรกรผู้มีชื่อเสียง มีชื่อเต็มในภาษาอิตาเลียนว่า “Michelangelo di Lodovico Buonarroti Simoni” หรือที่รู้จักกันทั่วไปคือ “Michelangelo” เมื่อผู้แปลลองค้นหาคำเรียกนี้ในภาษาไทย พบว่าชื่อดังกล่าวเป็นชื่อแรกของบุคคลที่มีชื่อเสียงหลายท่านและมีการใช้แตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. มิเกลันเจโล
2. มิเคลันเจโล
3. มิเคลานเจโล
4. มิเกลันเจโล
5. ไมเคิลแองเจโล
6. ไมเคิลแอนเจโล

⁹⁶ กิรติ บุญเจือ, วารสารแสงธรรมปริทัศน์ 45, 19.

ตัวอย่างการใช้

- คำที่ 1** ภาพวาดหลายภาพของศิลปินชื่อดังในอดีตได้นำเสนอภาพนักบุญยอแซฟ ซึ่งเป็นชายวัยชราและไม่มีผมเอาไว้ ไม่ว่าจะเป็นในยุคเรเนสซองส์ (Renaissance) เช่น ภาพครอบครัวศักดิ์สิทธิ์ของมิเกลันเจโล (Michelangelo) และราฟาเอล (Rafael) เป็นต้น⁹⁷
- คำที่ 2** หรือกระทั่งมิเกลันเจโล (Michelangelo) ศิลปินผู้มีผลงานมากมาย ซึ่งวาดิกันให้การยอมรับ ก็มักแสดงผลงานที่สื่อถึงความหลงใหลในรูปร่างของบุรุษเพศ⁹⁸
- คำที่ 3** ผมจะกล่าวถึงองค์ประกอบรูปร่างในงานสถาปัตยกรรมของไมเคิลแอนเจโล และในสถาปัตยกรรมป๊อป (Pop Architecture) ในโอกาสต่อไป⁹⁹
- คำที่ 4** นอกจากนั้นยังมีผลงานอื่น ๆ ของมิเกลันเจโล รวมทั้งภาพวาดสไตล์เรอเนซองส์ ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวกับศาสนา¹⁰⁰
- คำที่ 5** ไมเคิลแอนเจโลแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่น โดยเริ่มตั้งแต่การที่เขาได้แสดงเจตนารมณ์อย่างชัดเจนที่ต้องการจะศึกษาทางด้านศิลปะตั้งแต่อายุเด็ก¹⁰¹
- คำที่ 6** ศิลปินกลุ่มนี้พยายามที่จะเข้าถึงธรรมชาติ แต่ยังคงยึดรูปแบบแนวความคิดของศิลปินในสมัยเรอเนซองส์ระยะรุ่งเรือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวความคิดของไมเคิลแอนเจโล¹⁰²

⁹⁷ ธัญภรณ์ ลีกำเนิดไทย, “มากกว่าตัวอักษร : ยอแซฟในพระวรสาร ยอแซฟในสายตาคู่คนในโลกปัจจุบัน,” *วารสารแสงธรรมปริทัศน์* 45, ฉ. 1 (มกราคม-เมษายน 2564): 78-79, <https://issuu.com/bosconoom/docs/scj44-4>.

⁹⁸ ศุภาศัย วงศ์กุลพิศาล, และ กริยา บิลยะลา, “CREATIVE RESOURCE วัตถุดิบทางความคิด,” *นิตยสารส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ผลักดันเศรษฐกิจไทย*, ตุลาคม 2556, 8, <https://issuu.com/creativethailand/docs/ct-magazine-49>.

⁹⁹ โรเบิร์ต เวนทูรี, *ความซับซ้อน และความขัดแย้งในสถาปัตยกรรม*, แปลโดย ม.ล.ปิยลดา ทวีปริงซีพร, (ม.ป.ท.: ไลยเส้น พับลิชชิ่ง, 2559), 68, https://issuu.com/li-zenn/docs/complexity_pages.

¹⁰⁰ อาทิมา สตัลลา, *Italia...Ti amo (อิตาลี...ฉันรักเธอ)*, (กรุงเทพฯ: สารคดี, 2558), 160, https://issuu.com/sarakadeepress/docs/web_book.

¹⁰¹ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร, “ไมเคิลแอนเจโล ศิลปินผู้รাত্রาชีวิต เอาชนะคำสบประมาท,” *OATHLON 10.2*, 2558, 3, https://issuu.com/oathlon10.2exhibition/docs/oathlon10.2_book_magazine.

¹⁰² วนิดา เปรมวุฒิ, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์ปรัชญาในศิลปะของไมเคิลแอนเจโล” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศิลป์, คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), 11.

หลังจากที่ได้ศึกษาค้นคว้าในหนังสือ วิทยานิพนธ์ วารสาร และนิตยสาร ผู้แปลพบว่าคนไทยส่วนใหญ่นิยมใช้คำว่า “ไมเคิลแองเจโล” กับ “มีเกลันเจโล” โดยเฉพาะในแวดวงศิลปะ แต่ที่นิยมมากที่สุดคือ “ไมเคิลแองเจโล” ผู้แปลจึงเลือกคำนี้มาถ่ายทอดลงบทแปล พร้อมทั้งใส่วงเล็บกำกับคำว่า “Michelangelo” ไว้ด้วย เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำไปค้นคว้าต่อได้

ต้นฉบับ

Si tu as vu dans un livre (ou sur internet) la célèbre *Création d'Adam* que Michel-Ange a peinte sur le plafond de la chapelle Sixtine à Rome, en 1511, tu as sans doute remarqué que Dieu est un vieillard barbu qui est sur le point d'effleurer de son index l'index d'Adam, pour faire entrer en lui la vie.

บทแปล

ถ้าหนูเคยเห็นตามหนังสือหรือในอินเทอร์เน็ต ภาพจิตรกรรมอันโด่งดัง ที่มีชื่อว่า *พระเจ้าสร้างอาดัม* ที่ไมเคิลแองเจโล (Michelangelo) วาดไว้บนเพดานของโบสถ์น้อยซิสทีน ในกรุงโรมเมื่อปี ค.ศ. 1511 แล้วละก็ คงจะสังเกตเห็นว่าพระเจ้าคือชายแก่หนวดเครารุงรังที่กำลังยื่นแขนเอานิ้วชี้จะไปสัมผัสนิ้วชี้ของอาดัมเพื่อหยิบยื่นชีวิตให้แก่เขา (หน้า 10)

5) Platon

สำหรับชื่อของ “Platon” ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Plato” ถอดเสียงเป็นภาษาไทยได้หลายแบบดังนี้

1. ปลาโตน
2. เปลโต
3. พลาโต
4. พลาโทน
5. เพลโต
6. เพลโท
7. เพลโต้

ตัวอย่างการใช้

- คำที่ 1** ปลาโตน¹⁰³
- คำที่ 2** สำหรับพลศึกษา เพลโตเดินตามแบบโบราณเลยทีเดียว ด้วยถือว่าร่างกายที่สมบูรณ์
จึงจักมีจิตใจที่สมบูรณ์ได้¹⁰⁴
- คำที่ 3** งานศิลปกรรมของเขาส่วนมากทั้งในด้านจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม
ล้วนแต่ได้รับอิทธิพลทางความคิดมาจากปรัชญา เช่น ลัทธิมนุษยนิยม (Humanism)
ซึ่งมีปรัชญาที่เด่นชัด คือปรัชญาพลาโต (Plato) และปรัชญาพลาโตใหม่ (Neo-
Platonism) รวมทั้งแนวคิดทางด้านหลักธรรมของศาสนาคริสต์¹⁰⁵
- คำที่ 4** พลาโทน¹⁰⁶
- คำที่ 5** อภิปรัชญาตามแนวคิดของเพลโตจึงเป็นการเสนอแก่นหรือสาระของสรรพสิ่งที่แตกต่าง
จากแนวคิดเรื่องปฐมธาตุของนักปรัชญากรีกสมัยนั้น¹⁰⁷
- คำที่ 6** เพลโท ๔๒๗-๓๔๗ ก่อน ค.ศ.; นักปรัชญาชาวกรีก¹⁰⁸
- คำที่ 7** เรื่องอุดมรัฐก็เช่นกัน เพลโตต้องการให้ชนชั้นปกครองและนคราภิบาลไม่มีคู่แข่ง
เป็นการส่วนตัวหรือไม่ผูกขาดคู่แข่ง¹⁰⁹

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่าคนไทยถอดชื่อบุคคลดังกล่าวออกมาไม่เหมือนกัน แต่ก็มีใช้อุปสรรคแต่อย่างใด คนไทยรู้จักและคุ้นเคยเป็นอย่างดี เนื่องจากเขาเป็นนักปรัชญากรีก ที่มีชื่อเสียงระดับโลก สาระสำคัญคือ ผู้อ่านทุกท่านเข้าใจว่า “Plato” หมายถึงผู้ใด เท่านั้นก็เป็นอันว่า บรรลุเป้าหมายแล้ว ผู้แปลขอเลือกใช้คำว่า “เพลโต” มาถ่ายทอดความหมายสู่บทแปล เหตุผลเพราะเอกสาร หนังสือ และบทความส่วนมาก นิยมใช้คำนี้

ต้นฉบับ

Pour Platon, Dieu était le « Souverain Bien », et son disciple Aristote l'a désigné comme le « Premier Moteur ».

¹⁰³ เจษฎา ทองรุ่งโรจน์, *พจนานุกรมปรัชญาอังกฤษ-ไทย*, 148.

¹⁰⁴ ส. ศิวรักษ์, *นักปรัชญาการเมืองฝรั่ง*, พิมพ์ครั้งที่ 5 [ปรับปรุงใหม่] (กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์, 2564), 22.

¹⁰⁵ วนิตา เปรมวุฒิ, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์ปรัชญาในศิลปะของไมเคิลแองเจโล,” 2.

¹⁰⁶ เจษฎา ทองรุ่งโรจน์, *พจนานุกรมปรัชญาอังกฤษ-ไทย*, 148.

¹⁰⁷ วนิตา ข้าเขียว, *อภิปรัชญา Metaphysics*, (กรุงเทพฯ: บางกอกบล็อก, 2563), 22.

¹⁰⁸ เจษฎา ทองรุ่งโรจน์, *พจนานุกรมปรัชญาอังกฤษ-ไทย*, 148.

¹⁰⁹ ฟัน ดอกบัว, *ปวงปรัชญากรีก*, 206-207.

บทแปล

สำหรับเพลโตพระเจ้าทรงเป็น “องค์ความดีสูงสุด” (*summum bonum*) ส่วนอริสโตเติล ลูกศิษย์ของเขาก็เรียกพระองค์ว่า “องค์ปฐมกร” (*primum movens*) (หน้า 12)

6) Roland

คนไทยทับศัพท์ชื่อ Roland จากภาษาฝรั่งเศส เป็นภาษาไทยดังนี้

1. โรลองด์
2. โรล็องด์
3. รอล็อง

ตัวอย่างการใช้

- คำที่ 1** ทฤษฎีมายาคติของโรลองด์ บาร์ตส์ เสนอว่าปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมทั้งในรูปแบบของวรรณกรรม การละเล่น และกีฬา ล้วนมีกรอบความคิด หรือค่านิยมของสังคมซ่อนอยู่ทั้งสิ้น¹¹⁰
- คำที่ 2** ขณะเดียวกัน โรล็องด์ บาร์ตส์ ก็เชื่อว่าอะไรซึ่งเสียงสนับสนุน แม้จะเป็นเสียงข้างน้อย ก็ตามที่¹¹¹
- คำที่ 3** รอล็อง¹¹²

ในหนังสือที่แปลจากภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาไทย ผู้แปลมักเขียนชื่อ “Roland” เป็น “โรล็องด์” นอกจากนี้ ยังพบได้ในเอกสารวิชาการ *ฝรั่งเศส : วิวัฒนาการของความคิดในสิบศตวรรษ : จากยุคแรกเริ่มถึง ค.ศ. 1800* โดย สุดา ภัคชา ซึ่งแปลจากต้นฉบับ *Dix Siècles de Pensée* ของ Alfred Bonningue ดังเช่นตัวอย่างหน้า 6 ความว่า “โรล็องด์ (Roland) โอดสาวงาม (La belle Aude) และฝรั่งเศสอันเป็นที่รัก” ไม่เพียงเท่านั้น ในงานเขียนของไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร จากหนังสือเรื่อง *สัญวิทยา, โครงสร้างนิยม, หลังโครงสร้างนิยม*

¹¹⁰ ปาจารย์ กลิ่นชู, “การประยุกต์ใช้ทฤษฎีมายาคติของโรลองด์ บาร์ตส์กับวรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), 4.

¹¹¹ โรล็องด์ บาร์ตส์, *มายาคติ*, แปลโดย วรรณพิมล อังคศิริสรพ, (กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2544), 127.

¹¹² ราชบัณฑิตยสถาน, *หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*, (กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2555), 56.

กับการศึกษารัฐศาสตร์ ก็ใช้คำเดียวกัน จากข้อมูลหลักฐานที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้แปลจึงตัดสินใจเลือกใช้ “โรล็องด์” มาถ่ายทอดลงบทแปล

ต้นฉบับ

Tu as peut-être lu et même étudié la *Chanson de Roland* ?

บทแปล

หนูคงเคยอ่านหรือศึกษาบทเพลงแห่งโรล็องด์มาบ้างใช่ไหม (หน้า 28)

2.3 การถ่ายทอดคำสรรพนาม

หนังสือประกอบการเรียนการสอน วิชาหลักภาษาไทย ของอ.จงชัย เจนหัตถการกิจ พ.ศ. 2552 หน้า 74 ให้ความหมายของคำสรรพนามไว้ว่า “คำที่ใช้เรียกแทนคำนาม” คำสรรพนามแบ่งออกเป็น 6 ชนิด แต่ในที่นี้ ผู้แปลจะกล่าวถึงเฉพาะบุรุษสรรพนาม เนื่องจากผู้แปลประสบปัญหาการแปลสรรพนามที่ใช้แทนบุคคลโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 หรือบุรุษที่ 3

การแปลบุรุษสรรพนามจากภาษาฝรั่งเศสมาเป็นภาษาไทยนั้น นับเป็นปัญหาสำคัญเรื่องหนึ่งของนักแปล เนื่องจากวัฒนธรรมการใช้สรรพนามในภาษาไทยแตกต่างจากการใช้ในภาษาฝรั่งเศสมาก การเลือกใช้บุรุษสรรพนามในภาษาไทยจะต้องคำนึงถึงผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงเป็นสำคัญ เพื่อให้ถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ นอกจากนี้ ยังมีสรรพนามให้เลือกใช้หลากหลายกว่าในภาษาฝรั่งเศส เช่น บุรุษที่ 1 หรือผู้พูด เราจะใช้สรรพนามเรียกแทนตัวเองว่า กู ข้า ฉันทัน ข้อย กระผม ข้าพเจ้า เรา อาตมา กระหม่อม เป็นต้น ลำดับต่อมาคือ บุรุษที่ 2 หรือผู้ฟัง ได้แก่ คุณ เธอ มึง สู้ ท่าน เอ็ง เจ้า ฝ่าพระบาท โยม เป็นต้น และบุรุษที่ 3 หรือผู้ที่ถูกกล่าวถึง ได้แก่ เขา มัน ท่าน พระองค์ เป็นต้น ส่วนในภาษาฝรั่งเศส บุรุษที่ 1 จะใช้ je ซึ่งแปลว่า ฉัน แทนบุรุษสรรพนามเอกพจน์ และใช้ on กับ nous ที่แปลว่า เราหรือพวกเรา แทนบุรุษสรรพนามเอกพจน์และพหูพจน์ บุรุษที่ 2 จะใช้คำว่า tu หรือ เธอ แทนบุรุษสรรพนามเอกพจน์ คำนี้ใช้กับบุคคลสนิทหรือคนในครอบครัวเท่านั้น และ vous หมายถึงคุณหรือพวกคุณ แทนบุรุษสรรพนามทั้งเอกพจน์และพหูพจน์ ใช้กับบุคคลที่ยังไม่สนิทหรืออาวุโสกว่า ลำดับสุดท้ายคือบุรุษที่ 3 ใช้คำว่า il แทนเขาผู้ชายเอกพจน์ elle แทนเขาผู้หญิงเอกพจน์ ils แทนพวกเขาผู้ชายพหูพจน์หรือชายกับหญิงรวมกัน elles แทนพวกเขาผู้หญิงพหูพจน์ และ on แทนเขา (ไม่ได้เจาะจงว่าเป็นใคร)

ปัญหาการแปลคำสรรพนามในงานแปลชิ้นนี้แบ่งออก 3 ประเด็น

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้เขียนใช้สรรพนามแทนตัวว่า “Je” และใช้สรรพนามเรียกคู่สนทนาว่า “Tu” จากการทำความเข้าใจทำความเข้าใจต้นฉบับและศึกษาค้นคว้าประวัติของผู้เขียน ทำให้ทราบว่าฌ็อง-หลุยส์ ซเลเกิลเกิดในปี พ.ศ. 2489 หรือมีอายุนับถึงปัจจุบัน 76 ปี ส่วนคู่สนทนาในหนังสือเป็นควีนเวียร์ มีอายุห่างกันมากจนเป็นปู่กับหลานได้ ดังนั้น ผู้แปลจึงเลือกแปล “Je” ซึ่งแทนตัวผู้เขียนว่า “ปู่” และ “Tu” แทนคู่สนทนาว่า “หนู”

ต้นฉบับ

En t'écoutant, je me suis dit : encore heureux qu'il n'ait pas commencé par le livre du Lévitique ! Côté législation à n'en plus finir, tu aurais été servi. Mais d'abord un mot sur ta difficulté de lecture : si tu m'avais posé la question, je ne t'aurais pas conseillé de commencer par le Deutéronome, un livre ardu et répétitif.

บทแปล

ขณะที่ฟังหนู ปู่บอกตัวเองว่าโชคดีเหลือเกินที่หนูไม่ได้เริ่มด้วยหนังสือเลวีนิติ ถ้าเป็นเรื่องของกฎหมายมากมายไม่รู้จักจบสิ้น หนูสมปรารถนาแน่นอน แต่ก่อนอื่น ปู่ขอพูดคำหนึ่งก่อนเกี่ยวกับอุปสรรคในการอ่านของหนู ถ้าหนูมาถามปู่ ปู่คงไม่แนะนำให้หนูเริ่มจากหนังสือเฉลยธรรมบัญญัติ เพราะอ่านยากและซ้ำไปซ้ำมา (หน้า 33)

ประเด็นที่สอง คือการแปลสรรพนามแทนพระเจ้า ภาษาฝรั่งเศสใช้คำว่า “Tu” ซึ่งเป็นคำที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึก บ่งบอกถึงความสนิทชิดเชื้อ เมื่อผู้แปลศึกษาข้อมูลจึงพบว่า มนุษย์นับถือพระเจ้าในฐานะบิดา จากบทเพลงอันเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่คริสตชน *Je suis dans la joie* ของ Pasteur Guy ที่มีคำร้องท่อนหนึ่งว่า “*Je chanterai de tout cœur. Les merveilles de mon Papa Yahvé*”¹¹³ และ เพลงสดุดีบทที่ 2 ข้อที่ 7 กล่าวว่า “ข้าพเจ้าจะประกาศพระราชมฤทธิกาของพระยาห์เวห์ พระองค์ตรัสแก่ข้าพเจ้าว่า “ท่านเป็นบุตรของเราวันนี้เราให้กำเนิดท่านแล้ว”¹¹⁴ ถึงแม้ว่าคริสตชนทุกคนจะเห็นว่าพระเจ้าเปรียบเสมือนพระบิดาของพวกเขา แต่คริสตชนคนไทยไม่อาจเรียกพระเจ้าอย่างสนิทสนมว่า เธอหรือเจ้าได้ เพราะวัฒนธรรมไทยให้ความสำคัญกับลำดับ

¹¹³ Raynold Boudreau, “JE SUIS DANS LA JOIE - Pasteur Guy,” Youtube, February 12, 2015, https://www.youtube.com/watch?v=u_6Gpn7RG0I.

¹¹⁴ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์*, 979.

อาวุธโสมาก ยิ่งเฉพาะบุคคลที่ถือว่าศักดิ์สิทธิ์ด้วยแล้ว ยิ่งเป็นไปได้ยาก จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้แปลเลือกแปลคำว่า “Tu” ว่า “พระองค์” เพื่อใช้คำให้ทัดเทียมกับสถานะของพระเจ้า ซึ่งเป็นกษัตริย์แห่งสรวงสวรรค์ ประกอบกับผู้แปลต้องการให้บทแปลออกมาสอดคล้องกับบริบทของคนไทย จึงถ่ายทอดคำดังกล่าวออกมาตามที่พระคัมภีร์ไบเบิลของคาทอลิกและโปรเตสแตนต์ ฉบับภาษาไทยแปลเอาไว้จากภาษาเดิม ตัวอย่างที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นข้อความเปรียบเทียบระหว่าง คัมภีร์ไบเบิลฉบับภาษาฝรั่งเศสและฉบับภาษาไทยจากเพลงสดุดี 23:5

ตัวอย่าง

พระคัมภีร์ฉบับภาษาฝรั่งเศส

*Devant moi tu apprêtes une table face à mes adversaires ; d'une onction tu me parfumes la tête, ma coupe déborde.*¹¹⁵

La Bible de Jérusalem

*Tu dresses devant moi une table, En face de mes adversaires; Tu oins d'huile ma tête, Et ma coupe déborde.*¹¹⁶

La Sainte Bible

ตัวอย่าง

พระคัมภีร์ฉบับภาษาไทย

*พระองค์ทรงจัดเตรียมโต๊ะอาหารไว้สำหรับข้าพเจ้า ต่อหน้าเหล่าศัตรู ทรงเทน้ำมันเจิมศีรษะของข้าพเจ้า ทรงเทเครื่องดื่มลงในถ้วยของข้าพเจ้าจนล้นปริ่ม*¹¹⁷

พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ

¹¹⁵ L'École biblique de Jérusalem, *La Bible de Jérusalem* (Heerenveen: Éditions du Cerf, 2007), 902-903.

¹¹⁶ Louis Segond, *La Sainte Bible* (n.p.: Alliance Biblique Universelle, 2011), 567.

¹¹⁷ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ*, 1004.

พระองค์ทรงจัดเตรียมโต๊ะอาหารให้ข้าพระองค์ ต่อหน้าต่อตาคู่อริของข้าพระองค์ พระองค์ทรงเจิมศีรษะของข้าพระองค์ด้วยน้ำมัน ถ้วยของข้าพระองค์ก็ล้นอยู่¹¹⁸

พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน

คำสรรพนามที่พระเจ้าใช้เรียกมนุษย์ว่า “Tu” และ “Vous” ในไบเบิลฉบับภาษาไทย แปลคำว่า “Tu” ไว้สองแบบ คือ “ท่าน” กับ “เจ้า” ปรากฏในพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ *“พระองค์ตรัสว่า “ท่านทำอะไรลงไป เลือดของน้องชายท่านจากพื้นดินร้องดังมาถึงเรา”*¹¹⁹ (ปฐมกาล 4:10) ขณะที่ข้อพระคัมภีร์ดังกล่าวในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐานเขียนไว้ว่า *“พระองค์ตรัสว่า “เจ้าทำอะไรลงไป ? เสียงโลหิตน้องของเจ้าร้องขึ้นมาจากดินถึงเรา”*¹²⁰ ในที่นี้ ผู้แปลตัดสินใจถ่ายทอด “Tu” ว่า “เจ้า” เนื่องด้วยมนุษย์มีสถานะต่ำกว่าพระเจ้า ส่วนคำว่า “Vous” ในบริบทนี้บ่งบอกถึงคนหลายคน เมื่อแปล “Tu” ว่า “เจ้า” แล้ว ผู้แปลจึงแปล “Vous” ว่า “พวกเจ้า”

ต้นฉบับ

Ceux qui croient en ce Dieu, en notre temps comme au temps de la Bible, lui disent « Tu », parce que lui-même dit « tu » et « vous » aux hommes.

บทแปล

ผู้ที่ศรัทธาพระเจ้าในยุคนี้ก็เหมือนกับยุคไบเบิล พวกเขาแทนพระเจ้าว่า “พระองค์” และพระเจ้าเรียกมนุษย์ว่า “เจ้า” และ “พวกเจ้า” (หน้า 30)

ประเด็นสุดท้าย คือ “il” สรรพนามบุรุษที่ 3 ซึ่งใช้แทนตัว อับราฮัม เดิมทีผู้แปลเลือกคำที่เหมาะสมในภาษาไทยมาสองคำคือ “ท่าน” กับ “เขา” เป็นตัวเลือกในการแปล แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลในตัวบทและความรู้เสริมที่ได้รับ พบว่าคริสตชนที่วุ่มโลกยกย่องให้อัมบราฮัมเป็น “บิดาแห่งความเชื่อ” พวกเขายกย่องว่าอัมบราฮัมคือแบบอย่างเรื่องความศรัทธาในพระเจ้าและเป็นบรรพบุรุษทางจิตวิญญาณ ดังนั้น ผู้แปลจึงเลือก “ท่าน” มาถ่ายทอดลงบทแปลให้เหมาะสมกับสถานะที่รับรู้โดยทั่วกัน

¹¹⁸ สมาคมพระคริสตธรรมไทย, *พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน*, 678.

¹¹⁹ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ*, 22.

¹²⁰ สมาคมพระคริสตธรรมไทย, *พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน*, 7.

ต้นฉบับ

Désormais, « parce qu'il n'a pas épargné même son fils unique », l'alliance avec Abraham sera sans retour.

บทแปล

นับตั้งแต่นั้นมา พระสัญญาที่พระองค์ทรงทำไว้กับอับราฮัมจะไม่มีวันถูกถอดถอน “เพราะท่านไม่ได้หวงบุตรชายเพียงคนเดียวของตน” (หน้า 7)

2.4 การถ่ายทอดราชาศัพท์

พระยาอุปทิศศิลปสาร (นิ่ม กาญจนชีวะ) ให้นิยาม “ราชาศัพท์” ว่าเป็น “ศัพท์สำหรับพระราชารหรือศัพท์หลวง แต่ในที่นี้หมายความว่าศัพท์ที่ใช้ในราชการ เพราะในบางตำรานั้นบางคำไม่กล่าวเฉพาะกษัตริย์ หรือเจ้านายเท่านั้น กล่าวทั่วไปถึงคำที่ใช้สำหรับบุคคลชั้นอื่นด้วย เช่น ขุนนาง พระสงฆ์”

ขณะที่หนังสือราชาศัพท์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 หน้า 15 ได้อ้างอิงถึง พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ที่นิยามราชาศัพท์ไว้ว่า “น. คำที่ใช้สำหรับพระราชาทังเจ้านาย เช่น เสวย บรรทม เป็นต้น.” ถัดมา พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2525 ได้ปรับแก้ไขคำนิยามจากเดิมเป็น “น. คำเฉพาะใช้สำหรับเทิดทูลพระเจ้าแผ่นดินและเจ้านาย, ต่อมาหมายรวมถึงคำที่ใช้กับพระภิกษุสงฆ์ ข้าราชการ และสุภาพชนด้วย.” และใช้สืบต่อมาจนถึงฉบับ พ.ศ. 2542

ราชาศัพท์ไม่เพียงใช้แก่บุคคลข้างต้นเท่านั้น คริสตชนชาวไทยเองก็ใช้ราชาศัพท์เมื่อเอ่ยถึงองค์พระผู้เป็นเจ้า เช่นเดียวกับศาสนาพุทธและเทพเจ้าองค์อื่น ๆ แม้ว่าในภาษาฝรั่งเศสจะใช้เพียงถ้อยคำธรรมดาก็ตาม แต่ตามแบบแผนและธรรมเนียมปฏิบัติของคนไทย ย่อมมีอาจใช้คำสามัญกับผู้มีสถานะสูงส่งได้ ดังจะเห็นได้จากเอกสารและพิธีกรรมทางศาสนาที่พบเห็นได้ทั่วไป ผู้แปลจึงเลือกใช้ราชาศัพท์มาถ่ายทอดลงบทแปลแทนคำสามัญตามความสอดคล้องเหมาะสมของสังคมไทย เพื่อดำรงไว้ซึ่งพระเกียรติของกษัตริย์แห่งสรวงสวรรค์ตามที่ใช้กันในศาสนาคริสต์ และลัทธิต่าง ๆ

กระนั้นคนไทยก็มีธรรมเนียมการใช้ราชาศัพท์ที่ใช้แก่พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์แตกต่างกัน เช่น กรวดน้ำ หากใช้แก่พระมหากษัตริย์ จนถึงพระอนุวงศ์ชั้นพระองค์เจ้า เราจะใช้ว่า “ทรงหลังทักษิณทก” ส่วนพระอนุวงศ์ชั้นหม่อมเจ้าใช้ว่า “ทรงกรวดน้ำ” บางครั้งเราก็พบว่า ชาวคริสต์เองก็ใช้คำสามัญกับองค์พระผู้เป็นเจ้าหรือใช้ราชาศัพท์โดยไม่คำนึงถึงลำดับ

พระอิสริยยศตามระบบแบบแผนประเพณีของพระมหากษัตริย์ไทย ดังนั้น ในการแปล ผู้แปลจะเลือกใช้ถ้อยคำที่กลั่นกรองจากกระบวนการคิดวิเคราะห์ พร้อมทั้งคำนึงถึงข้อดีและข้อด้อยของคำคำนั้น จนได้คำที่น่าจะถูกต้อง สอดคล้องกับบริบทและเหมาะสมกับกาลเทศะที่สุด

ปัญหาการถ่ายทอดราชาศัพท์ในงานแปลขึ้นนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นใหญ่

ประเด็นแรก คือการแปลบทสวดสรรเสริญเทพเจ้าอาเตน และประเด็นที่สอง คือการแปลราชาศัพท์เกี่ยวกับพระเจ้า

ประเด็นที่หนึ่ง การแปลบทสวดสรรเสริญเทพเจ้าอาเตน

1) สรรพนามราชาศัพท์

คำว่า “Tu” และ “toi” ในบริบทนี้สื่อความหมายถึงเทพเจ้าอาเตน ซึ่งเป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามปกติแล้ว หากสามัญชน (สรรพนามบุรุษที่ 1) พูดกับพระมหากษัตริย์ โดยใช้สรรพนามราชาศัพท์บุรุษที่ 2 ต้องใช้คำว่า “ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท” เมื่อพิจารณารูปแบบคำพบว่าคำนี้ยังไม่ใช่คำที่เหมาะสม ไม่นิยมใช้แก่พระมหากษัตริย์ของชาติอื่นและมีจุดด้อยชัดเจนคือเป็นคำที่มีหลายพยางค์ ผู้แปลจึงเลือกคำว่า “พระองค์” ซึ่งกระชับและเป็นคำกลาง ๆ มาถ่ายทอดลงบทแปล

2) กริยารราชาศัพท์

2.1) คำว่า “se lever” พบในข้อความต้นฉบับ ดังนี้ “Tu te lèves beau dans l'horizon du ciel, [...]” คำนี้มีความหมายว่า ตื่นนอน ราชาศัพท์ที่ผู้แปลเลือกนำมาถ่ายทอดได้แก่ “ตื่นพระบรรทม” ซึ่งเป็นคำที่ใช้แก่พระมหากษัตริย์ เหตุที่เลือกใช้คำนี้ เพราะเป็นถ้อยคำที่ไพเราะ เหมาะสมกับบริบทที่เป็นบทสวดซึ่งเน้นความวิจิตรบรรจงของภาษา จึงได้คำแปลในประโยคดังกล่าวว่า “พระองค์ตื่นพระบรรทม พันขอบฟ้าอย่างงดงาม [...]”

2.2) “vivre” หมายความว่า มีชีวิตอยู่ โดยมีข้อความในต้นฉบับว่า “[...] Soleil vivant, qui vit depuis l'origine.” ผู้แปลเลือกแปลคำนี้เป็นภาษาไทยว่า “ทรงมีพระชนม์” ด้วยเหตุผลเพราะ หากเติม “ชีพ” ลงไป เกรงว่าบทแปลจะเยิ่นเย้อ ท้ายที่สุด จึงได้คำแปลดังนี้ “[...] คือองค์สุริยะผู้มีชีวิต ทรงมีพระชนม์มาแต่กำเนิดโลก”

2.3) “resplendir” แปลว่า ส่องแสง ส่องสว่าง และเปล่งประกาย คำนี้พบในต้นฉบับสองแห่ง แห่งแรกที่พบคือ “Tu resplendis dans l'horizon de l'Est, [...]” จุดนี้ผู้แปลเลือกคำว่า “ทรงสาดแสง” มาใส่ในบทแปล ด้วยเหตุผลเพราะ คำว่า “สาดแสง” สื่อความรู้สึกถึงพลังงานแสงอาทิตย์ที่แผ่รังสีกระจายไปทั่วสารทิศ ให้ความรู้สึกตรงข้ามกับคำว่า “ส่อง” ที่รับรู้ได้ถึงการส่องเฉพาะจุด อย่างเช่น การส่องไฟฉาย การส่องกล้องจุลทรรศน์ และการส่อง

ไพฑารก เป็นต้น ดังนั้น ผู้แปลจึงตัดสินใจเลือกใช้คำดังกล่าว เรียบเรียงเป็นประโยคได้ว่า “พระองค์ทรงสอดส่องอยู่ตรงขอบฟ้าเบื้องบูรพา [...]”

ถัดมาพบ “resplendir” ในแห่งที่สองคือ “À l'aube, tu resplendis dans l'horizon, [...]” ผู้แปลเลือกใช้คำว่า “เปล่งประกาย” มาถ่ายทอดลงบทแปล เพราะว่าคำนี้สื่อความรู้สึกถึงรัศมีหรือรังสีที่เปล่งออกมา อีกทั้งคำว่า “ประกาย” ยังเป็นคำในเชิงบวก ให้มโนภาพของแสงที่กระจัดกระจาย แวววาว และระยิบระยับ สรุปลแล้วเป็นคำที่สื่อความหมายได้ดี เมื่อนำคำนี้มาร้อยเรียงเป็นประโยค ทำให้ภาษามีความไพเราะ สอดรับกับประโยคอื่นในบทแปล ดังคำแปลนี้ “รุ่งอรุณ ทรงเปล่งประกายจากขอบฟ้า [...]”

2.4) “s’élever” ที่พบในประโยค “Tu t'élèves au-dessus de tout pays.” หมายถึง ผุดขึ้น หรือลอยขึ้น ผู้แปลตัดสินใจใช้ราชาศัพท์ว่า “ทรงเหิน” ในบทแปล คำว่า “เหิน” ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2545 หมายถึง “ก. บินอยู่ในระยะสูง เช่น หงส์เหิน นกเขาเหิน, ร่อนอยู่ในระยะสูง เช่น นกนางแอ่นเหินลม.” คำนี้เป็นคำเชิงบวก และเหมาะสมกว่าตัวเลือกอื่น อันได้แก่ “ทรงผุดขึ้น” “ทรงลอย” “ทรงเลื่อนขึ้น” และ “ทรงยก ระดับสูงขึ้น” เป็นเหตุให้ผู้แปลเลือกคำดังกล่าวมาถ่ายทอดความหมายสู่บทแปล ดังนี้ “พระองค์ทรงเหินอยู่เหนือทุกอาณาจักร”

2.5) คำว่า “soumettre” ปรากฏใน “Toi qui es Rê, tu les soumetts tout entiers, [...]” หมายถึง ยอมจำนน ผู้แปลเลือกแปลประโยคดังกล่าวว่า “พระองค์คือเทพเร ทรงทำให้ทั่วทั้งโลกยอมสยบ [...]” เหตุผลที่ใช้ “ยอมสยบ” แทนที่จะใช้ “ยอมจำนน” ก็เพราะในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2545 ให้คำจำกัดความของ “สยบ” ไว้ว่า “ก. ชบลง, ฟูบลง, เช่น สยบอยู่แทบเท้า” และ “ก. แพ้ เช่น เขายอมสยบอย่างราบคาบ, ทำให้พ่ายแพ้ เช่น พระพุทธเจ้าสยบมาร.” ขณะที่ “จำนน” ก็ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ก. แพ้, ไม่มีทางสู้. (แผลงมาจากจน).” จากการเปรียบเทียบความหมายของคำทั้งสอง แสดงให้เห็นแล้วว่า คำว่า “สยบ” เหมาะสมกับบทแปลนี้มากกว่า “จำนน” ด้วยความหมายของตัวเอง

2.6) คำว่า “illuminer” ที่พบใน “À l'aube, tu resplendis dans l'horizon, tu illumines, toi le Soleil...” หมายถึง ส่องแสง หรือส่องสว่าง ผู้แปลตัดสินใจเลือกใช้ คำว่า “ช่วงโชติ” มาถ่ายทอดลงบทแปลดังนี้ “รุ่งอรุณ ทรงเปล่งประกายจากขอบฟ้า ช่วงโชติ พระองค์คือ ดวงอาทิตย์...” เหตุผลที่เลือกคำนี้เพราะ เป็นคำที่สละสลวยและสื่อความหมายได้ดีกว่า “ส่องแสง” กับ “ส่องสว่าง” ส่วนที่ไม่ใช้ “ทรง” นำหน้า “ช่วงโชติ” เนื่องจากไม่เหมาะสม

3) คำนามราชาศัพท์

3.1) คำว่า “rayon” แปลเป็นภาษาไทยว่า รังสี รัศมี หรือลำแสง มีปรากฏในบทสวดสรรณเสริญเทพเจ้าอาเตนอยู่สองแห่งคือ 1. “Tes rayons embrassent les pays, [...]” และ 2. “[...], mais tes rayons sont sur la terre.” สำหรับ “rayon” ที่พบแห่งแรก ผู้แปลเลือกใช้ “รังสี” มาใส่ไว้ในบทแปล จึงได้คำแปลว่า “รังสีของพระองค์โอบกอดทุกแคว้นแคว้น [...]” เหตุผลเพราะ แม้ว่า “รังสี” จะเป็นคำนามสามัญ แต่เมื่อนำมาเรียงเรียงเป็นประโยคแล้วพบว่า ประโยคดังกล่าวมีความสมบูรณ์ในตัวเอง ถ้อยคำที่ใช้กระชับกว่าคำนามราชาศัพท์ และสื่อความหมายชัดเจน โดยมีคำว่า “พระองค์” มาช่วยยกระดับภาษา

ส่วน “rayon” ซึ่งพบในครั้งที่สอง ผู้แปลเลือกแปลคำนี้ว่า “พระรัศมี” หรือในบทแปลคือ “[...] กระจกนั้นพระรัศมีก็ยังมีแผ่ไพศาลมาบนพื้นโลก” เหตุผลประการแรกที่ผู้แปลเลือกใช้คำดังกล่าวเนื่องจากว่า หากแปลตามตรง ๆ โดยใช้คำสามัญอย่าง “รังสี” “รัศมี” และ “ลำแสง” ลงในบทแปล จะส่งผลให้ระดับภาษาในบทแปลไม่เท่าเทียมกันและไม่สมพระเกียรติขององค์สุริยเทพผู้เป็นตั้งเจ้าอยู่หัว ประการที่สอง คำว่า “พระรัศมี” สละสลวย ไพเราะ และเหมาะสมมากกว่า “พระรังสี” หรือ “พระลำแสง”

3.2) “création” ที่ปรากฏในต้นฉบับ “[...], jusqu'aux confins de ta création.” มีความหมายว่า การสร้าง เมื่อนำมาประสมคำเป็นคำนามราชาศัพท์จะได้ตัวเลือกดังนี้ได้แก่ “การทรงสร้าง” และ “ทรงสร้าง” ผู้แปลเลือกคำว่า “ทรงสร้าง” มาถ่ายทอดความหมายในบทแปล ดังนี้ “[...] จนสุดเขตแดนที่ทรงสร้าง” เหตุผลที่เลือกคำนี้เพราะ สอดคล้องกับบทแปลกว่าอีกคำ

4) ราชาศัพท์ในประโยคอื่น

ประโยค “Tu es beau, grand, brillant.” ที่ปรากฏในต้นฉบับ มีคำคุณศัพท์สามคำที่ต้องถ่ายทอดเป็นราชาศัพท์ ได้แก่ “beau” “grand” และ “brillant” มีความหมายว่า “สวยงาม” “ยิ่งใหญ่” และ “สุกสกา” ตามลำดับ ผู้แปลเลือกแปลประโยคนี้ว่า “ทรงงดงาม ยิ่งใหญ่ และเจิดจรัส”

เหตุผลที่ผู้แปลตัดสินใจใช้ “งดงาม” แทนที่จะใช้ “สวยงาม” “งาม” หรือ “สดสวย” ก็เพราะภายหลังเมื่อประสมคำว่า “ทรง” เข้าไป จะได้ราชาศัพท์ว่า “ทรงงดงาม” ซึ่งไพเราะกว่าคำข้างต้น และนิยมใช้ทั่วไป ตัวอย่างเช่น พระองค์ทรงงดงามกว่าคำพรรณนา¹²¹ ผิดกับทั้งสามที่ไม่มีผู้ใดใช้กัน คือคำว่า “ทรงสวยงาม” “ทรงงาม” และ “ทรงสดสวย” คำถัดมา

¹²¹ คริสตจักรยุคพระคุณ, “พระองค์ทรงงดงามกว่าคำพรรณนา,” ยูทูบ, 10 กันยายน 2563, https://www.youtube.com/watch?v=kgbdKd2_GA0.

ผู้แปลเลือกใช้คำว่า “ยิ่งใหญ่” ด้วยพิจารณาแล้วว่า เป็นคำที่เหมาะสมลงตัวแล้ว ส่วนคำสุดท้ายได้เลือก “เจิดจรัส” เนื่องจากเป็นคำที่แสดงถึงความยิ่งใหญ่และดูดีกว่าคำว่า “เจิดจ้า” “สุกสกาว” “สว่างสุกใส” และ “สว่างรุ่งโรจน์”

ผู้แปลไม่เติม “ทรง” ในสองคำสุดท้าย เพราะว่าเมื่อผู้อ่านได้อ่านประโยคดังกล่าวก็จะเข้าใจบริบททันที โดยไม่ต้องใช้ “ทรง” ซ้ำ ๆ ในประโยค

ต้นฉบับ

Tu te lèves beau dans l'horizon du ciel, Soleil vivant, qui vit depuis l'origine. Tu resplendis dans l'horizon de l'Est, Tu as rempli tout pays de ta beauté. Tu es beau, grand, brillant. Tu t'élèves au-dessus de tout pays. Tes rayons embrassent les pays, jusqu'aux confins de ta création. Toi qui es Rê, tu les soumets tout entiers, les liant tous pour ton fils aimé. Tu es loin, mais tes rayons sont sur la terre. Tu es sur le visage des hommes, et l'on ne connaît pas tes venues. Quand tu reposes à l'Occident, sous l'horizon, la terre est dans une ombre, semblable à celle de la mort... À l'aube, tu resplendis dans l'horizon, tu illumines, toi le Soleil...

บทแปล

พระองค์ตื่นพระบรรทม พันขอบฟ้าอย่างงดงาม คือองค์สุริยะผู้มีชีวิต ทรงมีพระชนม์ มาแต่กำเนิดโลก พระองค์ทรงสอดแสงอยู่ตรงขอบฟ้า เบื้องบูรพา พระองค์แผ่ความงามไปทั่วสารทิศ ทรงงดงาม ยิ่งใหญ่ และเจิดจรัส พระองค์ทรงเห็นอยู่เหนือทุกอาณาจักร รังสี ของพระองค์ โอบกอดทุกแคว้นแคว้นจนสุดเขตแดนที่ทรงสร้าง พระองค์คือเทพเร ทรงทำให้ ทั่วทั้งโลกยอมสยบ ผูกโยงทุกหย่อมย่านไว้ให้บุตรที่รัก ของพระองค์ พระองค์ทรงอยู่ไกลจากข้าพระองค์ กระนั้นพระรัศมี ก็ยังแผ่ไพศาลมาบนพื้นโลก พระองค์ทรงซ้อนทับอยู่บนใบหน้าของมนุษย์ แต่ข้าพระองค์ไม่รู้ถึงการมาเยือนของพระองค์ เมื่อพระองค์กลับมาได้เส้นขอบฟ้าทางทิศประจิม โลกก็ตกอยู่ในความมืดมิด ราวกับอยู่

ในห้วงมรณะ... รุ่งอรุณ ทรงเปล่งประกายจากขอบฟ้า ช่วงโชติ
พระองค์คือ ดวงอาทิตย์... (หน้า 17)

ประเด็นที่สอง การแปลราชาศัพท์เกี่ยวกับพระเจ้า

คำว่า “transcendant” ที่พบในต้นฉบับ มีความหมายตาม *Le Grand Larousse illustré 2019* หน้า 1164 ว่า “adj. Qui est supérieur aux autres : *Esprit transcendant*” ถือเป็นเรื่องยากทีเดียว ที่จะสรรหาถ้อยคำลึกลับซึ่งกินใจมาพรรณนาความหมายของคำคำนี้ให้ทัดเทียมพระบารมีของพระองค์ หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้แปลมีอาจหาถ้อยคำใดมาเปรียบได้ เพราะคำว่า “transcendant” มีความนัยสูงส่งนัก ยากที่คนทั่วไปจะเข้าใจ ครั้นจะใช้ “ทรงอยู่เหนือธรรมชาติ” จึงตระหนักได้ว่ายังมีคำที่เหมาะสม หรือ “ทรงเป็นเลิศเหนือจักรวาล” ก็เกรงว่าจะเย็นเยือกเกินไปและไม่ตรงใจผู้แปลนัก ผู้แปลจึงค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมว่ามีคำใดบ้างที่คริสตชนคนไทยใช้ยกย่องพระเจ้า และมีความหมายตรงกับคำดังกล่าว ในที่สุด ผู้แปลก็ค้นพบคำร้องท่อนหนึ่งจากบทเพลง *เหนือล้ำคำบรรยาย*

“เหนือล้ำคำบรรยาย สูงเกินความเข้าใจ
พระองค์ทรงสร้างดาวบนฟ้า และทรงให้ชื่อดวงดาว
ทรงเป็นพระเจ้าล้ำเลิศ
ทรงฤทธิ์ยิ่งใหญ่ เหนือเกินผู้ใด
เราจึงกราบลง ด้วยใจภักดี และป่าวร้องว่าพระองค์
ทรงเป็นพระเจ้าล้ำเลิศ”¹²²

บทเพลงนี้พรรณนาถึงพระเจ้าได้อย่างลึกลับซึ่ง ส่วนถ้อยคำที่สื่อความหมายของคำว่า “transcendant” ก็คือ “ทรงเป็นพระเจ้าล้ำเลิศ” ดังนั้น ผู้แปลจึงหยิบคำว่า “ล้ำเลิศ” มาใส่ไว้ในบทแปล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นฉบับ

Disons le « gros mot » que tu retrouveras souvent si tu t'intéresses à la question : il est « transcendant ».

¹²² คริสตจักรสตุติ, “เพลงเหนือล้ำคำบรรยาย : คริสตจักรสตุติ,” ยูทูบ, 24 พฤศจิกายน 2563,
<https://www.youtube.com/watch?v=h4FndAnBSQk>.

บทแปล

ถ้าจะใช้ “คำสวดหรรษา” ที่มีักพบเจอบ่อย ๆ เวลาหนุนใจเรื่องแบบนี้... ก็ต้องใช้คำว่า พระองค์ทรง “ล้ำเลิศ” (หน้า 11)

2.5 การถ่ายทอดข้อพระคัมภีร์

ในการถ่ายทอดข้อพระคัมภีร์ ผู้แปลได้เผชิญกับอุปสรรค 3 ข้อ ข้อแรกคือ ต้นฉบับของ Schlegel ระบุเลขข้อพระคัมภีร์คลาดเคลื่อน ข้อสอง เลขข้อพระคัมภีร์ในคัมภีร์ไบเบิลฉบับภาษาฝรั่งเศสกับฉบับภาษาไทยไม่ตรงกัน ข้อสาม ข้อพระคัมภีร์ในต้นฉบับไม่สอดคล้องกับคัมภีร์ไบเบิลนิกายโรมันคาทอลิกฉบับภาษาไทย ซึ่งผู้แปลใช้เป็นหลัก

ปัจจัยที่ทำให้ความหมายหรือถ้อยคำของพระคัมภีร์แต่ละเล่มไม่เท่าเทียมกับต้นฉบับภาษาเดิมมีดังนี้

- 1) คัมภีร์ไบเบิลแต่ละฉบับไม่ได้แปลจากต้นฉบับภาษาเดียวกัน
- 2) ผู้แปลคนละคนกัน
- 3) มาตรฐานและหลักการแปลต่างกัน
- 4) ความสามารถของนักแปล

ตารางที่ 2.9

ภาษาต้นฉบับของพระคัมภีร์ไบเบิลฉบับต่าง ๆ

พระคัมภีร์ไบเบิล	แปลจากภาษา
1) <i>La Bible de Jérusalem</i>	ฮีบรู อาราเมค และกรีก
2) <i>La Bible Osty</i>	ฮีบรู กรีก และละติน
3) <i>La Bible TOB</i>	ฮีบรู อาราเมค กรีก และละติน
4) <i>La Sainte Bible</i>	ฮีบรู และ กรีก
5) พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์	ฮีบรู และ กรีก
6) พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน	ฮีบรู อาราเมค และกรีก

2.5.1 ต้นฉบับระบุเลขข้อพระคัมภีร์คลาดเคลื่อน

จากการตรวจสอบต้นฉบับพบว่า มีข้อพระคัมภีร์บางแห่งระบุเลขข้อคลาดเคลื่อน ผู้แปลจึงใช้ [sic] เพื่อบ่งชี้ตำแหน่งที่เกิดปัญหาดังกล่าว โดย sic เป็นคำวิเศษณ์ภาษาละติน หมายถึง

เสมือนว่า ประหนึ่งว่า ดังนั้น และเช่นนี้ ย่อมาจาก *sic erat scriptum* (thus had it been written.)
ใช้สื่อความหมายว่า ผู้อ้างอิงรักษาการสะกดคำตามรูปแบบที่ปรากฏในต้นฉบับ

1) เมื่อ Schlegel ทบทวนเรื่องราวของชนชาติอิสราเอลที่มารวมตัวกัน ณ เจิงเขา
ซีนาย เพื่อรับบัญญัติสิบประการ ผู้เขียนระบุว่าเนื้อความตอนนี้ปรากฏอยู่ในอพยพ 20 แต่เรื่องราว
โดยสังเขปที่ผู้เขียนเล่าไว้ครอบคลุมอพยพ 19-24 ผู้แปลสันนิษฐานว่า ต้นฉบับภาษาฝรั่งเศสอาจจะผิด
หรือมีฉะนั้น ผู้เขียนก็อาจจะนำข้อมูลมาจากแหล่งอื่น นอกเหนือจากพระคัมภีร์หกฉบับที่ผู้แปลใช้
ตรวจสอบ

ผู้แปลจึงเขียน [*sic*] กำกับไว้หลังเลขข้อพระคัมภีร์ในต้นฉบับ เพื่อชี้ให้เห็นว่า
ข้อพระคัมภีร์ในต้นฉบับมีข้อผิดพลาดและใส่เลขข้อพระคัมภีร์ที่แท้จริงในบทแปล อันจะเป็นวิธี
ที่ผู้แปลจะใช้กับปัญหาแบบเดียวกันในข้อความตอนอื่น

ต้นฉบับ

C'est l'alliance qui sera la plus importante pour l'avenir, et il faut au
moins rappeler, en le résumant, le récit de la réception des Dix Commandements
(Exode 20 [*sic*]) :

Dans le cadre grandiose de la montagne du Sinai, enveloppée
de nuages traversés d'éclairs, sous le roulement puissant et
ininterrompu du tonnerre et pendant que résonne le son du cor,
Dieu descend « dans un feu » qui fait « fumer » le mont Sinai. Moïse,
qui avait gravi la montagne pour recevoir les instructions de Dieu,
redescend devant le peuple réuni au pied de la « montagne de
Dieu ». Il proclame les Dix Commandements (ou « Dix Paroles », ou
encore « Décalogue » en grec), avant de lire de nombreuses
prescriptions, tels des devoirs à rendre à autrui (aux esclaves, par
exemple) ou des règles de pureté à respecter par les prêtres et les
lévites (les hommes de la tribu de Lévi, qui plus tard seront affectés
au service du Temple de Jérusalem).

Ensuite est scellée l'alliance : contre la promesse de recevoir en héritage le pays de Canaan, le peuple s'engage à observer tous les commandements de Yahvé. Pour se souvenir de ce jour et de cet engagement, on construit une stèle et on offre des sacrifices. Mais les paroles sont insuffisantes : les Dix Commandements doivent être gravés sur des tables de pierre. Moïse repart alors dans la montagne pour y recevoir les tables de la Loi, « écrites du doigt de Dieu ». Dieu lui parle depuis la nuée, et il est comme « un feu dévorant ».

บทแปล

พันธสัญญานี้จะกลายมาเป็นพระสัญญาที่มีความสำคัญที่สุดในเวลาต่อมาอย่างน้อย ๆ เราควรต้องทบทวนความจำคร่าว ๆ เกี่ยวกับการรับบัญญัติสิบประการกันหน่อยนะ (อพยพ 19-24) เรื่องมีอยู่ว่า

ณภูเขาซีนายอันเป็นฉากหลังที่ตระการตา เมฆหมอกปกคลุมอยู่โดยรอบฟ้าแลบแปลบปลาบ สลับเสียงฟ้าร้องดังกระหึ่มต่อเนื่อง และขณะที่เสียงเป่าเขาสัตว์ก็ก้องขึ้น พระเจ้าเสด็จลงมาบนภูเขาซีนาย “ในเพลิงไฟ” ทำให้ภูเขา ลูกนั้น “มีควันไฟพุ่งออกมา” โมเสสซึ่งขึ้นไปรับคำสอนของพระเจ้าบนยอดเขากลับลงมาอยู่ต่อหน้าประชาชนที่รวมตัวตรงตีน “เขาของพระเจ้า” แล้วประกาศบัญญัติสิบประการ (ภาษากรีกเรียกว่า “คำสิบคำ”) ตามด้วยกฎข้อกำหนดอีกหลายข้อ เช่น หน้าที่อันพึงปฏิบัติต่อผู้อื่น (เช่น ต่อทาส) หรือกฎแห่งความบริสุทธิ์ที่สมณะและชาวเลวี (ชนเผ่าเลวีซึ่งต่อมาจะทำหน้าที่คอยรับใช้อยู่ในพระวิหารที่กรุงเยรูซาเล็ม) ต้องปฏิบัติตาม

หลังจากนั้น พันธสัญญาก็เป็นที่รับรู้กันทั้งสองฝ่าย ประชาชาติอิสราเอลรับปากว่าจะเชื่อฟังบัญญัติของพระยาห์เวห์ทุกประการ โดยพระเจ้าสัญญาว่าจะมอบดินแดนคานาอันให้พวกเขาไว้เป็นมรดก เพื่อระลึกถึงเหตุการณ์และพันธสัญญา ดังกล่าว พวกเขาสร้างศิลาจารึกขึ้นมาและถวายเป็นเครื่องบูชา แต่เพียงลมปากเท่านั้นไม่พอ บทบัญญัติสิบประการต้องจารึกไว้บนแผ่นศิลาด้วย โมเสสจึงกลับขึ้นไปบนภูเขาซีนายอีกครั้ง เพื่อรับเอาแผ่นศิลาจารึกกฎหมายที่ “จารด้วย

นิ้วพระหัตถ์ของพระเจ้า” พระองค์ตรัสกับโมเสสลงมาจากเมฆ ขณะที่พระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์เป็นเหมือนกับ “ไฟลุกลาม” (หน้า 8)

2) ผู้เขียนกล่าวถึงจิตรกรผู้สร้างสรรค์ภาพ “พระเจ้าสร้างอาดัม” นามว่า “ไมเคิลแองเจโล” (Michelangelo) ในต้นฉบับระบุว่าภาพดังกล่าวเขียนพรรณนาเหตุการณ์จากปฐมกาล 1:26 เมื่อผู้แปลตรวจสอบเทียบเคียงเนื้อความต้นฉบับกับคัมภีร์ไบเบิลหกเล่มพบว่าความหมายต้นฉบับกลับปรากฏตรงกับข้อที่ 27 “*Dieu créa l’homme à son image, à l’image de Dieu il le créa, ...*”¹²³ มิใช่ข้อที่ 26 “*Dieu dit : « Faisons l’homme à notre image, comme notre ressemblance, ... »*”¹²⁴ ซึ่งมีความหมายคล้ายเคียงกัน

ต้นฉบับ

Le peintre illustre ainsi le verset de la Genèse (1,26 [sic]) : « Il créa l’homme à son image, à l’image de Dieu il le créa. »

บทแปล

จิตรกรเขียนภาพนี้จากข้อความในหนังสือปฐมกาล (1:27) ซึ่งมีใจความว่า “พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามภาพลักษณ์ของพระองค์ พระองค์ทรงสร้างเขาตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า” (หน้า 10)

3) ในประเด็นสนทนาเกี่ยวกับแนวคิดเอกเทวนิยมในหมู่ชนชาติอิสราเอล ผู้เขียนเอ่ยถึงข้อพระคัมภีร์ในเฉลยธรรมบัญญัติ 30:4-9 ตามที่ต้นฉบับระบุ โดยเล่าว่าหนังสือเล่มนี้เขียนขึ้นภายหลังลูกหลานอิสราเอลกลับจากเป็นเชลยที่บาบิโลน เนื้อหาภายในเน้นย้ำคำสอนของพระเจ้าและเตือนให้ระลึกเสมอว่าหากชนชาตินี้กลับใจมาหาพระองค์และเชื่อฟังทุกถ้อยคำ พวกเขาจะพบแต่ความสุข เมื่อผู้แปลนำความหมายไปเทียบเคียงกับคัมภีร์ไบเบิลฉบับภาษาฝรั่งเศสและฉบับภาษาไทย พบว่าใจความกลับไปตรงกับข้อที่ 3-9

ต้นฉบับ

³Yahvé ramènera tes captifs, ⁴serais-tu égaré à l’extrémité des cieux [...] ⁸Toi, tu obéiras de nouveau à la voix de Yahvé ton Dieu et tu

¹²³ L’École biblique de Jérusalem, *La Bible de Jérusalem*, 22.

¹²⁴ เรื่องเดียวกัน, 22.

mettras en pratique tous ses commandements [...] ⁹Yahvé ton Dieu te rendra heureux en rendant prospères toutes tes entreprises, le fruit de tes entrailles, le fruit de ton bétail et le fruit de ton sol (30,4-9 [sic]).

บทแปล

³แล้วพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านจะทรงให้ท่านกลับจากการเป็นเชลย
⁴แม้พระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านจะทรงบันดาลให้ท่านกระจัดกระจายไปอยู่
 สุดขอบฟ้า [...] ⁹ท่านจะฟังพระสุรเสียงของพระยาห์เวห์ ปฏิบัติตามบทบัญญัติ
 [...] ⁹พระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านจะทรงบันดาลให้ท่านประสบความสำเร็จ
 ในกิจการงานทุกอย่างที่ท่านทำ ให้ท่านมีลูกหลานและฝูงสัตว์จำนวนมาก
 ให้แผ่นดินผลิตพืชผลสมบูรณ์ (30:3-9) (หน้า 19)

(ผู้แปลใส่หมายเลขข้อในภาควิเคราะห์ เพื่อความชัดเจน)

4) ผู้เขียนกล่าวถึง “Shema Israel” ซึ่งเป็นบทภาวนาสำคัญในหนังสือ
 เฉลยธรรมบัญญัติ เพื่ออธิบายประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวคิดเอกเทวนิยม ในต้นฉบับระบุ (6,4-5)
 ไว้ท้ายข้อความ หมายถึง เฉลยธรรมบัญญัติบทที่ 6 ข้อที่ 4-5 แต่เมื่อนำเลขข้อพร้อมข้อความ
 ไปเทียบเคียงกับคัมภีร์ไบเบิลทั้งหมด พบว่าเลขข้อพระคัมภีร์ในต้นฉบับระบุคลาดเคลื่อน
 เพราะความหมายในต้นฉบับกลับปรากฏอยู่ในข้อ 4-6

ต้นฉบับ

⁴Écoute Israël : Yahvé notre Dieu est le seul Yahvé. ⁵Tu aimeras Yahvé ton Dieu de tout ton cœur, de toute ton âme et de toutes tes forces.
⁶Que ces paroles que je te dicte aujourd'hui restent gravées dans ton cœur (6,4-5 [sic]).

บทแปล

⁴อิสราเอลเอ๋ย จงฟังเถิด พระยาห์เวห์ทรงเป็นพระเจ้าของเรา พระยาห์เวห์
 มีเพียงพระองค์เดียว ⁵ท่านจะต้องรักพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านสุดจิตใจ
 สุดวิญญาณ และสุดกำลังของท่าน ⁶ถ้อยคำเหล่านี้ที่ข้าพเจ้ามอบให้ท่านในวันนี้
 จะต้องอยู่ในใจของท่าน (6:4-6) (หน้า 19)

(ผู้แปลใส่หมายเลขข้อในภาควิเคราะห์ เพื่อความชัดเจน)

5) เมื่อผู้เขียนกล่าวถึงบัญญัติสิบประการ ซึ่งเป็นหัวใจของธรรมบัญญัติ เขาจึงยกพระวาจาของพระเจ้าฉบับเต็มจากหนังสืออพยพบทที่ 20 ตั้งแต่ข้อที่ 1 จนถึงข้อที่ 17 ขึ้นมาอ้างอิงขณะที่คัมภีร์ไบเบิลหกเล่มระบุไว้ชัดเจนว่าเนื้อความในตอนนั้นตรงกับอพยพ 20:2-17 (ไม่นับรวมข้อ 1)

ต้นฉบับ

Les voici en entier, dans la version du livre de l'Exode (20,1-17 [sic]) :

²Je suis Yahvé, ton Dieu, qui t'ai fait sortir du pays d'Égypte, de la maison de servitude.

³Tu n'auras pas d'autre Dieu face à moi.

⁴Tu ne te feras aucune image sculptée, rien qui ressemble à ce qui est dans les cieux là-haut, ou sur la terre ici-bas, ou dans les eaux au-dessous de la terre. ⁵Tu ne te prosterner pas devant ces images ni ne les serviras, car moi, Yahvé, ton Dieu, je suis un Dieu jaloux, qui punit la faute des pères sur les enfants, les petits-enfants et les arrière-petits-enfants pour ceux qui me haïssent, ⁶mais qui fais grâce à des milliers pour ceux qui m'aiment et gardent mes commandements.

⁷Tu ne prononceras pas le nom de Dieu en vain, car Yahvé ne laisse pas impuni celui qui prononce son nom en vain.

⁸Souviens-toi du jour du sabbat pour le sanctifier. ⁹Tu travailleras six jours, faisant tout ton ouvrage, ¹⁰mais le septième jour est un jour de sabbat pour Yahvé ton Dieu. Tu ne feras aucun ouvrage, ni toi, ni ton fils, ni ta fille, ni ton serviteur, ni ta servante, ni tes bêtes, ni l'étranger que tu as dans tes villes. ¹¹Car, en six jours, Yahvé a fait le ciel et la terre, la mer et tout ce qu'ils contiennent, mais il s'est reposé le septième jour. C'est pourquoi le Seigneur a béni le jour du sabbat et l'a consacré.

¹²Honore ton père et ta mère, afin que tes jours se prolongent sur la terre que te donnera Yahvé ton Dieu.

¹³Tu ne tueras pas.

¹⁴Tu ne commettras pas d'adultère.

¹⁵Tu ne voleras pas.

Tu ne mentiras pas.

¹⁶Tu ne porteras pas de faux témoignage contre ton prochain. ¹⁷Tu ne convoiteras pas la maison de ton prochain. Tu ne convoiteras pas la femme de ton prochain, ni son serviteur, ni sa servante, ni son bœuf, ni son âne : rien de ce qui lui appartient.

บทแปล

คราวนี้มาดูพระวาจาฉบับเต็ม ที่คัดมาจากหนังสืออพยพ (20:2-17) กัน

²เราคือพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่าน เป็นผู้นำท่านออกจากแผ่นดินอียิปต์ ให้พ้นจากการเป็นทาส

³ท่านต้องไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากเรา

⁴ท่านต้องไม่ทำรูปเคารพสำหรับตน ไม่ว่าจะป็นรูปสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอยู่ในท้องฟ้า เบื้องบน หรืออยู่ในแผ่นดินเบื้องล่าง หรืออยู่ในน้ำใต้แผ่นดิน ⁵ท่านต้องไม่กราบไหว้หรือรับใช้เทพเจ้าเหล่านั้น เพราะเราคือพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่าน เป็นพระเจ้าที่ไม่ยอมให้มีคู่แข่ง เป็นพระเจ้าที่ลงโทษความผิดบิดาที่เกลียดชังเรา ไปถึงลูกหลานจนถึงสามสี่ชั่วอายุคน ⁶แต่เราแสดงความรักมั่นคงต่อผู้ที่รักเรา และปฏิบัติตามบทบัญญัติของเรา จนถึงพันชั่วอายุคน

⁷ท่านต้องไม่กล่าวพระนามพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านอย่างไม่เหมาะสม

เพราะพระยาห์เวห์จะไม่ทรงละเว้นโทษผู้ที่กล่าวพระนามพระองค์ไม่เหมาะสม

⁸จงระลึกถึงวันสับบาโตเป็นวันศักดิ์สิทธิ์ ⁹ท่านจะต้องออกแรงทำงานทั้งหมด ในหกวัน ¹⁰แต่วันที่เจ็ดเป็นวันพักผ่อนที่ถวายแด่พระยาห์เวห์พระเจ้าของท่าน ในวันนั้นท่านต้องไม่ทำงานใด ๆ ไม่ว่าจะป็นท่าน บุตรชาย บุตรหญิง บ่าวไพร่ชายหญิง สัตว์ใช้งานหรือคนต่างถิ่นที่อาศัยอยู่กับท่าน ¹¹เพราะในหกวัน พระยาห์เวห์ทรงสร้างฟ้า แผ่นดิน ทะเล และสรรพสิ่งที่มีอยู่ในที่เหล่านี้

แต่ในวันที่เจ็ด พระองค์ทรงพักผ่อน ดังนั้น พระยาห์เวห์ทรงอวยพระพร วันสัปดาห์ และทรงทำให้เป็นวันศักดิ์สิทธิ์

¹²จงนับถือบิดามารดา เพื่อท่านจะได้มีอายุยืนอยู่ในแผ่นดินที่พระยาห์เวห์ พระเจ้าของท่านประทานให้

¹³อย่าฆ่าคน

¹⁴อย่าล่วงประเวณี

¹⁵อย่าลักขโมย

อย่ามูสา

¹⁶อย่าเป็นพยานเท็จใส่ร้ายเพื่อนบ้าน ¹⁷อย่าโลภมกได้บ้านเรือนของเพื่อนบ้าน อย่าโลภมกได้ภรรยาของเพื่อนบ้าน หรือบ่าวไพร่ชายหญิง โค ลา หรือทรัพย์สิน ใดที่เป็นของเพื่อนบ้าน (หน้า 36, 37)

(ผู้แปลใส่หมายเลขข้อในภาควิเคราะห์ เพื่อความชัดเจน)

6) ในบทสนทนาเกี่ยวกับมุมมองของผู้มีความเชื่อต่อธรรมนูญ ผู้เขียนอธิบายว่าชาวฮีบรูกับชาวคริสต์คิดไม่เหมือนกัน สิ่งที่ชาวฮีบรูยึดถือเป็นสำคัญคือการประพฤติตนตามบทบัญญัติ (แต่สำหรับชาวคริสต์คือการศรัทธาในพระเจ้า) ผู้เขียนอ้างอิงถึงพระวาจาของพระเจ้าในเลวีนิติ 19:2 “ท่านทั้งหลายจงเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ เพราะเราพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์”¹²⁵ พร้อมกล่าวอ้างว่า การถือปฏิบัติตนตามข้อความดังกล่าวจะทำให้เข้าใจถึงความบริสุทธิ์ของพระเจ้ามากขึ้น ทั้งนี้ รูปแบบเลขบทและเลขข้อที่ระบุไว้ตามต้นฉบับคือ (19,11-14 et 19,18) หมายถึง บทที่ 19 ข้อที่ 11 ถึง 14 และบทที่ 19 ข้อที่ 18 ซึ่งขัดกับข้อเท็จจริงที่ผู้แปลพบคือ ใจความในต้นฉบับปรากฏตรงกับเลวีนิติ 19:2, 11-14 และ 19:18 พิสูจน์ได้จากพระคัมภีร์ไบเบิลหกฉบับ

ต้นฉบับ

Par exemple, le livre du Lévitique (19,11-14 et 19,18 [sic]) a un passage très beau sur la bienveillance envers les sourds, les muets et les aveugles :

²Vous serez saints comme moi je suis saint.

¹¹Vous ne volerez pas, vous ne mentirez pas...

¹²⁵ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์*, 183.

¹⁴Tu ne maudiras pas un sourd-muet [= qui ne peut pas répondre],
Tu ne mettras pas d'obstacle devant un aveugle [= pour faire une
mauvaise plaisanterie].

¹⁸Tu aimeras ton prochain comme toi-même. Je suis Yahvé.

บทแปล

ตัวอย่างเช่น ในหนังสือเลวีนิติ (19:2, 11-14 และ 19:18) มีข้อพระคัมภีร์
อันงดงามมากบทหนึ่งพูดถึงความเมตตากรุณาที่พระองค์ทรงมีต่อคนหูหนวก คนใบ้ และคนตาบอด
ดังนี้

²ท่านทั้งหลายจงเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ เพราะเราพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่าน
เป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์

¹¹ท่านจะต้องไม่ลักขโมย [...] หรือพูดเท็จต่อกัน...

¹⁴ท่านจะต้องไม่สาปแช่งคนหูหนวก [=ผู้ที่โต้ตอบไม่ได้]

ท่านจะต้องไม่เอาของไปวางขวางทางคนตาบอด [=เพื่อเล่นมุกตลกชั้นเลว]

¹⁸จงรักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง เราคือพระยาห์เวห์ (หน้า 46)

(ผู้แปลใส่หมายเลขข้อในภาควิเคราะห์ เพื่อความชัดเจน)

7) ผู้เขียนอธิบายมุมมองของชาวคริสต์ต่อธรรมเนียมปฏิบัติที่ผิดไปจากชาวยิว
กล่าวคือ ชาวคริสต์เชื่อว่าการศรัทธาในพระเจ้าจะช่วยให้พวกเขารอดพ้น หากใช้ธรรมเนียมปฏิบัติไม่
และกฎเกณฑ์หลายข้อที่พระเจ้าทรงตั้งไว้ในธรรมเนียมปฏิบัติ พวกเขาก็สรุปสั้น ๆ เหลือบัญญัติเอก
เพียงข้อเดียว นั่นคือการรักเพื่อนมนุษย์ให้เหมือนรักตนเอง จึงอ้างถึงมัทธิว 22:35-39 ภายหลังผู้แปล
นำความหมายและเลขข้อไปเทียบเคียงกับคัมภีร์ไบเบิลหกเล่ม พบว่าเนื้อหาในต้นฉบับมีความหมาย
ตรงมัทธิว 22:37-39 ไม่ใช่ข้อที่ 35-37 ดังที่ปรากฏ

ต้นฉบับ

³⁷Tu aimeras le Seigneur ton Dieu de tout ton cœur, de toute ton
âme et de toute ta pensée. ³⁸C'est là le premier et le plus grand
commandement. ³⁹Le second lui est semblable : Tu aimeras ton
prochain comme toi-même (Évangile selon Matthieu 22, 35-39 [sic]).

บทแปล

³⁷ท่านจะต้องรักองค์พระผู้เป็นเจ้า พระเจ้าของท่านสุดจิตใจ สุดวิญญาณ สุดสติปัญญาของท่าน ³⁸นี่คือบทบัญญัติเอกและเป็นบทบัญญัติแรก ³⁹บทบัญญัติประการที่สองก็เช่นเดียวกัน คือท่านต้องรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง (มัทธิว 22:37-39) (หน้า 47)

(ผู้แปลใส่หมายเลขข้อในภาควิเคราะห์ เพื่อความชัดเจน)

2.5.2 เลขข้อพระคัมภีร์ในคัมภีร์ไบเบิลฉบับภาษาฝรั่งเศสกับฉบับภาษาไทย

ไม่ตรงกัน

ในต้นฉบับพบประเด็นปัญหาในเพลงสดุดี 4 บท ซึ่งเป็นเพลงสดุดีประเภท “คำสรรเสริญ” ได้แก่ สดต.19 และประเภท “คำอ้อนวอน” (Psalms of supplication) หมายถึง การวิงวอนร้องหาพระเจ้าและขอพระองค์ทรงช่วยให้พ้นจากทุกข์ แบ่งเป็น “คำอ้อนวอนส่วนตัว” (Individual supplication) ได้แก่ สดต.42; 59 และ “คำอ้อนวอนส่วนรวม” (Collective supplication) ได้แก่ สดต.44 โดยที่ผู้เขียนกล่าวถึงเพื่ออธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมเนียมปฏิบัติ และผู้ที่เชื่อพระเจ้าในพระคัมภีร์ไบเบิล เพลงสดุดีมีลักษณะเป็นคำประพันธ์ พรรณนาความรู้สึก ส่วนลึกของจิตใจมนุษย์ต่อพระเจ้า เพลงสดุดีส่วนใหญ่มี “ข้อความนำหน้า” บอกให้ทราบถึงเทคนิค ด้านดนตรี การขับร้อง ชื่อบุคคลที่มีความสำคัญต่อบทเพลง หรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ตัวอย่างเช่น เพลงสดุดี 5 มี “ข้อความนำหน้า” ดังนี้ *สำหรับหัวหน้านักขับร้อง ใช้ขลุ่ยประกอบ เพลงสดุดีของกษัตริย์ดาวิด*¹²⁶

จากการศึกษาเปรียบเทียบคัมภีร์ไบเบิลฉบับภาษาฝรั่งเศสและฉบับภาษาไทย หกเล่ม ผู้แปลพบว่า ในเพลงสดุดีบทที่มี “ข้อความนำหน้า” จำนวนเลขข้อของพระคัมภีร์ฉบับภาษาฝรั่งเศสจะมากกว่าฉบับภาษาไทย 1 หน่วย ดังจะเห็นได้จากตารางเปรียบเทียบตัวอย่างนี้

¹²⁶ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์*, 981.

ตารางที่ 2.10

ผลการเปรียบเทียบจำนวนข้อพระคัมภีร์ของเพลงสดุดีบทที่มีข้อความนำหน้า
(ตัวเลขในตาราง หมายถึงจำนวนเลขข้อทั้งหมดในบทนั้น)

พระคัมภีร์ไบเบิล/หนังสือ	สดด.3	สดด.4	สดด.5	สดด.6	สดด.7
1) <i>La Bible de Jérusalem</i>	9	9	13	11	18
2) <i>La Bible Osty</i>	9	9	13	11	18
3) <i>La Bible TOB</i>	9	9	13	11	18
4) <i>La Sainte Bible</i>	9	9	13	11	18
5) พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์	8	8	12	10	17
6) พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน	8	8	12	10	17

ส่วนบทที่ไม่มี “ข้อความนำหน้า” จำนวนเลขข้อของพระคัมภีร์ทั้งหมดฉบับ
จะตรงกัน เช่น สดด.1; 2; 33; 71 และ 91 เป็นต้น

ตารางที่ 2.11

ผลการเปรียบเทียบจำนวนข้อพระคัมภีร์ของเพลงสดุดีบทที่ไม่มีข้อความนำหน้า
(ตัวเลขในตาราง หมายถึงจำนวนเลขข้อทั้งหมดในบทนั้น)

พระคัมภีร์ไบเบิล/หนังสือ	สดด.1	สดด.2	สดด.33	สดด.71	สดด.91
1) <i>La Bible de Jérusalem</i>	6	12	22	24	16
2) <i>La Bible Osty</i>	6	12	22	24	16
3) <i>La Bible TOB</i>	6	12	22	24	16
4) <i>La Sainte Bible</i>	6	12	22	24	16
5) พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์	6	12	22	24	16
6) พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน	6	12	22	24	16

หลังจากศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจึงได้ข้อสรุปว่า จำนวนเลขข้อในพระคัมภีร์
ฉบับภาษาฝรั่งเศสมากกว่าฉบับภาษาไทย 1 หน่วย เป็นผลมาจากฉบับภาษาฝรั่งเศสนับ “ข้อความ
นำหน้า” รวมเข้าไปด้วยและขึ้นต้นเป็นข้อที่ 1 ส่วนฉบับภาษาไทยนั้น ไม่นับรวม “ข้อความนำหน้า”
ดังนั้น แนวทางแก้ไขปัญหาคือการแปลหัวข้อนี้สามารถใช้หลักการสังเกตจาก “ข้อความนำหน้า” ได้
แต่ก็ยังต้องตรวจสอบความหมายให้ตรงกันด้วย

1) สำหรับหัวข้อสนทนาเกี่ยวกับธรรมเนียมปฏิบัติ ผู้เขียนเล่าว่าธรรมเนียมปฏิบัติมิใช่เพียงข้อบังคับ แต่ยังเป็นเครื่องปลอบประโลม สมควรได้รับการสรรเสริญและอาจถึงขั้นเทิดทูนแล้วพาดพิงถึงบทสรรเสริญพระเจ้าในเพลงสดุดี 19 ซึ่งต้นฉบับตรงกับเลขข้อ 8-11 ของพระคัมภีร์ฉบับภาษาฝรั่งเศสทั้งคาทอลิกและโปรเตสแตนต์ แต่ฉบับภาษาไทยตรงกับข้อ 7-10 เพราะเพลงกวีบทนี้มี “ข้อความนำหน้า” ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ ¹*Du maître de chant. Psaume. De David.*¹²⁷ และ สำหรับหัวหน้านักขับร้อง เพลงสดุดีของกษัตริย์ดาวิด¹²⁸

ต้นฉบับ

⁸La loi de Yahvé est parfaite, elle redonne vie ;

La charte de Yahvé est sûre, elle rend sage le simple.

⁹Les préceptes de Yahvé sont droits, ils rendent joyeux le cœur ;

Le commandement de Yahvé est limpide, il rend clairvoyant.

¹⁰La crainte de Yahvé est chose claire, elle subsiste toujours ;

Les décisions de Yahvé sont vraies, toutes elles sont justes.

¹¹Plus désirables que l'or, et quantité d'or fin,

Plus savoureuses que le miel, que le miel nouveau !

บทแปล

⁷ธรรมเนียมปฏิบัติของพระยาห์เวห์สมบูรณ์ทุกประการ

ให้ความชื่นบานแก่จิตวิญญาณ

กฤษฎีกาของพระยาห์เวห์ก็มั่นคง ให้ปรีชาญาณแก่ผู้ด้อยปัญญา

⁸ข้อบังคับของพระยาห์เวห์สุจริต ทำให้ดวงจิตปีติยินดี

บทบัญญัติของพระยาห์เวห์ก็ชัดเจน ให้แสงสว่างแก่ดวงตา

⁹ความยำเกรงพระยาห์เวห์บริสุทธิ์ ดำรงอยู่ตลอดไป

กฎเกณฑ์ของพระยาห์เวห์ก็สัตย์จริง เพียงธรรมทุกประการ

¹⁰เป็นที่พึงปรารถนามากกว่าทองคำ ยิ่งกว่าทองคำบริสุทธิ์มากมาย

หวานล้ำกว่าน้ำผึ้ง ที่หยดลงมาจากรวง (หน้า 47)

(ผู้แปลใส่หมายเลขข้อในภาควิเคราะห์ เพื่อความชัดเจน)

¹²⁷ L'École biblique de Jérusalem, *La Bible de Jérusalem*, 898.

¹²⁸ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์*, 998.

2) ผู้เขียนได้อ้างอิงถึงเพลงกวีบทหนึ่ง ซึ่งพรรณนาถึงความกระหายหาพระเจ้า ในยามที่ชนชาติอิสราเอลตกเป็นเชลย คือเพลงสดุดี 42:2-10 เพลงกวีบทนี้ตรงกับเลขข้อ ในพระคัมภีร์ฉบับภาษาฝรั่งเศส ส่วนฉบับภาษาไทยตรงกับข้อ 1-9 ผู้แปลพิสูจน์จากเลขข้อ ในพระคัมภีร์ทั้งหกฉบับกับ “ข้อความนำหน้า” ที่ฉบับภาษาฝรั่งเศสนับเป็นข้อ 1 ดังนี้ ¹*Du maître de chant. Poème. Des fils de Coré.* ¹²⁹ และฉบับภาษาไทย ซึ่งไม่นับรวม สำหรับหัวหน้า นักขับร้อง บทกวีสอนใจของลูกหลานโคราห์¹³⁰

ต้นฉบับ

²Comme languit une biche après l'eau vive,

Ainsi languit mon âme vers toi mon Dieu.

³Mon âme a soif de Dieu, du Dieu de vie,

Quand irai-je voir la face de Dieu ?

⁴Je n'ai de pain que mes larmes, la nuit, le jour,

Moi qui tous les jours entends dire : où est-il ton Dieu ?

[...]

¹⁰Je veux dire à Dieu mon Rocher : pourquoi m'as-tu oublié ?

Pourquoi m'en irais-je en deuil, accablé par l'ennemi ?

บทแปล

¹กวางย่อมกระหายหาธารน้ำไหลฉันใด

ข้าแต่พระเจ้า จิตใจข้าพเจ้าก็กระหายหาพระองค์ฉันนั้น

²จิตใจข้าพเจ้ากระหายหาพระเจ้า พระเจ้าผู้ทรงชีวิต

เมื่อใดเล่าข้าพเจ้าจะได้ไปชมพระพักตร์พระเจ้า

³ข้าพเจ้ากินน้ำตาต่างอาหารทั้งวันทั้งคืน

ตลอดวันใคร ๆ ก็ถามข้าพเจ้าว่า “พระเจ้าของเจ้าอยู่ที่ไหน”

[...]

⁹ข้าพเจ้ากราบทูลพระเจ้าผู้ทรงเป็นหลักศิลาของข้าพเจ้า

“ไฉนพระองค์จึงทรงลืมข้าพเจ้า เหตุใดข้าพเจ้าต้องเดินไปในความระทมทุกข์

ถูกศัตรูข่มเหง” (หน้า 30)

(ผู้แปลใส่หมายเลขข้อในภาควิเคราะห์ เพื่อความชัดเจน)

¹²⁹ L'École biblique de Jérusalem, *La Bible de Jérusalem*, 924.

¹³⁰ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์*, 1029.

3) ต้นฉบับพาดพิงถึงเพลงสดุดี 44 ซึ่งเป็นบทประพันธ์ที่สะท้อนจิตใจคนอิสราเอลในช่วงชีวิตอันลำเค็ญ พวกเขาตัดพ้อพระเจ้า วอนขอพระองค์ให้ระลึกถึงกิจการที่ทรงเคยกระทำไว้ในอดีตและขอให้ทรงตื่นขึ้นจากหลับ ปัจจุบัน คริสตชนใช้เพลงบทนี้อธิษฐานอ้อนวอนขอพระเจ้าให้ลดพวกเขาขึ้นจากสถานการณ์ยากลำบาก

จากการตรวจสอบข้อมูล พบว่าเนื้อความตามต้นฉบับที่ระบุในเพลงบทนี้คือ ข้อที่ 2-24 ตรงกับพระคัมภีร์ฉบับภาษาฝรั่งเศส ส่วนฉบับภาษาไทยปรากฏตรงกับข้อที่ 1-23 เนื่องจากฉบับภาษาฝรั่งเศสนับรวม “ข้อความนำหน้า” เป็นข้อ 1 ดังข้อความนี้ ¹*Du maître de chant, Des fils de Coré. Poème.*¹³¹ ขณะที่ภาษาไทยไม่นับเข้าด้วยกัน สำหรับหัวหน้านักขับร้อง บทกวีสอนใจของลูกหลานโคราห์¹³²

ต้นฉบับ

²Ô Dieu, nous avons ouï de nos oreilles, nos pères nous ont raconté
L'œuvre que tu fis de leur jour, aux jours d'autrefois, et par ta main.
[...]

¹⁰Et pourtant, tu nous as rejetés et bafoués, tu ne sors plus avec nos armées,

¹¹Tu nous fais reculer devant l'adversaire, nos ennemis ont pillé à cœur joie.

¹²Comme animaux de boucherie tu nous livres, et parmi les nations tu nous as dispersés.

¹³Tu vends ton peuple à vil prix sans t'enrichir à ce marché.

¹⁸Tout cela nous advint sans t'avoir oublié, sans avoir trahi ton alliance [...]

²⁴Lève-toi, pourquoi dors-tu, Seigneur ? Réveille-toi, ne me rejette pas jusqu'à la fin ! [...]

¹³¹ l'École biblique de Jérusalem, *La Bible de Jérusalem*, 926.

¹³² คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์*, 1031.

บทแปล

¹ข้าแต่พระเจ้า ข้าพเจ้าทั้งหลายได้ยินดีด้วยเหตุแล้ว

บรรพบุรุษบอกเล่าแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายถึงกิจการที่พระองค์ทรงกระทำ

ในสมัยของเขาในโบราณกาล [...]

⁹แต่บัดนี้ พระองค์ทรงผลักใส่ข้าพเจ้าทั้งหลาย และทรงปล่อยให้ต้องอับอาย

พระองค์ไม่เสด็จออกศึกพร้อมกับกองทัพของข้าพเจ้าทั้งหลายอีก

¹⁰ทรงบันดาลให้ข้าพเจ้าทั้งหลายต้องถอยร่นยามประจัญศัตรู

ให้ผู้ที่เกลียดชังปล้นข้าพเจ้าทั้งหลาย

¹¹พระองค์ทรงมอบข้าพเจ้าทั้งหลายให้ศัตรูตั้งแเกาะที่จะถูกนำไปฆ่า

ทรงทำให้ข้าพเจ้าทั้งหลายกระจัดกระจายไปในหมู่ประชาชาติ

¹²ทรงขายประชากรของพระองค์ในราคาถูก

ไม่ทรงได้กำไรจากการขายนั้นแต่อย่างใด

¹⁷ทั้งหมดนี้เกิดขึ้น แม้ข้าพเจ้าทั้งหลายจะไม่ลืมพระองค์เลย

ไม่เคยขาดความซื่อสัตย์ต่อพันธสัญญาของพระองค์ [...]

²³ข้าแต่องค์พระผู้เป็นเจ้า ขอทรงตื่นเถิด โฉนพระองค์จึงยังบรรทมหลับอยู่

ขอทรงตื่นเถิด อย่าทรงทอดทิ้งข้าพเจ้าทั้งหลายตลอดไปเลย [...] (หน้า 31)

(ผู้แปลใส่หมายเลขข้อในภาควิเคราะห์ เพื่อความชัดเจน)

4) เพลงสดุดี 59:3-14 ที่ต้นฉบับระบุไว้ เป็นบทเพลงกวีใช้เพื่ออธิษฐานวอนขอให้พระเจ้าทรงช่วยให้พ้นจากเงื้อมมือคนชั่วร้าย ในข้อที่ 3-14 พรรณนาถึงการถูกคุกคามจากศัตรู และขอพระเจ้าทรงลงทัณฑ์คนเหล่านั้น ซึ่งขัดต่อหลักคำสอนของพระศาสนจักร พระคริสตเจ้าไม่ทรงผูกใจเจ็บหรือปรารภการทำลายคนบาปให้มลายสิ้น ทรงสั่งสอนให้เรารักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง เพราะฉะนั้น ในเวลาต่อมา เพลงบทนี้จึงใช้สำหรับภาวณาขอให้พระเจ้าทรงช่วยปลดปล่อยพวกเขาให้พ้นจากศัตรูภายในจิตใจ

จากการตรวจสอบความหมายของข้อพระคัมภีร์ดังกล่าวกับคัมภีร์ไบเบิลหกฉบับ พบว่า เลขข้อของต้นฉบับสอดคล้องกับคัมภีร์ไบเบิลฉบับภาษาฝรั่งเศส ขณะที่ฉบับภาษาไทยกลับตรงกับข้อ 2-13 เป็นผลมาจาก พระคัมภีร์ฉบับภาษาฝรั่งเศสนับ “ข้อความนำหน้า” เป็นเลขข้อ 1 ขณะที่ ภาษาไทยไม่นับรวม พิสูจน์ได้จาก ¹*Du maître de chant. « Ne détruis pas. » De*

David. À mi-voix. Quand Saül envoya surveiller sa maison pour le mettre à mort.¹³³

และ สำหรับหัวหน้านักขับร้อง ตามทำนองเพลง “อย่าทำลาย” ของกษัตริย์ดาวิด มีคตาม เมื่อกษัตริย์ซาอูลทรงส่งคนไปคอยเฝ้าบ้านของดาวิด เพื่อจะฆ่าเขา¹³⁴

ต้นฉบับ

³Délivre-moi des malfaisants et sauve-moi des hommes sanguinaires.

⁷Le soir ils reviennent grondant comme des chiens.

Ils rôdent par la ville, ⁸de la bave plein la gueule,
des épées sur les babines [...]

¹⁴Achève avec fureur, qu'il n'en reste rien ! [...]

บทแปล

²โปรดทรงช่วยข้าพเจ้าให้พ้นจากผู้ทำความชั่ว

โปรดทรงช่วยข้าพเจ้าให้รอดพ้นจากผู้กระหายเลือด

⁶เขากลับมาอีกเมื่อพลบค่ำ

แยกเขี้ยวคำรามเหมือนสุนัข เดินไปทั่วเมือง

⁷ดูซิ เขาสำรอกถ้อยคำชั่วร้าย

เหมือนมีดาบคาอยู่ที่ริมฝีปาก [...]

¹³ขอพระองค์ทรงทำลายเขาด้วยความพิโรธ

ทรงทำลายเขาอย่าให้เหลือเลย [...] (หน้า 32)

(ผู้แปลใส่หมายเลขข้อในภาควิเคราะห์ เพื่อความชัดเจน)

หลังจากศึกษาเปรียบเทียบเลขข้อพระคัมภีร์ของเพลงสดุดีที่พบในต้นฉบับอันได้แก่ สดด. 19; 42; 44; 59 ระหว่างพระคัมภีร์ไบเบิลฉบับภาษาฝรั่งเศสและฉบับภาษาไทยทั้งหมดหกเล่ม สรุปผลออกมาเป็นตารางข้อมูลดังนี้

¹³³ L'École biblique de Jérusalem, *La Bible de Jérusalem*, 940.

¹³⁴ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์*, 1050.

ตารางที่ 2.12

ผลการเปรียบเทียบเลขข้อพระคัมภีร์จากเพลงสดุดีในต้นฉบับบทที่มีข้อความนำหน้าและจำนวนเลขข้อทั้งหมด

(ตัวอย่างเช่น 8-11 (15) แปลว่า เลข 8-11 = เลขข้อพระคัมภีร์, 15 = จำนวนเลขข้อทั้งหมด)

พระคัมภีร์ไบเบิล/หนังสือ	สดด.19	สดด.42	สดด.44	สดด.59
1) <i>La Bible de Jérusalem</i>	8-11 (15)	2-10 (12)	2-24 (27)	3-14 (18)
2) <i>La Bible Osty</i>	8-11 (15)	2-10 (12)	2-24 (27)	3-14 (18)
3) <i>La Bible TOB</i>	8-11 (15)	2-10 (12)	2-24 (27)	3-14 (18)
4) <i>La Sainte Bible</i>	8-11 (15)	2-10 (12)	2-24 (27)	3-14 (18)
5) พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์	7-10 (14)	1-9 (11)	1-23 (26)	2-13 (17)
6) พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน	7-10 (14)	1-9 (11)	1-23 (26)	2-13 (17)

2.5.3 ข้อพระคัมภีร์ในต้นฉบับไม่สอดคล้องกับคัมภีร์ไบเบิลนิกายโรมันคาทอลิก ฉบับภาษาไทย

ภายหลังศึกษาต้นฉบับ พบว่าข้อพระคัมภีร์บางข้อไม่อาจถ่ายทอดความหมายจากคัมภีร์ไบเบิลนิกายโรมันคาทอลิกลงบทแปลได้ เหตุผลเพราะ มีถ้อยคำและความหมายไม่เข้ากับบริบท ผู้แปลจึงใช้พระคัมภีร์นิกายโปรเตสแตนต์มาเป็นทางเลือกในการแปล เพื่อรักษาอรรถรสและคงความเท่าเทียมระหว่างต้นฉบับกับบทแปลเอาไว้

1) จากการตรวจสอบต้นฉบับ ผู้เขียนได้กล่าวถึงหนังสือเฉลยธรรมบัญญัติ 30:3-9 หรือเลขข้อตามต้นฉบับคือ 30:4-9 ดังที่อธิบายไว้ใน 2.5.1 ทำให้ผู้แปลพบปัญหาจากประโยค “Yahvé ramènera tes captifs” (พระยาห์เวห์จะนำท่านกลับจากเป็นเชลย) ผู้แปลไม่อาจนำเอาคำแปลจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์มาใช้ได้ เนื่องจากมีความหมายไม่สอดคล้องกับต้นฉบับคือ “แล้วพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านจะทรงเปลี่ยนชะตากรรมของท่าน”¹³⁵ ขณะที่ พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐานใช้ถ้อยคำตรงกันกับต้นฉบับของ Schlegel มากกว่า “แล้วพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านจะทรงให้ท่านกลับจากการเป็นเชลย”¹³⁶

¹³⁵ เรื่องเดียวกัน, 305.

¹³⁶ สมาคมพระคริสตธรรมไทย, พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน, 244.

ต้นฉบับ

³Yahvé ramènera tes captifs, ⁴serais-tu égaré à l'extrémité des cieux [...] ⁸Toi, tu obéiras de nouveau à la voix de Yahvé ton Dieu et tu mettras en pratique tous ses commandements [...] ⁹Yahvé ton Dieu te rendra heureux en rendant prospères toutes tes entreprises, le fruit de tes entrailles, le fruit de ton bétail et le fruit de ton sol (30,4-9 [sic]).

บทแปล

³แล้วพระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านจะทรงให้ท่านกลับจากการเป็นเชลย ⁴แม้พระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านจะทรงบันดาลให้ท่านกระจัดกระจายไปอยู่สุดขอบฟ้า [...] ⁸ท่านจะฟังพระสุรเสียงของพระยาห์เวห์ ปฏิบัติตามบทบัญญัติ [...] ⁹พระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านจะทรงบันดาลให้ท่านประสบความสำเร็จ ในกิจการงานทุกอย่างที่ท่านทำ ให้ท่านมีลูกหลานและฝูงสัตว์จำนวนมาก ให้แผ่นดินผลิตพืชผลสมบูรณ์ (30:3-9) (หน้า 19)

(ผู้แปลใส่หมายเลขข้อในภาควิเคราะห์ เพื่อความชัดเจน)

2) สำหรับคำถาม “ทำไมจึงห้ามสร้างรูปเคารพโดยเด็ดขาด” ผู้เขียนเน้นย้ำคำว่า “voir” เป็นพิเศษ พร้อมบรรยายคำดังกล่าว ตอนที่พาดพิงถึงหนังสือเฉลยธรรมบัญญัติ 4:12 ก็มีคำนี้ปรากฏในประโยคด้วยว่า “vous ne voyez aucune forme” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำกริยาผันตามประธาน vous มีรูปเต็มคือ “voir” ถัดไปเป็นประโยคคำถาม “Qu’est-ce qu’on voit quand on « voit une voix » ?” จะสังเกตเห็นว่า ผู้เขียนเน้นย้ำคำเดิมอีกเช่นเคย ได้แก่ “voit” ที่ผันตามประธาน on แล้วเชื่อมโยงไปถึงคำตอบของคนหนุ่มสาวในหัวข้อสนทนาถัดไป “On n’y voit que du feu !” ตามด้วยคำพูดของผู้เขียนในสำนวน “« Circulez, il n’y a rien à voir. »” จากทั้งหมดที่หยิบยกมานี้แสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนจงใจเล่นคำว่า “voir”

จากการตรวจสอบ พบว่าผู้แปลไม่อาจนำเอาข้อความในพระคัมภีร์ไบเบิล นิกายโรมันคาทอลิกมาใส่ลงบทแปลได้ เนื่องจากมีคำไม่เข้าชุดความกับบริบทแวดล้อม ได้แก่ คำว่า “ได้ยิน” ใน “พระยาห์เวห์ตรัสแก่ท่านจากกองไฟ ท่านได้ยินพระองค์ตรัส แต่ไม่เห็นพระองค์เลย เราได้ยินเพียงพระสุรเสียงเท่านั้น”¹³⁷ เป็นเหตุให้ผู้แปลต้องเลือกคัมภีร์ไบเบิลนิกายโปรเตสแตนต์ ซึ่งไม่ปรากฏคำว่า “ได้ยิน” ในข้อความส่วนหลังมาใช้ ข้อความดังกล่าวได้แก่ “แล้วพระยาห์เวห์

¹³⁷ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์*, 267.

ตรัสกับท่านทั้งหลายออกมาจากท่ามกลางไฟ ท่านได้ยินเสียงพระดำรัสแต่ไม่เห็นรูปสัณฐาน มีแต่พระสุรเสียงเท่านั้น”¹³⁸ เพราะประโยค “มีแต่พระสุรเสียงเท่านั้น” จะไปสอดคล้องกับคำแปลก่อนถัดไป “แล้วเราเห็นอะไรละ ในตอนที่ “เห็นพระสุรเสียง” “เราก็เห็นแต่ไฟนะสิ” และ “ไป ๆ ไม่มีอะไรให้ดูหรอก” ตามลำดับ

ต้นฉบับ

Dieu parlait du milieu d'un feu, mais, dit le texte : « Vous entendiez le son des paroles, vous ne voyiez aucune forme, rien qu'une voix » (Deutéronome 4,12). Qu'est-ce qu'on voit quand on « voit une voix » ?

– *On n'y voit que du feu !*

Pas mal ! Tu as de l'humour. Tu aurais pu répondre aussi : « Circulez, il n'y a rien à voir. »

บทแปล

แล้วพระองค์ก็ตรัสออกมาจากกลางกองไฟ ข้อพระคัมภีร์กล่าวไว้ว่า “ท่านได้ยินเสียงพระดำรัสแต่ไม่เห็นรูปสัณฐาน มีแต่พระสุรเสียงเท่านั้น” (เฉลยธรรมบัญญัติ 4:12) แล้วเราเห็นอะไรละ ในตอนที่ “เห็นพระสุรเสียง”

เราก็เห็นแต่ไฟนะสิ

ไม่เลว มีอารมณ์ขันเหมือนกันนี้ หนูจะตอบแบบนี้ก็ได้นะ “ไป ๆ ไม่มีอะไรให้ดูหรอก” (หน้า 23)

¹³⁸ สมาคมพระคริสตธรรมไทย, พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน, 210.

บทสรุป

ในการแปลตัวบทประเภทหนังสือทางศาสนาสำหรับเยาวชนเรื่อง *ชวนหนุ่มสาวคุยเรื่องไบเบิล* ผู้แปลได้ใช้ทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย (Théorie interprétative de la traduction) ของสถาบันชั้นสูงด้านการล่ามและการแปล (L'École Supérieure d'Interprètes et de Traducteurs) หรือสถาบัน E.S.I.T. ณ กรุงปารีส เพื่อถ่ายทอดความหมายให้ตรงตามต้นฉบับมากที่สุดและให้ผู้รับสารในภาษาปลายทางเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการจะสื่ออย่างแท้จริง รวมถึงได้รับผลกระทบทางอารมณ์เท่าเทียมกับต้นฉบับ

ในระดับการทำความเข้าใจ ผู้แปลได้ศึกษาข้อมูลและทำความเข้าใจในเรื่องความรู้เกี่ยวกับบริบทที่ปรากฏในต้นฉบับ อันได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับพระคัมภีร์ไบเบิลกับคติความเชื่อและพิธีกรรม ด้วยการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพระคัมภีร์ไบเบิลของคริสตังและคริสเตียน ตำรา หนังสือ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ บทความวารสาร พจนานุกรม สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมไปถึงการสัมภาษณ์คนมุสลิมและบาทหลวง เพื่อทำความเข้าใจต้นฉบับอย่างถ่องแท้

ในระดับการถ่ายทอด ผู้แปลได้ถ่ายทอดความหมายและอารมณ์ให้ตรงตามต้นฉบับ ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดชื่อเรื่อง การถ่ายทอดชื่อเฉพาะ ซึ่งได้แก่ ชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ ชื่อเทพเจ้าของคนนอกรีต และคำศัพท์ต่าง ๆ ในคัมภีร์ไบเบิล รวมไปถึงคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับบริบททางศาสนา การถ่ายทอดชื่อเฉพาะในภาษาฝรั่งเศสตามความนิยมของคนไทย การถ่ายทอดคำสรรพนาม การถ่ายทอดราชาศัพท์ และการถ่ายทอดชื่อพระคัมภีร์ โดยใช้ถ้อยคำและสำนวนที่เหมาะสมกับตัวบท เพื่อถ่ายทอดความหมายสู่บทแปลให้ตรงกับความนิยมใช้ภาษาไทย

ผู้แปลหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสร้างคุณประโยชน์แก่ผู้อ่านและผู้ที่สนใจงานแปลด้านนี้ต่อไป

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

- ชนิษฐา กองทิพย์ จารุพินทุโสภณ. *ทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย หลักการและหลักวิธี
การแปล*. ปทุมธานี: พรินท์เอสซี, 2561.
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์. *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์*.
กรุงเทพฯ: คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2557.
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์. *พระคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาใหม่*.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์,
2550.
- คณาจารย์ทางศาสนศาสตร์และปรัชญา. *ประมวลศัพท์ศาสนศาสตร์และปรัชญา*. เชียงใหม่:
กองตำราศาสนศาสตร์, 2514.
- ชลิตตา [นามแฝง]. *ตำนานอียิปต์โบราณ ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: พิมพ์คำ, 2548.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. *สัญวิทยา, โครงสร้างนิยม, หลังโครงสร้างนิยม กับการศึกษารัฐศาสตร์*.
กรุงเทพฯ: วิชาษา, 2545.
- ถาวร สุขากันยา. *ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2529.
- ธรณ์ ชำรงนาวาสวัสดิ์. *Egypt ความลับแห่งลุ่มน้ำไนล์*. กรุงเทพฯ: บ้านพระอาทิตย์, 2554.
- ประเวศ อินทองปาน. *ศาสนาเชิงวิเคราะห์และเปรียบเทียบ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2563.
- พลาดิศจัย สิทธิธัญกิจ. *ลุ่มน้ำไนล์ แหล่งอารยธรรมโลก*. กรุงเทพฯ: บริษัท ไพลินบุ๊คเน็ต จำกัด, 2543.
- ไพลิน กาญจนภานุพันธ์. *เขื่อนอียิปต์*. เชียงใหม่: บริษัท นพบุรีการพิมพ์ จำกัด, 2550.
- พิน ดอกบัว. *วงปรัชญากรีก*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ศยาม, 2563.
- ราชบัณฑิตยสถาน. *ราชาศัพท์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2 [แก้ไขเพิ่มเติม]. กรุงเทพฯ:
ราชบัณฑิตยสถาน, 2554.
- ราชบัณฑิตยสถาน. *หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ:
ราชบัณฑิตยสถาน, 2555.
- โรสเอดด์ บาร์ตส์. *มายาคติ*. แปลโดย วรณพิมล อังคศิริสรรพ. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ,
2544.

- วนิดา ขำเขียว. *อภิปรัชญา Metaphysics*. กรุงเทพฯ: บางกอกบล็อก, 2563.
- วิณา รุธีรพงษ์. *อียิปต์ดินแดนแห่งฟาโรห์*. กรุงเทพฯ: อทิตตา, 2538.
- สุขุม นวลสกุล. *ทฤษฎีการเมืองสมัยโบราณและสมัยกลาง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2516.
- สุดา ภัทษา. *ฝรั่งเศส : วิวัฒนาการของความคิดในลึบศตวรรษ : จากยุคแรกเริ่มถึง ค.ศ. 1800*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2526.
- สืบ สิบสาม และทีมงานไอยคุปต์. *เปิดโลกไอยคุปต์ บันทึก(ไม่)ลับจากอเล็กซานเดรียจรดอูซิมเบล*. กรุงเทพฯ: บริษัท พี.วาทีน พรินติ้ง จำกัด, 2554.
- สมาคมพระคริสตธรรมไทย. *พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สมาคมพระคริสตธรรมไทย, 2558.
- ส. ศิวรักษ์. *นักปรัชญาการเมืองฝรั่ง*. พิมพ์ครั้งที่ 5 [ปรับปรุงใหม่]. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์, 2564.
- อภิชา ภาอารยพัฒน์. *การก่อสร้างพีระมิดแห่งอาณาจักรอียิปต์โบราณ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2545.

พจนานุกรม

- เจษฎา ทองรุ่งโรจน์. *พจนานุกรมปรัชญาอังกฤษ-ไทย*. กรุงเทพฯ: โบบแดง, 2547.
- ราชบัณฑิตยสถาน. *พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสาทุก อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2 [แก้ไขเพิ่มเติม]. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2548.

วิทยานิพนธ์

- นิภา พรฤกษ์งาม. “บทความเรื่อง “ศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก” :บทแปลและบัญญัติศัพท์เฉพาะทางศาสนา.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการแปลภาษาฝรั่งเศส-ไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- ปจรรย์ กลิ่นชู. “การประยุกต์ใช้ทฤษฎีมายาคติของโรลองด์ บาร์ตส์กับวรรณกรรมชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- วนิดา เปรมวุฒิ. “การศึกษาเชิงวิเคราะห์ปรัชญาในศิลปะของไมเคิลแอนเจโล.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

สารนิพนธ์

เรืองทอง ศิริปะกะ. “จริยธรรมทัศน์อะริสโตเติล.” สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม, 2532.

รายงานการวิจัย

นิปาตีเมาะ หะยีหามะ. *ประเพณีเข้าสู่หน้ตออำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ., 2551.

หนังสือและบทความในหนังสือออนไลน์

โรเบิร์ต เวนทูลิ. *ความซับซ้อน และความขัดแย้งในสถาปัตยกรรม*. แปลโดย ม.ล.ปิยลดา ทวีปรั้งสีพร. ม.ป.ท.: ไลยเส้น พับบลิชซิง, 2559. https://issuu.com/lizenn/docs/complexity_pages.

อาทิมา สตัลลา. *Italia...Ti amo (อิตาลี...ฉันรักเธอ)*. กรุงเทพฯ: สารคดี, 2558. https://issuu.com/sarakadeepress/docs/web_book_____.

บทความวารสารออนไลน์

กิริติ บุญเจือ. “การเป็นพี่น้องในพระวจนารถ.” *วารสารแสงธรรมปริทัศน์* 45, ฉ. 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2564): 16-29. <https://issuu.com/bosconoom/docs/scj45-2>.

ธัญภรณ์ ลีกำเนิดไทย. “มากกว่าตัวอักษร : ยอแซพในพระวรสาร ยอแซพในสายตาผู้คนในโลกปัจจุบัน.” *วารสารแสงธรรมปริทัศน์* 45, ฉ. 1 (มกราคม-เมษายน 2564): 75-81. <https://issuu.com/bosconoom/docs/scj44-4>.

วสันต์ พิรุฬห์วงศ์, บาทหลวง. “ความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย.” *วารสารแสงธรรมปริทัศน์* 42, ฉ. 3 (กันยายน-ธันวาคม 2561): 11-22. <https://issuu.com/bosconoom/docs/scj42-3>.

นิตยสารออนไลน์

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร. “ไมเคิลแองเจโล ศิลปินผู้ตรากตรำชีวิต เอาชนะคำสบประมาท.” *OATHLON 10.2*, 2558.

https://issuu.com/oathlon10.2exhibition/docs/oathlon10.2_book_magazine.

ศุภาศัย วงศ์กุลพิศาล, และ กริยา บิลยะลา. “CREATIVE RESOURCE วัตถุประสงค์ทางความคิด.”

นิตยสารส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ผลักดันเศรษฐกิจไทย, ตุลาคม 2556.

<https://issuu.com/creativethailand/docs/ct-magazine-49>.

พจนานุกรมออนไลน์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2565.

<https://dictionary.orst.go.th/>.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

“ทำไมต้องเรียนภาษาฝรั่งเศส.” สมาคมฝรั่งเศสกรุงเทพ. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2565.

<https://afthailande.org/th/pourquoi-apprendre-le-francais-2/#/>.

สมจิตต์ อัศวศรีสวัสดิ์. “ความเชื่อแบบอับราฮัม.” คริสตจักรมหาพรตริมฉนวน. สืบค้นเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2565.

<http://www.threemonthonchurch.org/%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%8A%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B9%81%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%AD%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%AE%E0%B8%B1%E0%B8%A1/>.

สื่อสังคมออนไลน์

คริสตจักรใจสมาน. “ส่องสว่างด้วยพระคำของพระเจ้า” (สดด.119:105).” ยูทูบ, 2 กุมภาพันธ์

2563. <https://www.youtube.com/watch?v=xTZ514RyWgg>.

คริสตจักรยุคพระคุณ. “พระองค์ทรงงดงามกว่าคำพรรณนา.” ยูทูบ, 10 กันยายน 2563.

https://www.youtube.com/watch?v=kcbdKd2_GA0.

คริสตจักรสดุดี. “เพลงเหนือล้ำคำบรรยาย : คริสตจักรสดุดี.” ยูทูบ, 24 พฤศจิกายน 2563.

<https://www.youtube.com/watch?v=h4FndAnBSQk>.

Book and Book Articles

Bibli'O-Société biblique française. *Traduction œcuménique de la Bible (TOB)*. Italy: Éditions du Cerf, 2010.

Émile Osty, and Joseph Trinquet. *La Bible Osty*. Italy: Éditions du Seuil, 1973.

Jean-Louis Schlegel. *La Bible expliquée aux jeunes*. France: Éditions du Seuil, 2017.

l'École biblique de Jérusalem. *La Bible de Jérusalem*. Heerenveen: Éditions du Cerf, 2007.

Louis Segond. *La Sainte Bible*. n.p.: Alliance Biblique Universelle, 2011.

Dictionaries

Larousse. *Le Grand Larousse illustré 2019*. Italy: Larousse, 2018.

Terrence Prendergast. *Dictionary of the New Testament*. Translated by Xavier Léon-Dufour. San Francisco: Harper & Row, 1983.

Electronic media

“Creation.” BBC. Accessed May 24, 2022.

<https://www.bbc.co.uk/bitesize/guides/zg3vxfr/revision/1>.

Hugues Simard. “Rencontre avec Jean-Louis Schlegel, directeur de la revue Esprit.” *Monde des Grandes Écoles et Universités*. May, 2017.

<https://www.mondedesgrandesecoles.fr/rencontre-jean-louis-schlegel-directeur-de-revue-esprit/>.

“Jean-Louis Schlegel.” Babelio. Accessed May 24, 2022.

<https://www.babelio.com/auteur/Jean-Louis-Schlegel/64093>.

“Jean-Louis Schlegel.” Bnf. Accessed May 24, 2022.

https://data.bnf.fr/en/11923991/jean-louis_schlegel/.

“La Bible expliquée aux jeunes.” Seuil. Accessed May 24, 2022.

<https://www.seuil.com/ouvrage/la-bible-expliquee-aux-jeunes-jean-louis-schlegel/9782021347012>.

Margaux Stockwell. “The Creation of Adam (c.1508 – 1512): Michelangelo’s Astounding Piece.” Singularart. April 15, 2020.

<https://blog.singularart.com/en/2020/04/15/the-creation-of-adam-c-1508-1512-michaelangelos-astounding-piece/>.

Peter F. Dorman. “Akhenaten.” Britannica. Accessed May 24, 2022.

<https://www.britannica.com/biography/Akhenaten>.

the MasterClass staff. “What Does ‘Sic’ Mean? How to Use ‘Sic’ Properly.”

MasterClass. Last modified February 25, 2022.

<https://www.masterclass.com/articles/what-does-sic-mean-explained#3-alternatives-to-using-sic-in-writing>.

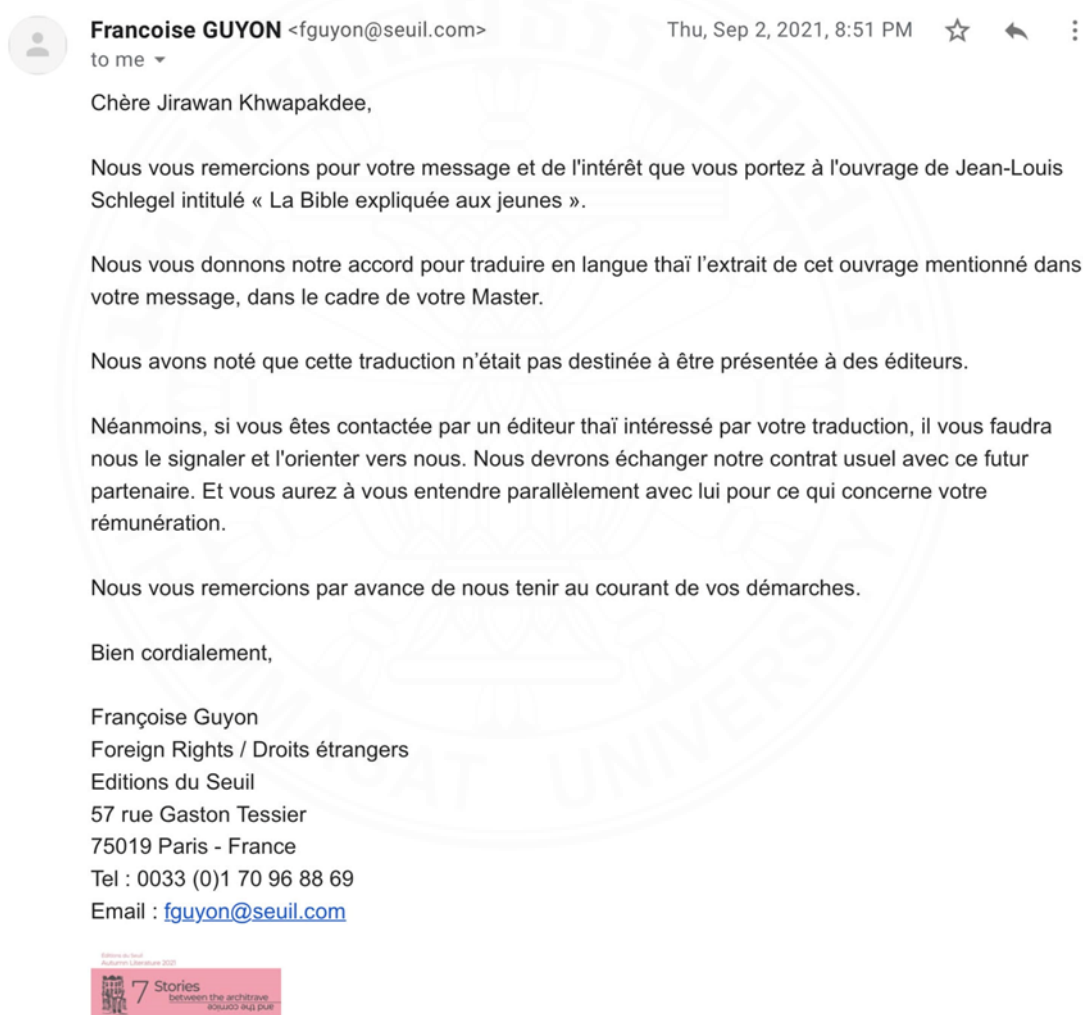
Social Media

Raynold Boudreau. “JE SUIS DANS LA JOIE - Pasteur Guy.” Youtube, February 12, 2015. https://www.youtube.com/watch?v=u_6Gpn7RG0I.

ภาคผนวก ก
การอนุญาตให้ทำงานแปล

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับอนุญาตจากสำนักพิมพ์ Seuil ให้แปลเพื่อการศึกษา เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2564

ภาพที่ 2 จดหมายอิเล็กทรอนิกส์จากสำนักพิมพ์ Seuil

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ

จิรวรรณ ขวากักดี

วันเดือนปีเกิด

สิงหาคม 2535

วุฒิการศึกษา

ปีการศึกษา 2558: วิทยาศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

